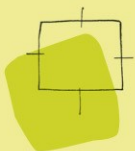

**Bestemmingsplan
Buitengebied Noord - 2017**

V A S T G E S T E L D

BügelHajema

Plek voor ideeën

**Bestemmingsplan
Buitengebied Noord - 2017**

V A S T G E S T E L D

Inhoud

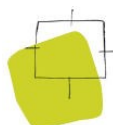
Toelichting + bijlage
Regels + bijlagen
Verbeelding

Separaat bijgevoegd:

1. PlanMER bestemmingsplan Buitengebied
2. Aanvulling op het planMER bestemmingsplan Buitengebied
3. Toetsingsadvies commissie voor de milieueffectrapportage
4. Advies externe veiligheid

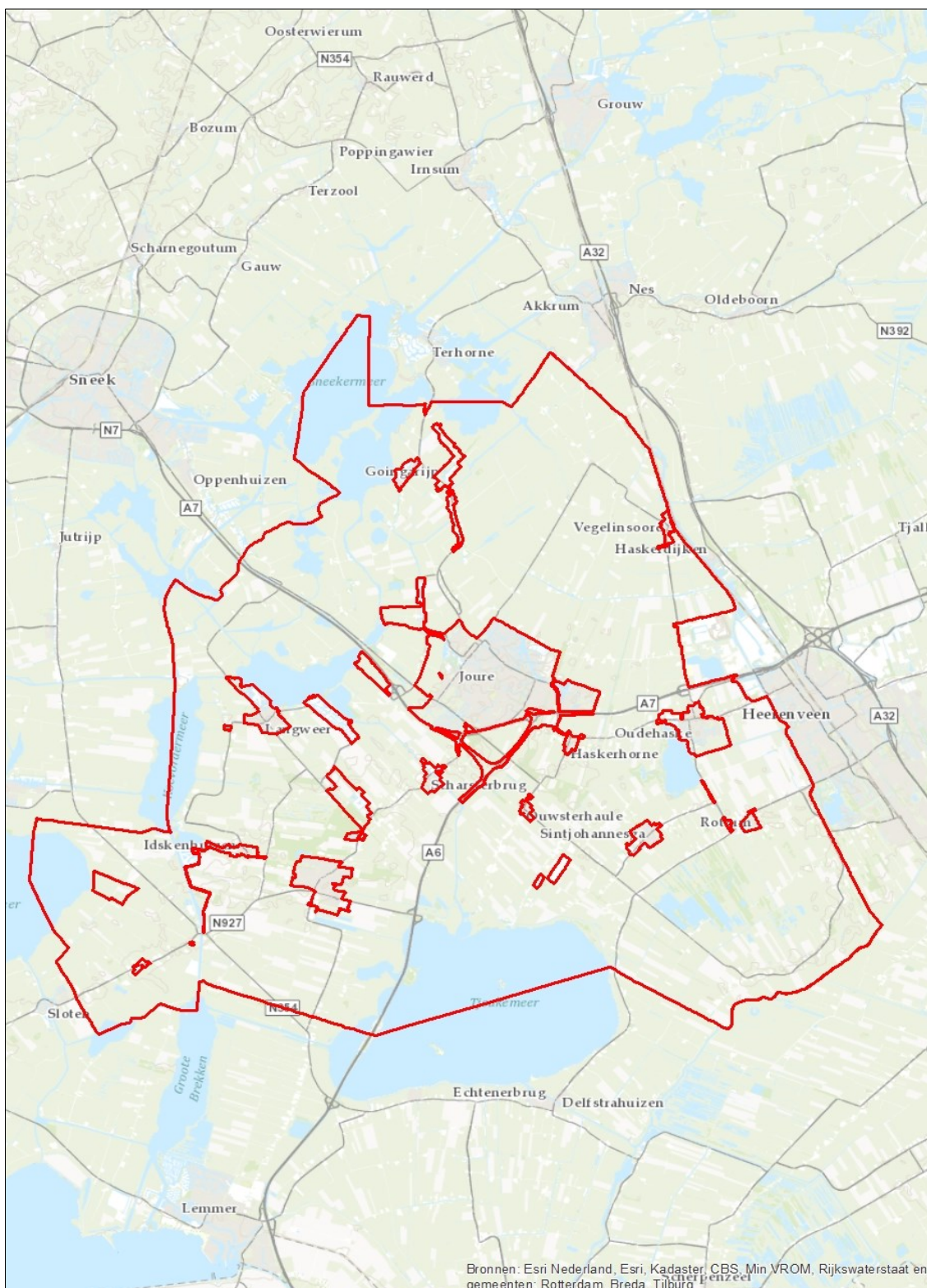
28 juni 2017

Projectnummer 230.00.00.01.12

Ideeën voor een plek

Overzichtskaart

Toelichting

Inhoudsopgave

1	Inleiding	5
1.1	Wettelijk doel	5
1.2	Aanleiding	5
1.3	Begrenzing	6
1.4	Plan-m.e.r.-plicht	7
1.5	Passende beoordeling	7
1.6	Procedure plan-m.e.r.	8
1.7	Bestemmingsplanprocedure tot nu toe	9
1.8	Leeswijzer	9
2	Huidige situatie en beleidskader	11
2.1	Landschap	11
2.1.1	Schets van de ontstaansgeschiedenis	11
2.1.2	Occupatiegeschiedenis	12
2.1.3	Gebiedsbeschrijving	13
2.1.4	Boerderijbouw	15
2.1.5	Beleid	17
2.2	Wonen	19
2.2.1	Huidige situatie	19
2.2.2	Beleid	19
2.3	Landbouw	21
2.3.1	Huidige situatie	21
2.3.2	Beleid	23
2.4	Natuur	28
2.4.1	Bestaande situatie	28
2.4.2	Beschermde natuurgebieden	33
2.4.3	Beleid	38
2.5	Sport-, horeca- en recreatieve voorzieningen	39
2.5.1	Huidige situatie	39
2.5.2	Beleid	40
2.6	Niet-agrarische bedrijvigheid	42
2.6.1	Huidige situatie	42
2.6.2	Beleid	43
2.7	Diverse voorzieningen en functies	43
2.7.1	Huidige situatie	43
2.7.2	Beleid	44
2.8	Infrastructuur	45
2.8.1	Huidige situatie	45
2.8.2	Beleid	46
2.9	Cultuurhistorie	48
2.9.1	Ontwikkeling naar huidige situatie	48
2.9.2	Bijzondere gebied: Haskerveenpolder	51
2.9.3	Beleid	56

2.10	Waterhuishoudkundige aspecten	57
2.10.1	Huidige situatie	57
2.10.2	Beleid	59
2.10.3	Watertoets	60
3	Planologische beperkingen	61
3.1	Resultaten uit het planMER	61
3.2	Luchtkwaliteit	64
3.3	Externe veiligheid	66
3.3.1	Inrichtingen	66
3.3.2	Vervoer van gevaarlijke stoffen	68
3.3.3	Aardgastransportleidingen	69
3.3.4	Windturbines	70
3.3.5	Bestrijding en beperken van rampen en zelfredzaamheid	70
3.3.6	Beleid	71
3.4	Geluidhinder	74
3.4.1	Wegverkeerslawaaï	74
3.4.2	Industrielawaai	74
3.5	Bodem	74
3.6	Milieuzonering bedrijven	75
3.7	Overige milieutechnische belemmeringen	75
3.7.1	Hoogspanningsleidingen	75
3.7.2	Aandachtsgebied radarverstoring	76
4	Planbeschrijving	77
4.1	Vormgeving	77
4.2	Inhoud bestemmingsplan	78
4.3	Uitgangspunten voor het plan	83
4.4	Bestemmingen	87
4.4.1	Agrarische bedrijven	87
4.4.2	Niet-agrarische bedrijven	94
4.4.3	Wonen	96
4.4.4	Sport-, horeca en recreatievoorzieningen	97
4.4.5	Maatschappelijke functies	98
4.4.6	Landschap	98
4.4.7	Natuur en bos	98
4.4.8	Waterhuishouding	99
4.4.9	Infrastructuur	100
4.4.10	Nutsvoorzieningen	101
4.4.11	Cultuurhistorie en archeologie	101
4.4.12	Energie	102
4.5	Bestemmingsplanprocedure	103

5	Uitvoerbaarheid	105
5.1	Economische uitvoerbaarheid	105
5.2	Inspraak en overleg	106

Bijlage

1.1

Wettelijk doel

Het bestemmingsplan Buitengebied Noord 2017 vormt het kader voor de ruimtelijke ordening voor het landelijke gebied van de voormalige gemeente Skarsterlân (voor zover dat nu nog deel uitmaakt van de gemeente De Fryske Marren) en dient eens in de 10 jaar te worden herzien. Het heeft het wettelijke doel om het gebruik en de inrichting van de gronden en het oprichten van gebouwen en bouw te reguleren, met het oog op het bevorderen van een zo goed mogelijk gebruik van het landelijk gebied. Het bestemmingsplan vormt een stuk gemeentelijke regelgeving: het bindt zowel de burger als de overheid.

Volgens de Wet ruimtelijke ordening dient een bestemmingsplan te bestaan uit een juridische regeling en een verbeelding. Tevens gaat het plan vergezeld van een toelichting, waarin is beschreven welk ruimtelijk beleid in het buitengebied wordt nagestreefd. De plantoelichting vormt de onderbouwing voor de gegeven bestemmingen, zoals die in de verbeelding en de regels is vormgegeven, maar maakt juridisch geen deel uit van het bestemmingsplan.

1.2

Aanleiding

Hoewel er een wettelijke verplichting bestaat op de herziening van bestemmingsplannen, is er voor de herziening van dit plan een concrete aanleiding. Op 28 februari 2001 heeft de gemeenteraad van de voormalige gemeente Skarsterlân het bestemmingsplan Buitengebied vastgesteld. Op 17 oktober 2001 is het bestemmingsplan door Gedeputeerde Staten goedgekeurd. De Raad van State heeft het goedkeuringsbesluit op 2 oktober 2002 evenwel vernietigd. Naar aanleiding hiervan hebben Gedeputeerde Staten op 4 maart 2003 een nieuw goedkeuringsbesluit genomen, waarbij goedkeuring op een aantal onderdelen is onthouden. Vervolgens is door een aantal burgers en bedrijven beroep ingesteld bij de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State tegen dit GS-besluit. De Raad van State heeft op 7 april 2004 het goedkeuringsbesluit gedeeltelijk vernietigd. Op 1 februari 2005 hebben Gedeputeerde Staten een nieuw goedkeuringsbesluit genomen ten aanzien van de betreffende onderdelen van het plan, rekening houdende met de uitspraak van de Raad van State.

Naar aanleiding van deze uitspraak wilde de gemeente toen in eerste instantie een partiële en correctieve herziening opstellen voor de onderdelen van het plan waaraan door Gedeputeerde Staten goedkeuring is onthouden. Omdat in-

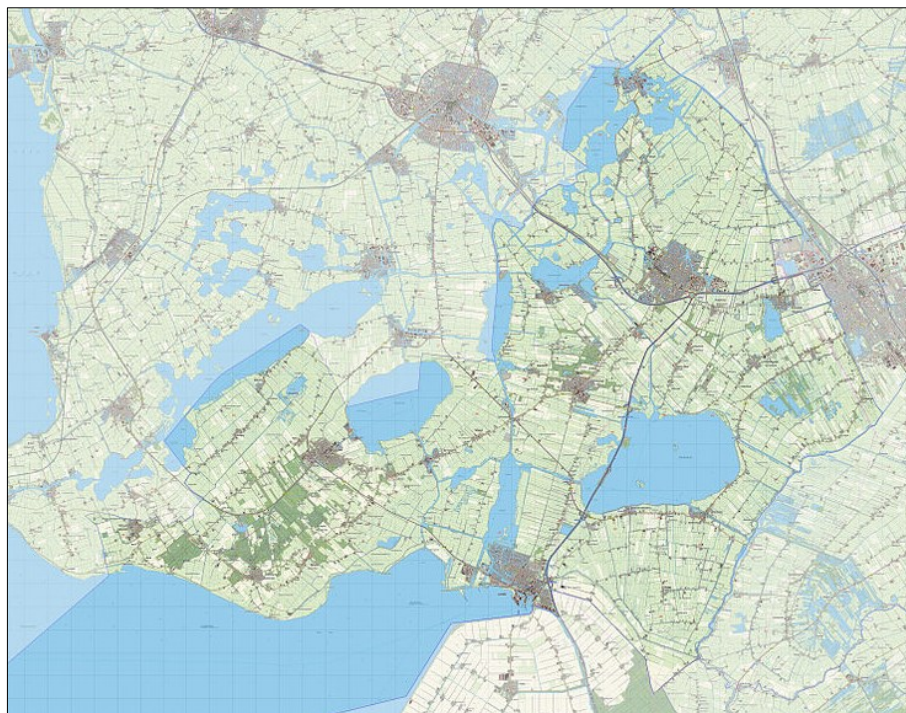
middels veel beleid was gewijzigd (de verordening Romte Fryslân was onder meer vastgesteld) is uiteindelijk gekozen voor een algehele herziening van het bestemmingsplan van dit deel van de gemeente.

Gemeente De Fryske Marren grijpt deze herziening aan om met het bestemmingsplan de in het plangebied aanwezige functies actuele beleidsruimte te bieden voor ontwikkeling. Dat geldt met name voor de bestaande melkveehouderijbedrijven. Als gevolg van verdergaande schaalvergroting, hebben deze bedrijven in toenemende mate behoefte aan grotere gebouwen en daarmee samenhangend: grotere erven. Dit plan wil hierin voorzien. Bovendien voorziet het plan in het herbestemmen van bedrijven en functies die inmiddels niet meer overeenkomstig het 'oude' bestemmingsplan worden gebruikt. Verder is het plan gericht op het bieden van ontwikkelingsmogelijkheden van bestaande functies waardoor het economisch perspectief kan worden vergroot. En ten slotte zijn er diverse beleidswijzigingen (zoals de komst van de verordening Romte Fryslân 2014) die in dit plan dienen te worden verwerkt.

Op dit moment geldt de 'Beheersverordening Joure, Langweer, Nijehaske, Oudehaske en het Buitengebied, Skarsterlân' voor het gehele plangebied. Deze beheersverordening is op 26 juni 2013 door de raad vastgesteld.

1.3

Begrenzing

Kaart van de recent gevormde gemeente De Fryske Marren

Het bestemmingsplan heeft betrekking op het buitengebied van het noordelijk deel van de gemeente.

De 'buitengrens' van het plan wordt gevormd door de gemeentegrens van het grootste deel van de voormalige gemeente Skarsterlân. Als gevolg van de gemeentelijke herindeling is het deel van de voormalige gemeente Skarsterlân dat ten oosten van de autosnelweg A32 lag, bij gemeente Heerenveen gevoegd. Het tracé voor de aanpassing van de aansluiting van de autosnelweg Afsluitdijk - Groningen (A7) met de autosnelweg Joure - Almere (A6) wordt momenteel gerealiseerd; het tracébesluit is in dit plan verwerkt.

De kernen en de bedrijventerreinen van de gemeente vallen niet binnen het Bestemmingsplan Buitengebied. In St. Nicolaasga is een uitbreiding van het bedrijventerrein Slotmolen voorzien. Dit gebied maakt geen deel uit van voorliggend bestemmingsplan. De grenzen van de voor de kernen en bedrijventerreinen vigerende bestemmingsplannen vormen de 'binnengrenzen' van het bestemmingsplan. Voorafgaand aan deze toelichting zijn de grenzen van het plangebied op een kaart weergegeven.

1.4

Plan-m.e.r.-plicht

Op basis van de Wet milieubeheer kan een bestemmingsplan m.e.r.-(beoordelings)plichtig zijn. Daarvan is sprake indien het volgende aan de orde is:

1. Indien het bestemmingsplan activiteiten of ontwikkeling mogelijk maakt waarmee drempelwaarden uit het Besluit m.e.r. kunnen worden overschreden, is het noodzakelijk dat het bestemmingsplan wordt begeleid door een planMER.
2. Tevens geldt dat wanneer het bestemmingsplan activiteiten mogelijk maakt of daarvoor het kader biedt en het aannemelijk is om te verwachten dat een passende beoordeling op grond van de Natuurbeschermingswet dient te worden uitgevoerd, dan is het bestemmingsplan Buitengebied plan-m.e.r.-plichtig.

In het bestemmingsplan wordt veehouderij mogelijk gemaakt tot een omvang die m.e.r.-plichtig kan zijn. Als gevolg hiervan dienen de milieueffecten van veehouderij in het kader van een plan-m.e.r. beoordeeld te worden. Daarom is bij dit bestemmingsplan een planMER opgesteld.

1.5

Passende beoordeling

Wanneer het bestemmingsplan ontwikkelingen toestaat die ertoe kunnen leiden dat niet met wetenschappelijke zekerheid kan worden vastgesteld dat deze ontwikkelingen geen significant negatieve effecten zullen hebben op Natura

2000-gebied(en), dan zal (ook) een passende beoordeling in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 moeten worden opgesteld. Wanneer op basis van de Natuurbeschermingswet 1998 een passende beoordeling moet worden opgesteld, dan dient op grond van de Wet milieubeheer ook een plan-m.e.r. te worden doorlopen.

Er liggen meerdere Natura 2000-gebieden in en rond de gemeente waarop de ontwikkelingen effect kunnen hebben. In het kader van de plan-m.e.r. dient te worden uitgesloten of deze effecten significant negatief kunnen zijn. De passende beoordeling is als apart hoofdstuk in het bij dit bestemmingsplan behorende planMER opgenomen.

1.6

Procedure plan-m.e.r.

De plan-m.e.r.-procedure omvat zeven stappen die deels gezamenlijk oplopen met de procedure van het bestemmingsplan:

1. Openbare kennisgeving (artikel 7.9).
Hierin wordt in ieder geval aangegeven:
  - welke stukken waar en wanneer ter inzage worden gelegd;
  - wie op welke wijze en binnen welke termijn de gelegenheid wordt geboden om zienswijzen naar voren te brengen met betrekking tot het voornemen op een planMER op te stellen;
  - of de Commissie m.e.r. of een andere (onafhankelijke) instantie in de gelegenheid wordt gesteld advies uit te brengen. In dit geval wordt daar wel voor gekozen.
2. Raadplegen bestuursorganen op basis van Notitie Reikwijdte en Detailniveau.
3. Opstellen milieueffectrapport (planMER; artikel 7.7).
4. PlanMER en ontwerpbestemmingsplan:
  - Terinzagelegging (artikel 7.10);
  - Toetsing Commissie m.e.r. (artikel 7.12). De toetsing door de Commissie m.e.r. is verplicht.
5. Motiveren van de gevolgen van het planMER en de zienswijzen in het definitieve bestemmingsplan (artikel 7.14).
6. Bekendmaking en mededeling van het plan (artikel 7.15).
7. Evaluatie van de effecten na realisatie (artikel 7.39).

De procedure is tot en met stap 4 gevolgd in die zin dat het planMER is beoordeeld in relatie tot het voorontwerpbestemmingsplan. Ook de toetsing heeft inmiddels plaatsgevonden, hetgeen leidde tot een positief advies van de Commissie m.e.r.

Omdat het planMER feitelijk onderdeel is van de toelichting van het bestemmingsplan, wordt het niet apart vastgesteld, maar wordt het als onderdeel van het bestemmingsplan bij de vaststelling van het bestemmingsplan betrokken.

1.7

Bestemmingsplanprocedure tot nu toe

Het plan heeft inmiddels als voorontwerpbestemmingsplan vanaf 15 oktober 2012 gedurende 6 weken ter inzage gelegen. De resultaten daarvan zijn in dit ontwerpbestemmingsplan verwerkt. De uitkomsten zijn in hoofdstuk 6 toegelicht.

1.8

Leeswijzer

Deze toelichting is als volgt opgebouwd:

- Hoofdstuk 2 geeft een beschrijving van de bestaande situatie van de meest relevante functie in het plangebied inclusief het beleidskader dat vanwege hogere overheden geldt of dat de gemeente in ander verband reeds heeft opgesteld.
- Hoofdstuk 3 schetst het beeld van de beperkingen die binnen het plangebied gelden als gevolg van wettelijke bepalingen of als gevolg van richtlijnen.
- In hoofdstuk 4 is het plan en de daarin opgenomen bestemmingen nader toegelicht.
- In hoofdstuk 5 is de economische uitvoerbaarheid van het plan onderbouwd en is kort verslag gedaan van de resultaten van de inspraak en het overleg ex artikel 3.1.1. Bro.

Huidige situatie en beleidskader

In dit hoofdstuk is de huidige situatie binnen het plangebied beschreven. Tevens is daar het provinciale beleidskader aan toegevoegd, zodat duidelijk is welk beleid vanuit de hogere overheid wordt voorgestaan. In dat kader zijn vooral het streekplan, de provinciale verordening en het waterhuishoudingsplan van belang.

2.1

Landschap

2.1.1

Schets van de ontstaansgeschiedenis

Friesland kent een zeer gevarieerd en natuurrijk landschap. De oorsprong van deze variatie is gelegen in de ontstaanswijze. Als gevolg van de rijzing van de zeespiegel door het afsmelten van het landijs na de laatste ijstijd, vond vanaf circa 2700 voor Chr. in het noord Nederlandse kustgebied sedimentatie plaats van zand en klei op de pleistocene ondergrond, bestaande uit keileem en dekzand. Op deze ondergrond ontstond veen, vooral in de lager gelegen gebieden waar de waterafvoer gebrekkig was, zoals ook in het grootste deel van het plangebied. Sommige delen werden regelmatig door de voormalige Middellzee overstroomd en bedekt met een kleilaag. Andere delen bleven vrij van overstroming waardoor het veen aan de oppervlakte bleef. Als gevolg van de stuwende werking van het landijs tijdens de voorlaatste ijstijd ontstonden hoge zandruggen waar de oudere pleistocene ondergrond aan de oppervlakte komt.

Eén zandrug loopt vanuit Gaasterland over Tjerkgaast, Spannenburg en St. Nicolaasga in de richting van Joure waar het zand onder het jongere veen verdwijnt. Al op geringe diepte (40-50 cm) komt in deze zandrug keileem voor. De veengronden worden aangetroffen in een vrij brede strook langs de grote meren en in het noordelijke deel van het plangebied. De veengronden zijn grotendeels afgedekt met een dunne (15-30 cm) kleilaag. In het noorden van de gemeente is het kleidek op enkele plaatsen dikker dan 40 cm. In dat geval spreken we van kleigronden. Op de overgangen van het zand- naar het veengebied komen veel moerige gronden voor. Dit zijn gronden met een dunne veenlaag boven een zandondergrond.

2.1.2

Occupatiegeschiedenis

De eerste bewoning van het Friese veengebied dateert al vanaf het begin van de jaartelling. Door de voortdurende veengroei die lange tijd niet door overstromingen werd verstoord, kon er een relatief hoog gelegen gebied ontstaan. Dit veengebied had een natuurlijke afwatering en de eerste bewoners vestigden zich juist langs de kreken en geulen. Al heel vroeg voerden deze bewoners cultuurtechnische maatregelen uit, zoals het graven van sloten voor een betere afwatering. Dit veroorzaakte inklinking van het veen waardoor er grote delen van het veen overstromden. Dit gebeurde in de Laat Romeinse transgressiefase tussen 300 en 600 na Chr. Hierdoor werden de bewoners gedwongen weg te trekken naar de hoger gelegen zandgronden of naar de kwelderwal van de toen aanwezige zeearm de Middellzee.

Als gevolg van verveningswerkzaamheden hebben zich binnen het plangebied verschillende ontwikkelingen voorgedaan. Aanvankelijk werd vooral in het zuidoosten van de gemeente verveend (circa 1750-1800), later in het noordoosten (1860-1900). De oude Friese verveningsmethode leidde tot het ontstaan van petgaten: langgerekte smalle plassen, gescheiden door wallen of dijkjes, ook wel ribben genaamd. Deze petgaten groeiden na verloop van tijd weer dicht. Met de komst van de Gietersen (verveners uit Giethoorn en omstreken) werd overgegaan op een andere, grootschaliger verveningsmethode die leidde tot het ontstaan van groter aaneengesloten veenplassen. Ook de grote meren zijn ontstaan door vervening al dan niet in combinatie met erosie. Door overstromingen is het merengebied altijd schaars bewoond gebleven.

In 1822 werd bij Koninklijk Besluit geregeld dat uitgeveende gebieden moesten worden ingepolderd. Om dit te bekostigen werden verveningsbelastingen en later poldergelden geheven. Zo ontstond omstreeks 1856 de Haskerveenpolder, waarin pas 20 jaar later de eerste grote kavel droogviel. De Grootte St. Johannesgaaster Veepolder ontstond uit het tweede en derde veendistrict in Schoterland en Haskerland in 1852. De Trijegaaster veenpolder was in 1926 gereed. Van de vele plassen zijn alleen het Hasker- en Nannewijd overgebleven. Pas in 1955 werd begonnen met de drooglegging van het Ooster- en Westerschar, nog altijd een moerassig gebied. Een aantal dijken, die in de Middeleeuwen of daarna zijn aangelegd, zijn redelijk goed bewaard gebleven.

In het uitgestrekte laaggelegen veengebied was bewoning vroeger vrijwel onmogelijk. Het grondgebruik was beperkt tot hooiwinning, hetgeen vanuit de hogere zandgebieden plaatsvond. Vanaf circa 1700 werd op grote schaal turf gewonnen. Na de turfwinning ontstonden in de veenpolders verlandingszones en heidevelden die later weer ontgonnen zijn. Bewoning ontwikkelde zich langs strakke ontginningsassen, waarlangs dorpen ontstonden (bijvoorbeeld Haskerhorne-Oudehaske-Nijehaske, Rotsterhaule-St. Johannesga-Rohel). Nieuwe assen, evenwijdig aan de andere, ontstonden met de voortschrijdende vervening en ontginning.

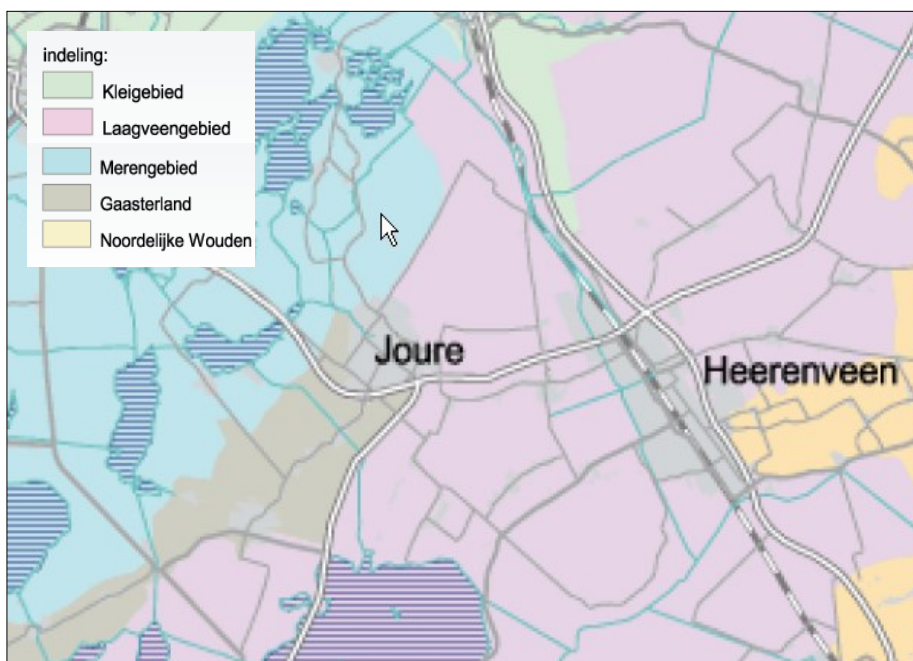

2.1.3

Gebiedsbeschrijving

De ontwikkeling van het huidige landschap vindt zijn basis in de bodem, de waterhuishouding, de natuurlijke vegetatie en de invloed die de mens in de loop van de tijd hierop heeft gehad. Daarbij hebben de bewoners goed gekeken naar verschillen in het reliëf, de waterhuishouding en de vruchtbaarheidstoestand van de bodem. Hierdoor zijn verschillende landschapstypen te onderscheiden met eigen cultuurhistorische, visuele en functionele kenmerken.

Hieronder zijn de landschappen van het plangebied nader toegelicht. Het landschap van het plangebied kan onderscheiden worden in het kleigebied, het veengebied en het zandgebied van Gaasterland.

Landschappen binnen en rond het plangebied (bron: provincie Fryslân)

Kleigebied

Het kleigebied beslaat slechts een zeer kleine oppervlakte in het noordoosten van het plangebied. Dit gebied kan worden omschreven als een grootschalig, open gebied met een regelmatige blokverkeveling.

Laagveengebied

In het laagveengebied is sprake van drie verschillende deelgebieden die ieder een zelfstandige ontwikkeling hebben doorgemaakt:

1. Noordelijke veenpolders

Dit is een ontgonnen veenvlakte met een grootschalig open karakter, waaivormig patroon van rechte wegen, waterlopen en verkavelingspatroon. De Haskerveenpolder verdient hierbij speciale vermelding.

2. Zuidelijke veenpolders

Dit is een ontgonnen veenvlakte, maar veel meer verdicht door bebouwingslinten, verspreide bebouwing en beplanting. Er is sprake van een slagenverkaveling en een rechtlijnig wegen- en waterlopenpatroon.

Haskerveenpolder

De Haskerveenpolder wordt gekenmerkt door een zeer open landschap met een regelmatige en rechthoekige verkaveling. De bebouwing die zich hier bevindt is vrijwel geheel aan de agrarische functie van het gebied gerelateerd. Het bebouwingsbeeld bestaat voornamelijk uit individuele boerderijen die zijn gebaseerd op de Friese stelpboerderij en/of de kop(-hals)-romp boerderij. De boerderijen in dit gebied zijn merendeels halverwege de twintigste eeuw gerealiseerd. De hoofdvorm van de boerderijen is meestal kantig. De agrarische bijgebouwen staan meestal los van het hoofdgebouw en vormen samen met het hoofdgebouw, erfbeplanting en (indien aanwezig) erfafscheiding een samenhangend geheel. In het gebied zijn ook enkele vrijstaande woningen aanwezig.

Het Merengebied

Beeldbepalend in het merengebied zijn vooral de oeverzones die gekarakteriseerd worden door een afwisselend patroon van riet, struweel en elzenbosjes. Het merengebied heeft verder een open karakter met beplanting langs een aantal wegen.

Het wegenpatroon lijkt in willekeurige richtingen te lopen. Het bebouwingspatroon bestaat uit verspreide bebouwing in een voornamelijk lage dichtheid. Langs de grotere wegen is her en der sprake van een lintvormig bebouwingspatroon. Naast boerderijen zijn hier ook regelmatig woonhuizen aanwezig. Een bijzonder element in dit deel van het buitengebied zijn die boerderijen waar een dwarshuis bij is aangebouwd.

Zandgebied van Gaasterland

De grondslag van de zandgronden bestaat uit leemarme en lemige podzolgronden ontstaan in dekzanden. Keileem komt ondiep in de ondergrond voor in de uitloper van Gaasterland, in de omgeving van Joure en Oudehaske en in de rug van Rotstergaast. De zandgronden gaan geleidelijk over in het merengebied en het veenpoldergebied. De kavelrichting wordt veelal bepaald door de ontginningsbasis van de meren en riviertjes en staat daardoor vaak schuin op het wegenpatroon over de rug.

De dekzandrug Sloten-St. Nicolaasga-Joure is een verdicht gebied, dit vanwege opgaande beplanting, lintbebouwing langs wegen en verspreide bebouwing. In de dekzandvlakte rondom St. Nicolaasga hebben in de 17e en 18e eeuw uitgebreide bossingen plaatsgevonden door grootgrondbezitters. Restanten van de vroegere hakhoutbossen zijn nu te vinden ten noorden van St. Nicolaasga, de Vegelinsbossen. Rond Idskenhuisen komen nog oude bouwlanden voor met een es-achtige structuur, waarbij via het zogenaamde potstalsysteem de schapen voor de mest zorgden. Momenteel zijn de bouwlanden vrijwel allemaal als

grasland in gebruik. Hier en daar is de bolle vorm nog herkenbaar. Ook ten westen en zuidwesten van St. Nicolaasga komen oude bouwlanden voor die in verband kunnen worden gebracht met vroegere heidevelden.

De smalle zandrug van Rotstergaast volgt de loop van de Tsjonger en is uitloper van de dekzandrug Nieuweschoot-Hornsterzwaag van het Friese Wouden gebied. Het beeld wordt bepaald door een kronkelige weg met historische boerderijen. De beplanting bestaat uit houtsingels langs en elzensingels op de perceelsgrenzen in het oostelijke deel. Dit dichte singelpatroon is kenmerkend voor de woudontginningen van de Friese Wouden.

2.1.4

Boerderijbouw

Traditionele boerderijen - nieuwe bedrijfsgebouwen

Verspreid over het gemeentelijk grondgebied komen, zowel binnen als buiten de bebouwde kom, diverse stelboerderijen en kop-hals-rompboerderijen voor. Boerderijen zijn vanwege hun afmetingen en verschijningsvorm vaak in sterke mate bepalend voor het ruimtelijk aanzien van een gebied. Tegelijkertijd is het merkbaar dat deze traditionele boerderijbebouwing steeds meer onder druk komt te staan. Zo blijkt dat nieuwe bedrijfsgebouwen worden bijgeplaatst; het oude bedrijfspand krijgt dan een ondergeschikte functie. Sommige boerderijen raken daardoor geleidelijk in verval. Daarnaast blijkt dat veel agrarische bedrijven zijn beëindigd. Vooral de grote panden lopen risico op verval, omdat een gepaste herbestemming niet altijd wordt gevonden. De kleinere voormalige agrarische bedrijven zijn vaak volledig (dus ook de stal- en opslagruimte) omgezet in woonhuizen.

Nieuwe stalvormen

In de afgelopen decennia is sprake geweest van een toenemende schaalvergroting van het agrarische landschap en van het boerenbedrijf. Tevens is op veel agrarische bedrijven de bedrijfsvoering gewijzigd. Steeds vaker worden daarbij bijzondere stallen gebouwd. Vanuit de gemeente is er aandacht voor de bouw van nieuwe boerderijen en bijzondere stalvormen (boog- en serrestallen). Dit vraagt bijzondere aandacht, omdat deze in het landelijk gebied van invloed kunnen zijn op het bebouwingsbeeld.

Boogstal

Serrestal

De serrestal is meestal opgebouwd uit meerdere ‘tunnels’. Deze hebben een rechthoekige plattegrond en een gebogen dakvorm. Meerdere tunnels vormen samen het totale bouwvolume dat zich kenmerkt door het omvangrijke grondoppervlak, de hoge gootlijn en het samengestelde dak. De stal kan in een later stadium worden uitgebreid door de tunnels te verlengen of door een extra tunnel toe te voegen. De basis van de serrestal wordt gevormd door een stalen frame dat als draagconstructie dienst doet. Voor de vlakvulling kunnen diverse materialen worden gebruikt. Het dak wordt dichtgezet met een folie, terwijl de gevels veelal worden opgebouwd uit een betonnen keerwand met daarboven lichtdoorlatend materiaal (gaas of doek). Soms wordt een combinatie met damwandbekleding gemaakt. Omdat het materiaal van de topgevel vaak afwijkt van het onderliggende deel, ontstaat dan een sterke tweedeling tussen het bovenste en onderste gedeelte van het gevelvlak. De serrestal heeft een functionele, doelmatige detaillering en een bedrijfsmatige uitstraling.

De boogstal is eveneens een nieuw stalconcept in de veehouderij. Het wordt gekenmerkt door een kolomloze boogvormige overspanning van 25 tot maximaal 50 meter breed en een hoogte van 6 tot maximaal 12 meter. De boogstal is opgebouwd uit een onderbouw en een bovenbouw. Deze zijn onafhankelijk van elkaar te bouwen. De dakconstructie is ook toe te passen op een conventionele onderbouw. De bovenbouw is opgebouwd uit stalen vakwerkliggers, bekleed met windbreekgaas en waterdicht foliemateriaal.

Er is veel keuze in kleur en materiaal van kap en kopgevels. De kopgevels kunnen eventueel ook naar binnen geplaatst worden om een overkapte buitenruimte te maken. De boogstal is meestal opgebouwd uit meerdere ‘tunnels’. Deze hebben een rechthoekige plattegrond en een gebogen dakvorm. Meerdere tunnels vormen samen het totale bouwvolume dat zich kenmerkt door het omvangrijke grondoppervlak, de hoge gootlijn en het samengestelde dak. De stal kan in een later stadium worden uitgebreid door de tunnels te verlengen of door een extra tunnel toe te voegen.

2.1.5

Beleid

De provinciale beleid is erop gericht om samen met anderen de instandhouding en verdere ontwikkeling van de belangrijke landschappelijke kwaliteiten en waarden te borgen waardoor:

- de Friese landschapstypen en hun ontwikkelingsgeschiedenis herkenbaar blijven en de ruimtelijke kwaliteit en het identiteitsgevoel versterkt worden;
- landschap een inspiratiebron kan zijn voor nieuwe ontwikkelingen en een kernkwaliteit kan zijn voor nieuwe sociaaleconomische impulsen;
- waar gewenst en noodzakelijk geheel nieuwe eigentijdse landschappen met veel kwaliteit gerealiseerd worden.

De provincie vraagt bij de inrichting (en beheer) van de ruimte aandacht voor een bijzondere landschappelijke kwaliteit van Fryslân, namelijk de stilte en vrijwel ongestoorde duisternis. Voor bepaalde natuurgebieden en diersoorten zijn stilte en duisternis een vereiste en voor mensen een kwaliteit die de beleving van het landschap een extra dimensie geeft.

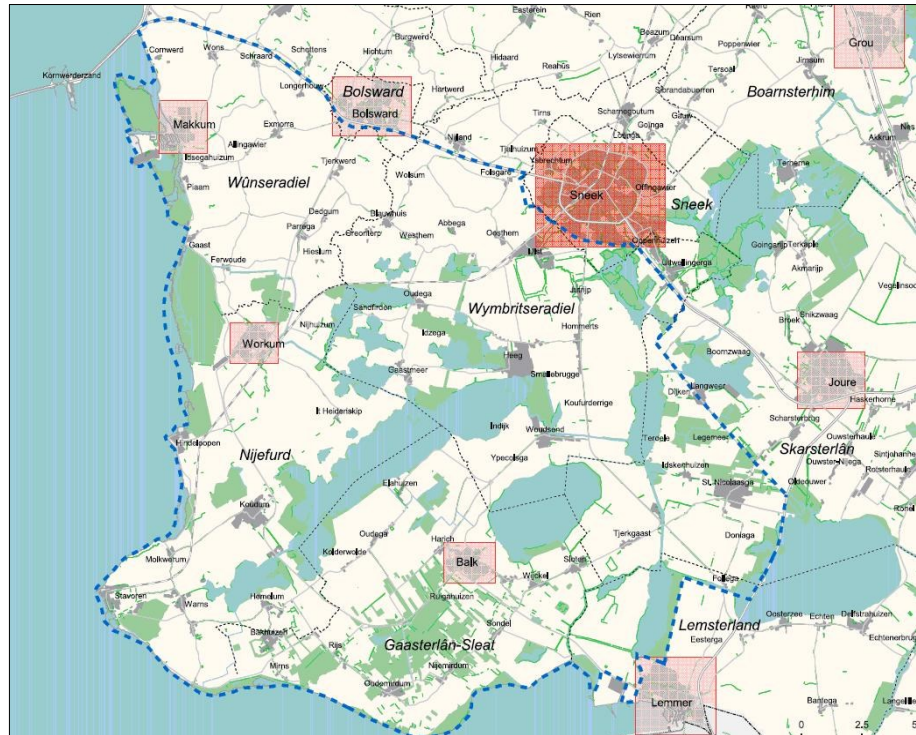
Door versterking van de groene en blauwe dooradering van het landelijk gebied streeft de provincie naar vergroting van de kwaliteit en de multifunctionaliteit van het landelijk gebied. Hierbij wordt prioriteit gegeven aan de bundelingsgebieden rondom de stedelijke centra, omdat de verstedelijkingsdruk en het te behalen rendement van investeringen hier het hoogst zijn.

Nationaal landschap Zuidwest Fryslân

Een deel, ten zuidwesten van het plangebied, maakt onderdeel uit van het Nationaal Landschap Zuidwest Fryslân. Onderstaande afbeelding geeft de begrenzing aan van het Nationaal Landschap Zuidwest-Fryslân.

Een Nationaal Landschap heeft (inter)nationaal unieke landschapskwaliteiten in samenhang met bijzondere natuurlijke en recreatieve kwaliteiten. Voor een Nationaal Landschap wordt uitgegaan van versterking, ontwikkeling en benutting van de bijzondere kwaliteiten. De kernkwaliteiten van het gebied zijn:

- Het schaalcontrast van zeer open naar besloten.
- De middeleeuwse verkaveling met waterlopen en meren.
- De stuwwallen en terpen.

Begrenzing Nationaal Landschap Zuidwest-Fryslân
(bron: provincie Fryslân)

De provincie beschrijft in het Streekplan Fryslân 2007 de kernkwaliteiten van het landschap. In het Nationaal Landschap Zuidwest-Fryslân liggen in het plangebied de hoofdlandschappen: Merengebied, Gaasterland en Laagveengebied. De behoudenswaardige kernkwaliteiten van deze landschapstypen zijn:

Merengebied

De grootschalige openheid en weidsheid, met een grote afwisseling tussen overwegend grasland, natuur en water van gevarieerde omvang, water met oeverbegroeiing (rietkragen) langs meren, vaarten en kanalen, ondergeschikte puntvormige verdichtingen (vaart)dorpen, (agrarische) bebouwing met erfbeplanting, onregelmatige opstreckende strokenverkaveling, stelsel van mied- en opvaarten en instekende miedwegen, patroon van hemdijken en slaperdijken, herkenbaarheid van ingepolderde boezemlanden met binnendijken, aanwezigheid van grasland.

Gaasterland

Het besloten kleinschalig, deels half open tot open landschap met plaatselijk grootschalige vergezichten op het IJsselmeer, afwisseling van reliëf en schaal en de verscheidenheid aan structurele elementen als bos, beplantingen, aardkundige waarden (stuwwallen en klifkusten), wegen, paden kanalen, vaarten en dijken, het contrast tussen hoger gelegen beboste en de lager gelegen open delen (polders en IJsselmeer), aanwezige esstructuren en de afwisseling van grasland, akkerbouw en plaatselijke tuinbouw.

Laagveengebied

De grootschalige open ruimten begrensd door bebouwings- en beplantingslinten langs wegen, vaarten en plaatselijke beeklopen, de nadrukkelijke aanwezigheid van lineaire structuren van beeklopen, wegdorpen, vaarten en dijken, de opstreckende strokenverkaveling haaks op ontginningsassen, vaak in een waaiervormig patroon, incidentele groene verdichtingen door moerasgebieden, boselementen en verlande petgaten, de verspreide bebouwing langs wegen en vaarten, de aanwezigheid van overwegend open graslanden, grazige natuurgebieden en petgaten en de opvallende aanwezigheid van hoogteverschillen in maaiveld- en waterniveaus.

Beleidsuitgangspunten serrestallen

In november 2012 heeft de raad de Beleidsuitgangspunten serrestallen vastgesteld. De uitgangspunten komen erop neer dat een serrestal alleen is toegestaan wanneer de invloed op de landschapskwaliteit beperkt is. De uitgangspunten zijn in dit plan verwerkt.

2.2

Wonen

2.2.1

Huidige situatie

In het open en besloten landschap van het buitengebied komt een veelheid aan verspreid liggende bebouwing ten behoeve van diverse functies voor. Naast boerderijbebouwing voor de agrarische functie gaat het daarbij vooral ook om een groot aantal woningen, meestal bestaande uit een bouwlaag met bewoonbare kap. Tot de aanwezige woningen behoren veel voormalige boerderijen. Als gevolg van de schaalvergroting in de agrarische sector is de verwachting dat het aantal voormalige boerderijen verder zal toenemen.

2.2.2

Beleid

De provincie streeft ernaar de woonkwaliteiten van Fryslân te benutten als sociaaleconomische impuls voor Fryslân. Een bijkomende doelstelling is om nieuwe (landelijke) woonvormen optimaal in te zetten voor ruimtelijke kwaliteitsverbetering op het gebied van landschap, natuur, water en recreatie.

De provincie ziet op basis van de pilot 'landelijk wonen' ruimte voor nieuwe landgoederen in Fryslân. Voor het stedelijke bundelingsgebied van Sneek wordt er van uit gegaan dat er ruimte is voor twee van dergelijke landgoederen.

Provinciale Verordening Romte Fryslân 2014

Het Streekplan Fryslân uit 2007 heeft op basis van het overgangsrecht van de Wro de status van structuurvisie gekregen. Met de invoering van de Wro is de

goedkeuringsbevoegdheid van bestemmingsplannen van de gemeente vervallen, maar de provincie heeft wel de mogelijkheid gekregen om een provinciale verordening op te stellen. In de Provinciale Verordening Romte Fryslân 2014 (PVR) is aangegeven welk onderwerpen de provincie van provinciaal belang acht en op welke wijze de provinciale belangen moeten worden vertaald in gemeentelijke ruimtelijke plannen. Als daaraan niet wordt voldaan, zal de provincie een zienswijze indienen en eventueel een aanwijzing geven als onvoldoende aan die zienswijze tegemoet wordt gekomen.

In een provinciale verordening moet ook aandacht worden besteed aan bepaalde onderwerpen van nationaal belang met doorwerking op provinciaal niveau. Dit is bepaald in de AMvB Ruimte, waarvan de eerste tranche waarschijnlijk in de tweede helft van 2012 in werking zal treden. Binnen 9 maanden moeten de nationale belangen met provinciale doorwerking in de PVR zijn opgenomen. Het gaat daarbij overigens overwegend om onderwerpen die ook al anderszins in het Streekplan zijn benoemd, zoals de bundeling van verstedelijking, de begrenzing van de EHS en de kustverdediging.

Provinciale belangen zijn belangen die 'niet doelmatig of doeltreffend op gemeentelijk niveau kunnen worden afgewogen en behartigd, omdat de effecten het lokale niveau ontstijgen'. De PVR bevat geen nieuwe regels, maar borduurt voort op geldend provinciaal beleid, dat onder meer is opgenomen in het Streekplan Fryslân en het Vierde provinciale Waterhuishoudingsplan. Waar sprake is van ruimtelijke onderwerpen met een provinciaal en een gemeentelijk belang stelt de provincie samen met de gemeenten een Samenwerkingsagenda op. Op basis hiervan kunnen ook afspraken worden gemaakt over onderwerpen die moeilijk in de PVR te borgen zijn.

De PVR 2014 is van toepassing op bestemmingsplannen, wijzigings- en uitwerkingsplannen, beheersplannen en uitvoeringsbesluiten op basis van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) en de Crisis- en herstelwet. Het is dus niet zo dat als in het moederplan aandacht is geschonken aan de PVR daar in een uitwerkings- of wijzigingsplan van kan worden afgezien. Structuurvisies worden niet genoemd.

Gemeenten mogen gemotiveerd afwijken van de PVR 2014, waarbij het 'benodigde maatwerk' wordt verricht. Gedeputeerde Staten kunnen onder voorwaarden ontheffing verlenen van de bepalingen van de PVR 2014.

Provinciaal Verkeer- en Vervoerplan (2011)

Het hoofddoel van het Provinciaal Verkeers- en Vervoersplan (PVVP) is het realiseren van een duurzaam verkeer- en vervoersysteem in Fryslân:

- dat voldoet aan de verplaatsingsbehoefte van inwoners en bezoekers;
- dat voldoet aan de behoefte om goederen te transporteren;
- dat bijdraagt aan de versterking van de economie;
- dat veilig is;
- dat schade aan natuur, landschap en milieu weet te beperken.

Voor wat betreft de beheerzones langs provinciale wegen is de provinciale wegenverordening van belang. Voor de als hoofdweg aangeduide verbindingen dient een afstand van 30 m uit de beheergrens (is meestal hart bermsloot) aangehouden te worden. De provinciale wegenverordening stelt regels aan het realiseren van bouwwerken en het uitvoeren van andere werkzaamheden binnen de beheerzone.

PROVINCIALE WEGEN-
VERORDENING

Voor vaarwegen die bij de provincie in beheer zijn, zijn verordeningen van toepassing. Het toelaten van voorzieningen voor derden, zoals de aanleg van een steiger, beïnvloedt het functioneren van de vaarweg. Voor deze recreatieve vaarwegen stelt de provincie daarom eisen aan de profielbreedte van het doorvaarbare water, afhankelijk van de verwachte drukte op de vaarweg. Dit betekent dat er niet zomaar obstakels in het vaarwater kunnen verrijzen. Bij de totstandkoming van bestemmingsplannen zal met de door de provincie als vaarwegbeheerder gestelde eisen ten aanzien van de beheerzone en de bebouwingsvrije zone rekening moeten worden gehouden. De breedte van de beheerszone en de bebouwingsvrije zone is afhankelijk van de classificatie van de betreffende vaarweg (zie tabel 2).

PROVINCIALE VAARWEG-
GENVERORDENING

Tabel 2. Beheers- en bebouwingsvrije zones langs vaarwegen

CEMT-klasse	Beheersgrens	Bebouwingsvrije zone	
		Buitengebied, niet-kanaalgebonden	Stedelijk gebied, industriegebied
Va	30	30	20
IV	30	30	20
III	25	25	20
II	20	20	15
I	15	15	10
0/00	10	10	5
Staat B vaarweg	10	5	5

(Bron: Vaarwegenverordening Friesland en richtlijnen Vaarwegen RWW 2005)

Voor het bouwen of het uitvoeren van werken en werkzaamheden binnen de beheerzones dient een vrijstelling op grond van artikel 18 van de verordening te worden verkregen. Verder wordt opgemerkt dat voor werkzaamheden die de Friese boezemwateren raken, een vrijstelling van het “wateren-reglement” van het Wetterskip Fryslân nodig is.

2.3

Landbouw

2.3.1

Huidige situatie

Een groot deel van het landelijke gebied van het plangebied wordt door agrarische bedrijven gebruikt als grasland. De agrarische sector vervult een sociaal economische rol. De agrarische bedrijvigheid en aanverwante bedrijven vormen een bron van werkgelegenheid.

De gemeente telde in 2000 nog 412 geregistreerde agrarische bedrijven; in 2013¹ waren dat er nog 317 (bron: CBS), die in totaal bijna 14.000 hectare cultuurgrond in gebruik hebben. Op basis van de inventarisatie ten behoeve van dit bestemmingsplan is het aantal agrarische bedrijven afgenomen tot 280 bedrijven.

In het landelijke gebied komt zowel intensief als extensief grondgebruik voor, evenals intensieve en extensieve veehouderij. De agrarische sector in het plangebied wordt gedomineerd door de melkrundveehouderij.

De gemiddelde bedrijfsomvang in oppervlakte cultuurgrond geeft een beeld van de omvang van een agrarisch bedrijf. De afname van het aantal bedrijven is groter dan de afname van de cultuurgrond. In de tabel is te zien dat hierdoor de oppervlakte in cultuurgrond van een gemiddelde bedrijfsomvang in de jaren toeneemt. Deze oppervlaktestijging is het gevolg van de schaalvergroting die de afgelopen decennia in het plangebied heeft plaatsgevonden.

Ontwikkeling aantal agrarische bedrijven (oppervlakte cultuurgrond)

	2000	2009	2015
Aantal bedrijven	412	345	280
Cultuurgrond (ha)	14.518	14.729	13.800
Gemiddelde bedrijfsomvang oppervlakte in cultuurgrond	35	42	49

Onderscheid in agrarische bedrijfsomvang

Agrarische bedrijven met een omvang van circa 70 NGE² worden tegenwoordig als volwaardige eenmansbedrijven beschouwd. 70 NGE is dus een volwaardigheids criterium. Bedrijven met een omvang rond de 40 NGE kunnen als reëel worden beschouwd. Kleinere bedrijven vormen over het algemeen (bedrijfsmatige of hobbymatige) nevenactiviteiten.

¹ 2013 is het laatste jaar waarin het CBS van de voormalige gemeente Skarsterlân gegevens verzamelde.

² Nge is een maatstaf voor de economische omvang van agrarische bedrijven en is gebaseerd op de bruto standaardsaldi per diersoort en per hectare gewas. De nge wordt berekend om op basis van economische criteria bedrijven in te kunnen delen in bedrijfstypen, om de omvang van verschillende sectoren vast te kunnen stellen en om de omvang van bedrijven van verschillende bedrijfstypen te kunnen vergelijken. Het is een eenheid die erg afhankelijk en gevoelig is voor allerlei productiefactoren, waaronder bedrijfsomvang en goede/slechte oogst. Vandaar dat is besloten om niet verder te werken met nge's, maar vanaf 2013 met zogenaamde standaardopbrengsten (SO's) te werken. De SO heeft momenteel nog niet zijn volledige intrede gedaan.

Het onderscheid dat op basis van grootte kan worden gemaakt in de verschillende agrarische bedrijven is de volgende:

1.	Hobbyboerenbedrijf	tot circa 10 NGE
2.	Agrarisch nevenberoepsbedrijf	10-40 NGE
3.	Agrarische hoofdberoepsbedrijf	groter dan 40 NGE
4.	Middelgrote agrarische bedrijven	40-70 NGE
5.	Volwaardig agrarisch bedrijf	groter dan 70 NGE

2.3.2

Beleid

De provincie streeft naar een vitale en duurzame landbouw vanwege de belangrijke bijdrage aan de sociaaleconomische vitaliteit van het platteland, het beheer van het landelijke gebied en de Friese economische structuur. In het landelijke gebied worden buiten natuurgebieden voldoende ruimtelijke ontwikkelingsmogelijkheden voor de landbouw geboden.

Om de landbouw vitaal en duurzaam te kunnen houden, zijn plaatselijk forse aanpassingen en transformaties nodig. De provincie zet zich in voor verbetering van de externe productieomstandigheden van de landbouw. Daarnaast wil de provincie samen met gemeenten zorg dragen voor het begeleiden van de ruimtelijke consequenties van schaalvergroting, intensivering, verbreding en verdieping van de landbouw.

Bij het bieden van ontwikkelingsruimte voor de landbouw zet de provincie in op de blijvende herkenbaarheid van de verschillende landschapstypen in Fryslân. Ook nieuwe landschappelijke kenmerken kunnen hierbinnen ontwikkeld worden.

ONTWIKKELINGEN BINNEN
EEN LANDSCHAPPELIJKE
CONTEXT

De provincie streeft naar voldoende ruimte voor de ontwikkeling van agrarische bouwvlakken en voor perceelsverruiming, zodanig dat een efficiënte agrarische bedrijfsvoering mogelijk is en rekening gehouden wordt met landschappelijke kernkwaliteiten. De ruimtelijke consequenties van schaalvergroting en intensivering in de landbouw moeten worden gecombineerd met landschappelijke kernkwaliteiten.

BOUWVLAKKEN

Voor de inpassing van grotere agrarische bouwvlakken is vooral de landschappelijke situering van belang met aandacht voor de beplanting, oerelementen, de nokrichting van gebouwen en kleur- en materiaalgebruik. Een maximale maat voor de omvang van een agrarisch bouwblok is hierbij minder belangrijk dan landschappelijk maatwerk. Bij perceelsverruiming vraagt de provincie aandacht voor landschappelijke inpassing door de benutting van bestaande landschappelijke elementen. De steeds groter wordende landbouwmachines vereisen geschikte wegen, zonder de landschappelijke kernkwaliteiten aan te tasten.

Aan agrarische bedrijven verwante (collectieve) voorzieningen, zoals mestverwerking, mestbewerking, mestvergisting en houtvergassing zijn passend in het landelijk gebied, wanneer deze voornamelijk ten dienste staan van of verband houden met de bedrijfseigen agrarische activiteiten. Wanneer er geen sprake meer is van in hoofdzaak bedrijfseigen activiteiten is concentratie van dit soort voorzieningen gewenst op daarvoor geschikte locaties.

NEVENACTIVITEITEN

Om de inkomensbasis voor agrariërs te vergroten biedt de provincie aan agrarische bedrijven ruimte om op het erf (inclusief bebouwing) nevenactiviteiten te ontwikkelen die aan de agrarische activiteiten gebonden zijn. Hiertoe zal de provincie bevorderen dat agrariërs, die maatschappelijke doelen in hun bedrijfsvoering opnemen, voldoende vergoedingen krijgen in de vorm van groene diensten.

Kamperen bij de boer, agrarisch verwante detailhandel, en andere agrarisch gerelateerde activiteiten zoals mestvergisting, maar ook zorgfuncties, ondergeschikte ambachtelijke bedrijfsfuncties en dergelijke kunnen goed op het erf (inclusief bebouwing) ingepast worden.

VRIJKOMENDE AGRARISCHE GEBOUWEN

De provincie signaleert dat de afname van het aantal agrarische bedrijven een ruimtelijk kwaliteitsverlies met zich meebrengt. Bij vrijkomende agrarische gebouwen wordt dan ook ingezet op een passend hergebruik, waarbij een verbetering van de ruimtelijke kwaliteit plaatsvindt. Hierbij zouden de beeldbepalende gebouwen gehandhaafd worden en de beeldversturende gebouwen gesloopt.

Het al dan niet toestaan van de functies en de bebouwingsmogelijkheden in vrijkomende agrarische bebouwing laat de provincie in beginsel over aan de gemeenten. Hiermee wordt ruimte geboden voor gemeentelijk maatwerk. De nieuwe functies zijn daarin wel beperkt tot het oorspronkelijke boerderijgebouw. Bij nieuwe functies wordt gedacht aan wonen, recreëren, educatie, natuur-/landschapsbeheer, cultuur/kunst, lichte vormen van horeca en zorg. Bedrijfsfuncties en vormen van dienstverlening zijn ook geschikt, indien de activiteiten qua vorm en uitstraling passen bij het omliggende landelijk gebied. Daarnaast dienen het bedrijven zonder een grote verkeersaantrekkende werking in de lichte milieucategorieën te zijn. Tenslotte mag de functie-invulling geen afbreuk doen aan het voorzieningenniveau in de kernen.

Voor bebouwing geldt dat het silhouet van het boerderijerf (de compositie van gebouwen) centraal staat. Behoud van beeldbepalende gebouwen is het uitgangspunt. Indien dit vanwege bouwtechnische redenen niet mogelijk is, dient de nieuwe bebouwing qua vorm en uitstraling verwant te zijn aan die van een boerderij/boerenschuur.

VESTIGING VAN BEDRIJVEN EN VOORZIENINGEN

Naast de voornoemde mogelijkheden voor bedrijfsvestiging is vestiging van bedrijven en voorzieningen in het landelijk gebied mogelijk wanneer dat om functionele redenen nodig is.

Functionele binding gaat op voor agrarische bedrijven waar de bijbehorende grond als productiemiddel wordt ingezet. Het gaat ook op voor recreatiebedrijven en bedrijven voor beheer van natuur en landschap, die afhankelijk zijn van de kernkwaliteiten van het landelijk gebied. Het kan bij uitzondering tevens gaan om (clustering van) bedrijven die sterk aan de landbouw verbonden zijn, zoals agrarische loonbedrijven en agrarische opslag, waarvan vestiging op een bedrijventerrein om diverse redenen ongewenst is. Een zorgvuldige ruimtelijke inpassing waarbij rekening wordt gehouden met de kernkwaliteiten van het landelijk gebied is daarbij randvoorwaarde. Voor bestaande bedrijven in het landelijk gebied, die daaraan niet functioneel zijn gebonden, is in beperkte mate ruimte voor uitbreiding, onder de voorwaarde dat de nieuwe (bedrijfs)situatie nog past in de omgeving. Hierbij zijn onder meer de volgende aspecten van belang:

- de milieuhygiënische inpassing;
- de belasting van de aanwezige infrastructuur;
- de landschappelijke inpassing.

Intensieve veehouderij

De intensieve veehouderij in Fryslân heeft een beperkte omvang en is onder andere geconcentreerd in enige mate in het veenweidegebied. Plaatselijk als neventak van enkele akkerbouwbedrijven. In het plangebied is een aantal intensieve veehouderijen aanwezig. In de verordening Romte Fryslân 2014 zijn specifieke regels opgenomen voor de intensieve veehouderij.

Verbreiding landbouw

Actueel is de verbreiding van agrarische bedrijfsactiviteiten met nevenactiviteiten en aan de landbouw gerelateerde bedrijfsactiviteiten zoals duurzame energieopwekking. In het Streekplan en de verordening Romte Fryslân 2014 is hierover beleid opgenomen. Het uitgangspunt is dat bedrijfsactiviteiten en nevenactiviteiten die aan de landbouw gerelateerd zijn, qua aard en schaal ondergeschikt blijven aan de agrarische bedrijfsactiviteiten die de hoofdfunctie van het perceel vormen. Wanneer bijvoorbeeld het opgewekte vermogen en de inkomsten van energieopwekking, de schaal en inkomsten van de agrarische bedrijfsactiviteiten overstijgen, is deze activiteit niet meer als bedrijfseigen aan te merken.

Voor een bedrijfsactiviteit die aan de landbouw gerelateerd is en die niet meer 'agrarisch bedrijfseigen' is, kan een gemeente meewerken aan het afwijken. Dergelijke bedrijven dienen in principe op een bedrijventerrein ca. te worden gevestigd vanwege de te verwachten verkeersbewegingen, milieuhinder, aard en schaal van de bedrijfsvoering en uitstraling. Als dat niet mogelijk is, kan een locatie in een dorpsrand of op een vrijkomend agrarisch bouwperceel of bedrijfsperceel in het landelijk gebied mogelijk maken. Vestiging op een nieuwe locatie in het landelijk gebied is in principe niet gewenst, tenzij een goed gesitueerde en goed ontsloten agro-locatie ontwikkeld kan worden waar dergelijke bedrijvigheid geclusterd en gecombineerd kan worden met agrarische bedrijvigheid.

Goothoogte stallen

De verordening Romte Fryslân 2014 geeft aan dat het bestemmingsplan geen bouwmogelijkheid bevat voor een stal voor de huisvesting van vee met een grotere goothoogte dan 5 meter. Middels een afwijking kan een hogere goothoogte worden toegestaan mits het geen gestapelde stal betreft. Bij nieuwe ontwikkelingen moet worden gemotiveerd dat een grotere goothoogte inpasbaar is binnen de kernkwaliteiten van het betreffende landschapstype.

Glastuinbouw

In het plangebied ligt geen zoekgebied voor de glastuinbouw. Het provinciaal beleid geeft een bestaand glastuinbouwbedrijf (buiten de glastuinbouwlocaties Noordwest Fryslân) een uitbreidingsmogelijkheid van maximaal 20% van de bestaande omvang van de glasopstanden. De provincie kan medewerking verlenen aan een uitbreiding van 50% met in achtneming van de volgende voorwaarden:

- Uit een bedrijfsplan blijkt dat er sprake is van een economisch levensvatbare bedrijfsontwikkeling en dat verplaatsing van het bedrijf naar de glastuinbouwlocaties in Noordwest Fryslân niet haalbaar is.
- Door de uitbreiding zal ter plaatse geen clustering van meerdere glastuinbouwbedrijven ontstaan.
- Het ruimtelijk plan voorziet in een zorgvuldige ruimtelijke inpassing van de uitbreiding.

Paardenhouderijen

De provincie onderkent het toenemende belang van de paardensector voor het landelijk gebied. Zowel de agrarische tak (paardenfokkerijen) als de recreatieve tak (rijaccommodatie en paardenhouderijen) van de paardensector zijn in het algemeen goed in te passen in de kernkwaliteiten van de verschillende landschapstypen. De provincie hanteert hier dezelfde benadering als voor de ontwikkelingsruimte van de (overige) landbouw. Er is aandacht gewenst voor de inpassing van onder andere grote loodsen en rijhallen. Gebruik maken van bestaande accommodaties zoals voormalige boerderijen heeft de voorkeur van de provincie boven geheel nieuwe vestigingen op solitaire locaties. Stads- en dorpsranden zijn primair de zoekgebieden voor recreatieve voorzieningen die gebonden zijn aan de ligging nabij bevolkingsconcentraties, zoals maneges. De provincie vraagt aandacht voor de inpassing van specifieke elementen zoals hekken en paardenbakken.

De verordening Romte Fryslân 2014 geeft aan dat in het landelijk gebied een nieuw bouwperceel kan worden gerealiseerd voor een gebruiksgericte paardenhouderij, indien in het plan is gemotiveerd dat:

- er geen geschikte locatie gevonden kan worden in aansluiting op het bestaand stedelijk gebied en redelijkerwijs geen gebruik kan worden gemaakt van een bestaand bouwperceel voor een voormalig agrarisch bedrijf of een voormalig bedrijf in het landelijk gebied;
- er sprake is van een economisch levensvatbare bedrijfsontwikkeling zoals blijkt uit een bedrijfsplan;

- de paardenhouderij landschappelijk, milieuhygiënisch en verkeerskundig inpasbaar in de omgeving is.

Nevenactiviteiten bij agrarische bedrijven

Bij agrarische bedrijven kunnen nevenactiviteiten worden toegestaan, indien deze worden uitgeoefend binnen het agrarisch perceel, ze ondergeschikt zijn aan de agrarische activiteiten en ze zorgvuldig worden ingepast in de omgeving. De volgende nevenactiviteiten worden toegestaan: detailhandel in streekeigen producten, zorg, natuur- en landschapsbeheer, bedrijfsactiviteiten behorende tot de milieucategorieën 1 en 2 of naar aard en invloed op de omgeving vergelijkbare bedrijfsactiviteiten, alsmede agrarische hulpactiviteiten, het africhten, onderbrengen en verzorgen van dieren, kleinschalige horeca, dagrecreatie, of verblijfsrecreatie (conform het artikel kleinschalige verblijfsrecreatie zoals opgenomen in de Verordening Romte Fryslân) of daarmee naar de aard vergelijkbare activiteiten.

Nije Pleats yn Fryslân

In het kader van de Nije Pleats yn Fryslân heeft provincie Fryslân onderzoek gedaan of ruimtelijke schaalvergroting in de landbouw inpasbaar is in het Friese landschap. In de rapportages die in dat kader zijn opgesteld, heeft de provincie aangegeven dat nieuwe stallen herkenbaar moeten blijven als stal. Er moet vermeden worden dat stallen de uitstraling krijgen van bedrijfspanden die doorgaans op bedrijfsterreinen worden gerealiseerd. Het landschap moet 'leesbaar' blijven. Gebouwen spelen een belangrijke rol in die leesbaarheid van het landschap. De traditionele vorm die voor iedereen herkenbaar is, is een gebouw met een lage goothoogte, een flauwe dakhelling en een slanke rechthoekige plattegrond. Hierbij geldt van oorsprong dat de vorm een afgeleide is van de functie en dat zal in de toekomst niet anders zijn. Dat betekent ook dat nieuwe stalvormen hun intrede doen. Zolang de vorm een afgeleide is van de functie, is een stal als zodanig herkenbaar. Serrestallen en boogstallen kunnen in dat licht prima gerealiseerd worden, mits er op het erf maatwerk wordt verricht voor de inpassing en de vormgeving.

De uitkomsten uit het onderzoek Nije Pleats yn Fryslân is inmiddels in het ruimtelijk beleid van de provincie verankerd in de vorm van de nijepleatsmethode: een methode van planvorming waarbij een team van deskundigen in een vroeg stadium integraal adviseert over alle aspecten die relevant zijn voor een zorgvuldige ruimtelijke inpassing van een concrete ruimtelijke ontwikkeling, zoals de vestiging of uitbreiding van een agrarisch bedrijf of de vestiging of uitbreiding van een recreatieve inrichting.

Verordening geurhinder en veehouderij gemeente Skarsterlân

De voormalige gemeente Skarsterlân beschikte over de verordening geurhinder en veehouderij gemeente Skarsterlân. Deze verordening is door de huidige gemeente De Fryske Marren overgenomen, maar per 1 januari 2016 komen te vervallen. Op 1 maart 2017 is een nieuwe geurverordening vastgesteld.

2.4

Natuur

2.4.1

Bestaande situatie

Ten behoeve van dit bestemmingsplan is nader onderzoek verricht naar het voorkomen van beschermde soorten en beschermde natuurgebieden binnen het plangebied. Dit onderzoek is gerapporteerd in Natuurwaarden Buitengebied, dat als separate bijlage bij het planMER is gepubliceerd. In deze paragraaf is hiervan een samenvatting weergegeven.

Om in het kader van een bestemmingsplan te kunnen aangeven met welke ecologische waarden rekening moet worden gehouden in het plangebied zijn de ecologische waarden geïventariseerd. De uitkomsten daarvan zijn in het planMER meegenomen. De belangrijkste uitkomsten zijn hieronder weergegeven.

Agrarische bebouwing

Vogels

Het traditionele cultuurlandschap binnen het plangebied is vooral geschikt voor vogels van water en open veld. Ook voor echte cultuurvolgers is het agrarisch landschap van groot belang: vogels als kerkuil, zwarte roodstaart, boeren-, huis- en gierzwaluw zijn voor nestgelegenheden volledig afhankelijk van (agrarische) bebouwing. Voor het foerageren worden onder meer de tuinen en aangrenzende graslanden gebruikt.

Vleermuizen

Tevens komen in het plangebied enkele soorten vleermuizen voor die voor voortplanting en dagverblijven ook van bebouwing afhankelijk zijn. De laatvlieger komt veel voor rond de dorpskernen en bossen rond St. Nicolaasga. De watervleermuis, maar ook de laatvlieger, foerageren veel boven het wateroppervlak van vaarten en meren. Het is waarschijnlijk dat er in bepaalde dorpskernen slaapplaatsen of kraamkolonies voorkomen van een of meerdere soorten. Deze kunnen zich bevinden in kerkzolders, torens en spouwmuren. Alle in Nederland voorkomende vleermuizen zijn wettelijk beschermd. Het voorkomen van vleermuizen wijst op de aanwezigheid van een breed spectrum aan insecten en geeft daarom tevens informatie over de kwaliteit van de omgevingsvegetatie en waterpartijen.

Cultuurgraslanden

Flora

In het plangebied is het merendeel van de graslanden in vrij intensief agrarisch gebruik en botanisch gezien niet bijzonder waardevol. Ze bestaan vooral uit het Engels raaigras-kweekgrastype. Deze vegetatie is kenmerkend voor inten-

sief gebruikte, voedselrijke bodems. Naast de overheersende genoemde soorten komen grote vossenstaart, vogelmuur en paardenbloem voor.

Het Engels raaigras-geknikte vossenstaarttype komt voor op vochtige, sterk bemeste percelen met een slechte doorluchting. Naast genoemde soorten komt fioringras voor.

Fauna

De meeste graslanden kunnen worden omschreven als matige weidevogelgebieden. Weinig kritische soorten als Kievit en scholekster komen in vrij grote aantallen als broedvogel voor. Wegens intensief graslandbeheer en peilverlagingen hebben kritische soorten (Rode lijstsoorten) als tureluur en grutto het een stuk moeilijker. Veldmuis, mol en haas zijn weinig kritisch. Deze dieren komen algemeen voor op akkers en graslanden.

Halfnatuurlijke graslanden

Halfnatuurlijke graslanden bestaan vooral uit dotterbloemhooilanden en blauwgraslanden. Ze komen onder meer voor in boezemlanden en zomerpolders rond verschillende meren en in het laagveenmoeras Oosterschar.

Dotterbloemhooilanden

Dotterbloemhooilanden zijn een- tot tweemaal per jaar gemaaide hooilanden op mineraalrijke, kleiige of venige bodems in permanent natte boezemlanden en zomerpolders. Doordat dergelijke percelen vaak vrij aan de boezem liggen, vindt er vaak verrijking plaats met meststoffen uit het boezemwater. Kenmerkende planten zijn dotterbloem, grote ratelaar en waterkruiskruid. Deze bloemrijke hooilanden kwamen tot het begin van deze eeuw nog algemeen in Nederland voor, maar inpoldering, ontwatering en intensivering van het landbouwkundig gebruik hebben geleid tot een drastische afname van het areaal. Verspreid over het merengebied en langs het Tjeukemeer komen nog een aantal van deze graslanden voor.

Blauwgraslanden

Blauwgraslanden bestaan overwegend uit vochtige tot natte onbemeste, eenmaal per jaar gemaaide hooilanden op voedselarme veen- of venige zandgrond, meestal in de zomerpolders. Kenmerkende soorten zijn onder andere Spaanse ruiter en blauwe zegge. Ten zuiden van de Terkaplesterpoelen ligt het grootste blauwgraslandreservaat van Nederland: De Blaugerzen. De Blaugerzen is volgens de NWC-normering gekwalificeerd als zeer goed weidevogelgebied waar zeer kritische weidevogels als kempfaan, zomertaling en kwartelkoning nog als broedvogel voorkomen.

Trekvogels

Door de ligging van Nederland in de trekbanen van watervogels en steltlopers zijn halfnatuurlijke graslanden, maar in mindere mate ook de meer intensief beheerde, voedselrijke graslanden van boezemlanden en zomerpolders, plaatselijk van groot belang als slaap- en pleisterplaats voor trekkende en overwin-

terende watervogels en steltlopers. Bij de steltlopers gaat het vooral om doortrekkende soorten zoals regenwulp, goudplevier en kemphaan.

Laagveenmoerassen en ruigte

Laagveenmoerassen met petgatencomplexen zijn halfnatuurlijke landschappen die onder invloed van de mens zijn ontstaan. Ze hebben een gevarieerd karakter met doorgaans een hoge biodiversiteit (soortenrijkdom). Als gevolg van verlandingsprocessen is er een geleidelijke overgang ontstaan van water naar land. Naast petgaten komen ook grotere waterplassen voor. Daarnaast kunnen sloten, drijftillen, trilvenen, rietlanden, struwelen, blauwgraslanden en hooilanden deel uitmaken van moerascomplexen. De grondwaterstand is meestal stabiel en hoog, hetgeen een stabiele nutriëntenvoorziening garandeert. Plantensoorten als Spaanse ruiter en vlottende bies zijn in Nederland kenmerkend voor laagveenmoerasvegetaties en tevens in internationaal opzicht bedreigd. In de omgeving van Akmarijp en vooral in het Oosterschar komen nog enkele fraaie voorbeelden van dit soort vegetaties voor.

Flora

Kenmerkend voor het open water zijn fonteinkruiden zoals stompbladig en spitsbladig fonteinkruid. In sloten van laagveenmoerassen komen kikkerbeetkrabbescheerassociaties voor en moerasvaren-rietassociaties. Mattenbies, kleine lisdodde en riet vormen de kenmerkende soorten van de helofytenverlandingsvegetaties van drijftillen, trilvenen en rietlanden. Verder komen hier vaak waterscheerling en cyperzegge voor.

Drijftillen ontwikkelen zich met name onder beschutte omstandigheden. Er groeien verschillende zeggesoorten zoals pluimzegge en oeverzegge. Drijftillen worden vaak omzoomd door vegetaties met slangewortel.

Trilvenen worden gevoed door zowel regenwater als grondwater. Ook hier komen veel zeggesoorten voor zoals draadzegge en snavelzegge. In verzuurde trilvenen komen veenmosvegetaties voor.

In de petgaten ten zuiden van de Terkaplesterpoelen (de 'petgatten') komen nog waardevolle moerasvegetaties voor met vooral in slootjes verschillende soorten fonteinkruiden. Op vrij grote schaal komt veenmosrietland voor. De vegetatie van de aanwezige ribben vertoont allerlei overgangen tussen vochtige en droge kamgrasweiden enerzijds en blauwgraslanden en heischrale graslanden anderzijds. Ook andere petgaten, zoals het Nanneveld, bevatten vrij waardevolle vegetaties.

In het laagveenmoeras Oosterschar is slechts beperkt open water aanwezig. Ook treedt hier vrijwel geen verlanding op. Ondergedoken waterplanten komen bijna niet voor als gevolg van een matige waterkwaliteit.

Fauna

De kenmerkende visgemeenschap wordt meestal gevormd door de zeelt-snoekassociatie. Naast deze soorten komen baars en ruisvoorn voor. Deze vis-

sen zijn sterk gebonden aan heldere, stilstaande wateren met veel waterplanten zoals fonteinkruiden en krabbescheer.

Kenmerkende en tevens bedreigde moerasvogels zijn: purperreiger, roerdomp en bruine kiekendief. Daarnaast komt er een rijke insectenfauna voor waarvan de vele soorten libellen en vlinders het meest in het oog springen. Bijzondere en wettelijk beschermde vlindersoorten zijn grote vuurvlieder en zilveren maan.

Langs de noordoever van het Tjeukemeer, de westoever van het Nanneveld en de oostoever van het Sloterveer komen plaatselijk brede rietkragen voor met veel ruigtebegroeiing. Deze oevers zijn kwetsbaar voor verstoring en betreding. Naast riet komen als planten onder meer voor: harig wilgeroosje, smeewortel en haagwinde.

Deze gebieden zijn zeer vogelrijk. Karakteristieke en bedreigde moerasvogels die hier tot broeden komen, zijn onder meer rietzanger, roerdomp en bruine kiekendief.

Ook de rietkragen van de Grote Brekken en de Koevoorde zijn waardevol, zij het dat deze minder breed zijn en dienovereenkomstig kleinere vogelpopulaties herbergen.

Slootkanten en slootoevers

In het agrarisch landschap van het plangebied is door het intensief gebruikte cultuurgrasland voor veel plantensoorten geen plaats meer. Extensiever beheerde slootkanten kunnen daarom plaatselijk als refugium fungeren voor deze soorten en plaatselijk rijke vegetaties herbergen.

De vegetatietypen fioringras-ruw beemdgras en scherpe boterbloem-Engels raaigras komen veel langs slootranden voor. Het type fioringras-ruw beemdgras komt vooral voor langs bemeste graslanden. De vegetatie is weinig soortenrijk. Zomprus, moeraszoutgras en blaartrekkende boterbloem komen in geringe hoeveelheden voor. Het scherpe boterbloem-Engels raaigras type komt voor op steile taluds waar het slootpeil in de zomer 100-150 cm beneden het maaiveld staat. Deze vegetaties zijn vrij soortenrijk met onder andere veldbeemdgras, kruipende boterbloem, veldzuring en hoornbloem als kenmerkende soorten.

Slootoevers

Voorkomende vegetatietypen van slootoevers zijn het riet-kleine waterpeppetype en het riet-mannagrastype. Het riet-kleine waterpeppetype wordt gekenmerkt door hoog opgaande, vrij soortenrijke vegetaties. Naast riet en kleine waterpeppe komen onder andere grote waterweegbree en mannagrass voor. Het riet-mannagrastype komt vooral voor in sloten die niet regelmatig worden geschoond. Naast genoemde soorten komen fioringras en kleine waterpeppe voor.

Waterlopen

Bij de beschrijving van waterplantengemeenschappen moet worden bedacht dat het schonen van sloten of andere ingrepen van cultuurtechnische aard gro-

te gevolgen kunnen hebben voor de samenstelling van de plantengemeenschappen. Dat heeft tot gevolg dat sommige soorten in een seizoen massaal kunnen voorkomen, terwijl in het jaar daarop andere soorten algemeen zijn. Veel sloten zijn dermate vervuild/vermest dat er geen of weinig waterplanten worden aangetroffen. De overige sloten kunnen voornamelijk worden ingedeeld in het klein kroos-veelwortelig kroostype en het tenger fonteinkruid-zannichelleatype.

Het eerste type bestaat uit vrij op het wateroppervlak drijvende planten, voornamelijk bestaande uit verschillende soorten kroos die soms het gehele wateroppervlak bedekken. Het water is voedselrijk.

Het tenger fonteinkruid-zannichelleatype komt verspreid in het plangebied voor. De kenmerkende soort voor de drijfslag is klein kroos, voor de ondergedoken laag puntkroos en gedoorn dhoornblad.

In de wat bredere sloten kan hier en daar het tenger fonteinkruid-wateranonkeltype voorkomen. Deze sloten hebben een wat lager bedekkingspercentage van kroos (5-20%). Naast genoemde soorten zijn smalle waterpest en aarvederkruid kenmerkende soorten.

Fauna

De oevers van sommige sloten en vaarten worden als broedgebied benut door kleine karekiet, rietgors en rietzanger. De woelrat is een knaagdier dat zich bij voorkeur ophoudt in verruigde wegbermen en slootoevers.

Over amfibieën in het gebied is weinig bekend. De groene kikker en kleine watersalamander komen in ieder geval op verschillende plaatsen voor. Deze soorten kunnen zich uitsluitend voortplanten in sloten en plassen met een redelijke waterkwaliteit. Over het algemeen zijn dit sloten waar hogere waterplaten voorkomen (bijvoorbeeld fonteinkruiden). De gewone pad komt ook in het gebied voor. Deze soort stelt nog hogere eisen aan de voortplantingsplaats. Het water moet zuurstofrijk zijn. Vaak worden daarom semipermanente wateren zoals regenwaterpoelen als voortplantingsplaats gebruikt.

Reptielen zijn zeer schaars. De adder (en vermoedelijk ook de ringslang) komt voor in het Oosterschar.

Binnenwateren

Van belang voor het natuurbeheer zijn vooral ondiepe wateren grenzend aan brede oeverzones. Oeverzones en aangrenzend water vormen een ecologisch samenhangend geheel met een hoge natuurlijke kwaliteit en vervullen een belangrijke functie als kraamkamer voor verschillende vissoorten.

Voor tal van watervogels zoals aalscholver, fuut en visdief vormen deze wateren belangrijke foerageergebieden.

In de oevers wordt door een groot aantal watervogels gebroed. Van de watervogels zijn wilde eend, kuifeend en waterhoen vrij algemeen als broedvogel. De waterral is wat zeldzamer.

Bosgebieden

In het plangebied komen een aantal kleinere bossen voor. De grootste stukken bos en in ecologisch opzicht ook het meest waardevol zijn de Vegelinsbossen en het Wilhelminaoordbos bij St. Nicolaasga. Dit zijn gevarieerde complexen bestaande uit eikenhakhout, oud loofbos, eikenberkenbos en gemengd bos. Naast eik en berk komen ook beuk, paardekastanje en grove den voor. Met name het oude loofbos kent een gevarieerde kruid- en struiklaag. Deze gevarieerde bossen kennen een rijke vogelpopulatie waaronder soorten als wielewaal, boomklever en grote bonte specht. In en rond de bossen komen een groot aantal zoogdieren voor. Vos en ree zijn dieren die regelmatig worden gesignaleerd. Ook kleine marterachtigen als wezel en hermelijn, evenals das, jagen vaak langs de bosranden.

Ook van belang, maar wat minder soortenrijk zijn de Haulsterbossen ten zuidoosten van Joure. Deze bossen bestaan overwegend uit eikenhakhout.

Ecologische verbindingen

Langs de minder intensief beheerde sloot- en vaartoevers zijn nog veel natuurwaarden aanwezig. Behalve verbindingen vormen deze elementen voor een aantal algemene soorten foerageer- en leefgebied. Ook als overloopgebied in de vorm van een territorium bij een overschot aan soortgenoten in kerngebieden zijn deze elementen nuttig. Omdat het gaat om uitwisseling van soorten uit gelijke biotopen kan onderscheid worden gemaakt in droge en natte verbindingen.

De veelheid van wateren, met name in het merengebied, vormen goede biotopen en uitwisselingsmogelijkheden voor aan water gebonden organismen zoals water- en moerasplantengemeenschappen, watervogels, vissen en amfibieën.

De hoger gelegen dekzandgebieden vormen een ecologisch eenheid met het eveneens hoog gelegen gebied van de voormalige gemeente Gaasterland. Meer of minder verruigde bermen van wegen, sloten en vaarten alsmede beplantingselementen en bosjes kunnen worden beschouwd als verbindende elementen tussen deze delen en het oostwaarts gelegen Drents plateau.

2.4.2

Beschermde natuurgebieden

Ten behoeve van het bestemmingsplan is een compleet overzicht van de beschermde natuurgebieden gemaakt. De volgende typen beschermde gebieden komen in het plangebied voor:

Natura 2000-gebieden

De Natura 2000-gebieden betreffen gebieden die reeds vallen onder de Vogel- en/of Habitatrichtlijn. In het plangebied komen drie Natura 2000 gebieden voor: het Sneekermeergebied, de Witte en Zwarte Brekken en Deelen. Alle drie de Natura 2000-gebieden zijn aangewezen op basis van de Vogelrichtlijn.

Beschermde natuurmonumenten

Voorheen waren dit de beschermde Natuurmonumenten en Staatsnatuurmonumenten. Met ingang van de herziene Natuurbeschermingswet 1998 (Nbw) is dit onderscheid vervallen. Bovendien komt de status van een beschermd Natuurmonument te vervallen voor dat gedeelte dat samenvalt met het Natura 2000-gebied. Wel maken de natuurwetenschappelijke en landschappelijke waarden, op grond waarvan het beschermde Natuurmonument is aangewezen, voor dat gedeelte van het Natura 2000-gebied onderdeel uit van de instandhoudingsdoelstellingen.

De Ecologische Hoofdstructuur

De Ecologische Hoofdstructuur (EHS) bestaat uit:

1. Kerngebieden: onder andere natuurterreinen, bossen en grote wateren.
2. Natuurontwikkelingsgebieden: gebieden die een goede mogelijkheid bieden voor het ontwikkelen van natuurwaarden.
3. Verbindingszones: zones die uitwisseling van soorten tussen bovengenoemde gebieden mogelijk maakt.

Van de drie belangrijkste en via de Natuurbeschermingswet beschermde Natura 2000-gebieden is hierna een beeld geschetst. Alle drie de Natura 2000-gebieden zijn eveneens aangewezen als onderdeel van de Ecologische Hoofdstructuur.

Het Sneekermeergebied

Het Sneekermeergebied ligt in de voormalige gemeente Boarnsterhim, de voormalige gemeente Skarsterlân en de gemeente Súdwest-Fryslân. De Snitser Mar, de Goïngarypster Puollen, de Terkaplester Puollen en Akmarijp zijn historisch en geomorfologisch te beschouwen als één gebied.

Ligging Natura 2000-gebied Het Sneekermeer (bron: Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie)

Het gebied kan worden gekenschetst als een vrijwel open landschap. Kenmerkend voor het centrale merengebied in Fryslân is de afwisseling tussen grotere en kleinere wateroppervlakken, omgeven door kades en rietkragen en zoetwatermoerassen en uitgestrekte graslandpolders. De waterdiepte varieert overwegend tussen de 1 en 2 meter. In het gebied komen diverse eilandpolders voor. Aan het begin van de jaartelling moet het Lage Midden van Fryslân, waar dit gebied deel van uit maakt, hebben bestaan uit uitgestrekte zeggenmoerassen en moerasbossen. Vanaf ongeveer de tiende eeuw werd het gebied op kleine schaal in gebruik genomen. Hoewel in de loop van deze eeuw vele duizenden hectares door bemaling en bekading tot winterpolder zijn omgevormd, komen in het gebied nog relatief veel boezemlanden en zomerpolders voor. Veel boezemlanden liggen hier nog hoog genoeg om 's zomers via slotjes en greppels vrij op de boezem te kunnen afwateren.

Het gebied 'Het Sneekermeer' is op 30 december 2010 door de staatssecretaris van het ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie definitief aangewezen als Natura 2000-gebied.

De Witte en Zwarte Brekken

Het gebied De Witte en Zwarte Brekken ligt in de gemeente De Fryske Marren en Súdwest-Fryslân, ten zuiden van Sneek en is via brede vaarten verbonden met het Sneekermeer. Het gebied bestaat uit een complex van open water, graslanden en rietlanden. Centraal in de Brekken liggen drie grote eilanden: de Krite, Deeklân en Lange Warren. Deze vormen in de winter een belangrijke rustplaats voor ganzen, waaronder grote aantallen van de Kleine rietgans. Steltlopers als de Kemphaan en de Grutto benutten plasdras situaties in het gebied om aan te sterken tijdens de trekperiode.

Ligging Natura 2000-gebied De Witte en Zwarte Brekken
(bron: Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie)

Het gebied is op 30 december 2010 door de staatssecretaris van het ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie definitief aangewezen als Natura 2000-gebied.

Ecologische Hoofdstructuur

De provincie Friesland zet in op realisering, bescherming en ontwikkeling van een duurzame ecologische hoofdstructuur, zoals aangegeven op onderstaande afbeelding. De provincie versterkt de samenhang van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) door ecologische verbindingzones, waaronder de robuuste natte verbinding. Naast de hiervoor genoemde Natura 2000-gebieden behoort onder meer de beoogde ecologische verbindingzones tot de EHS. Ecologische verbindingzones verbinden de grotere natuurgebieden van de EHS met elkaar. De robuuste natte verbinding is een belangrijk onderdeel. Het stelsel van natte natuurgebieden loopt door heel Nederland. Voor Friesland valt de natte verbinding grotendeels samen met de EHS. In het plangebied zijn er diverse natte verbindingzones.

Deze betreffen de:

1. Deelen - Nannewijd - Joh.Schar - Tjonger.
2. Sneekermeer - Koevordermeer.
3. Koevordermeer - Slotermeer - Wollegaast.
4. Tjeukermeer - Grootte Brekken - Follega sloot.
5. Tjonger - Tjeukermeer - Vierhuistervaart.

De provincie beschermt de EHS tegen negatieve ontwikkelingen van buiten. De provincie rekent tot de EHS het aaneengesloten stelsel van: grotere bestaande bos- en natuurgebieden, inclusief de grote wateren; nieuwe, bij grotere eenheden aansluitende natuurgebieden, bij grotere eenheden aansluitende (één op één begrensde) beheergebieden en de gerealiseerde ecologische verbindingzones, inclusief de robuust natte verbinding.

Provinciale Ecologische Hoofdstructuur (bron: Streekplan Fryslân 2007)

Natuurwaarden buiten de Ecologische Hoofdstructuur

Buiten de EHS draagt de provincie bij aan ruimtelijke condities voor instandhouding en verbetering van natuurwaarden. Ze streeft naar de instandhouding van belangrijke natuurwaarden, waaronder kwetsbare dier- en plantensoorten. Specifiek wordt ingezet op een verantwoorde weidevogelstand en voldoende ganzenfoerageergebieden in de open klei- en veenweidegebieden. Tevens wordt ingezet op ecologisch goed functionerende houtwallen en elzensingelgebieden in de besloten zandgebieden.

De provincie geeft aan dat handhaving van voldoende openheid en rust in de voor weidevogels en ganzen geschikte gebieden van belang is. Verdichting van beplanting en bebouwing is hier niet gewenst, het gaat hierbij om niet- agrarische ontwikkelingen.

2.4.3

Beleid

NATUURLIJKE KWALITEITEN

De provincie streeft naar goede ruimtelijke condities voor instandhouding en ontwikkeling van de belangrijke natuurlijke kwaliteiten en waarden in Fryslân waardoor:

- een bijdrage wordt geleverd aan behoud van de biodiversiteit door de bescherming en ontwikkeling van ecosystemen;
- de condities voor het voortbestaan van de inheemse flora en fauna en van natuurlijke levensgemeenschappen worden verbeterd;
- de ruimtelijke kwaliteit en de leefbaarheid van Fryslân worden versterkt.

Naast de goede ruimtelijke condities is het ook van belang dat de natuurgebieden een gewenste milieukwaliteit bereiken door de inzet van het water-, milieu- en landschapsbeleid. De provincie vindt het van belang dat natuur bij allerlei ruimtelijke ontwikkelingen nadrukkelijk aandacht krijgt, ook de intrinsieke waarde van natuur. In ruimtelijke planvorming wordt 'natuurinclusief' gewerkt en wordt rekening gehouden met het leefgebied van soorten.

Daarnaast wordt aandacht gevraagd voor het benutten van mogelijkheden van functiecombinaties met natuur; ook met het oog op het verhogen van de ruimtelijke kwaliteit. Natuur is immers niet alleen voor andere functies een basiskwaliteit, zoals recreatie en toerisme, maar ook als vestigingsfactor voor wonen en werken en voor de (rust)beleving van omwonenden.

ECOLOGISCHE HOOFDSTRUCTUUR

De provincie zet in op de realisering, bescherming en ontwikkeling van een duurzame EHS. De samenhang van de EHS wordt versterkt door EVZ's, waaronder de robuuste natte verbinding. De EHS wordt beschermd tegen negatieve ontwikkelingen van buiten. Zo is instandhouding van de EHS gewaarborgd. Het doel is dat de EHS in 2018 gerealiseerd is. De begrenzing van de EHS is gebaseerd op natuurgebiedsplannen.

Voor de robuuste natte verbinding worden zoveel mogelijk combinaties met andere passende functies gezocht, zoals boezemuitbreiding, waterberging, vaarwegverbreding en (vaar)recreatie. Het behalen van het gestelde natuurdoel zal hierbij randvoorwaarde zijn.

2.5

Sport-, horeca- en recreatieve voorzieningen

2.5.1

Huidige situatie

Verspreid in het buitengebied zijn diverse horeca-, sport-, en recreatieve voorzieningen aanwezig. In het plangebied komt horeca voor in de vorm van restaurants en cafés.

Voor wat betreft sportvoorzieningen komen er in het plangebied enkele ijsbanen voor in Haskerhorne, Langweer, Scharsterbrug, Sint Nicolaasga, Tjerkgaast, Vegelinsoord en Sint Johannesga. Bij Sint Nicolaasga liggen een skeelerbaan, tenniscomplex en een 18-holes golfbaan met bijbehorende horeca en verblijfsrecreatieve voorzieningen. In het plangebied zijn verscheidene (jacht)havens en maneges aanwezig.

De recreant en toerist komen naar het plangebied om te genieten van rust, natuur, cultuur en water. Recreatie heeft in het plangebied een belangrijke positie. In het plangebied liggen twee recreatiekernen te weten Langweer en Idskenhuisen. Joure is een regionaal centrum met tevens een recreatieve ontwikkelingsfunctie.

De bosgebieden ten noorden van St. Nicolaasga vervullen een belangrijke recreatieve functie, met name voor wandelaars, fietsers en de ruitersport. In het plangebied loopt een bewegwijzerde, recreatieve fietsroute het Haskerpad.

Het overgrote deel van het recreatiegebeuren in het plangebied wordt ingenomen door de watersport. Met name het westelijke gedeelte, het merengebied, is van grote recreatieve betekenis. De recreatieve druk in de zone Snitser Mar, Langwarder Wielen is het grootst. De Koufurd wordt evenals de Tsjûkemar tot de rustige vaargebieden gerekend. Het Nanneviid is uitsluitend toegankelijk voor ongemotoriseerde kleine zeilboten, roeiboten kano's en surfplanken. De voorzieningen zijn met name geconcentreerd langs de randen van de meren en zijn voornamelijk geconcentreerd op de watersport. Dagrecreatieve activiteiten aan de Tsjûkemar zijn geconcentreerd bij Marsicht en Uilensprong.

Op verschillende plaatsen in de gemeente kan worden overnacht. Dit varieert van redelijk grootschalige kampeerterrainen rond Langweer en St. Nicolaasga, tot enkele kleinschalige campings. Kamperen vindt al dan niet plaats in combinatie met de verhuur van appartementen, recreatiebungalows, Bêd en Brochje en kampeerboerderijen. Tevens kan er overnacht worden op bungalowparken en hotels. Verspreid in het plangebied komen eveneens recreatiewoningen voor.

2.5.2

Beleid

De provincie streeft naar kwaliteitsverbetering van recreatieve voorzieningen. De provincie wil bevorderen dat recreatie en toerisme als (nieuwe) sociaaleconomische drager en als beheerder van landschap, natuur en erfgoed ten volle wordt benut. Herkenbaarheid van de Friese landschappelijke kernkwaliteiten is hierbij randvoorwaarde. Kwaliteitsverbetering vraagt in een aantal gevallen om meer ruimte, zowel voor bestaande als voor nieuwe voorzieningen. Het streekplan biedt deze ruimte.

Nieuwe grootschalige en intensieve recreatieve voorzieningen worden primair geconcentreerd in de stedelijke en regionale centra en in de recreatiekernen. Naar aard en schaal passende recreatieve initiatieven zijn ook buiten deze kernen mogelijk.

Toeristisch recreatieve netwerken

De provincie streeft naar een verdere verbetering en uitbreiding van de toeristisch-recreatieve netwerken en naar versterking van de onderlinge samenhang. De aantrekkelijkheid van de netwerken wordt vergroot door op logische punten langs en nabij de netwerken passende voorzieningen voor dag-, verblijfs- en vaarrecreatie mogelijk te maken. De provincie werkt aan een aanzienlijke kwaliteitsverbetering van het Friese vaarwegennetwerk (het Friese Merenproject). Ook zijn er diverse projecten voor het verbeteren van fiets-, wandel- en ruiterroutes. Daarbij worden tevens de mogelijkheden voor recreatief medegebruik van natuurgebieden en cultuurhistorische kwaliteiten betrokken. Naast het vaarwegennetwerk voor de grote watersport zijn er meerdere waterwegen die van betekenis zijn voor vormen van kleine watersport, waaronder sloepvaren, kanovaren, roeien en schaatsen.

Vaarrecreatie

De provincie legt vooral via het Friese Merenproject een accent op kwaliteitsverbetering van de watersportvoorzieningen en van het vaarwegennet. Daarnaast ziet de provincie mogelijkheden voor uitbreiding van bestaande en voor vestiging van nieuwe kleinere tot middelgrote jachthavencomplexen tot maximaal 250 ligplaatsen, primair bij de op de vaargebieden gerichte stedelijke en regionale centra en recreatiekernen.

Verblijfsrecreatie

Bij verblijfsrecreatie wordt in het provinciale beleid het accent gelegd op verbetering van de kwaliteit van het bestaande aanbod. De provincie ziet daarbij ruimte voor uitbreiding van bestaande recreatieve bedrijven en voor nieuwe initiatieven tot en met het middelgrote segment. Nieuwe initiatieven zijn mogelijk bij de stedelijke en regionale centra en de recreatiekernen. Uitbreiding van bestaande voorzieningen is ook daarbuiten mogelijk. In alle gevallen dient sprake te zijn van een goede ruimtelijke en landschappelijke inpassing. De provincie staat ook open voor nieuwe initiatieven in het landelijk gebied, wan-

neer aan aanvullende landschappelijke en natuurlijke randvoorwaarden is voldaan. Bij nieuwe initiatieven die het kleinschalige overstijgen, zet de provincie primair in op een toevoeging van landschappelijke en natuurlijke elementen. Dit dient te geschieden in een verhouding tussen het oppervlak aan nieuw recreatieareaal en het oppervlak aan nieuwe natuur- en landschapselementen (inclusief nieuw water als bijdrage aan de wateropgave) van minimaal 1 op 1.

Kleinschalige verblijfsvoorzieningen in en bij bestaande gebouwen, tot 15 verblijfseenheden, zijn buiten de natuurgebieden in de hele provincie mogelijk. Daar waar het behoud van de karakteristiek van beeldbepalende bebouwing betreft, is dit een belangrijker criterium dan het aantal daarin onder te brengen verblijfseenheden. Met het vervallen van de Wet op de Openluchtrecreatie (WOR) kan deze bovengrens van 15 verblijfseenheden worden verruimd tot 25, onder de voorwaarden dat:

- het kampeervoorzieningen betreft bij (voormalige) agrarische gebouwen;
- de gemeente het aantal gevallen beperkt;
- de gemeente op haar grondgebied specifieke zones of plaatsen aangeeft waar verruiming mogelijk is.

Dagrecreatie

Verdere uitbouw en verbetering van vrijetijdsvoorzieningen vindt de provincie van belang. Vooral de toegenomen belangstelling voor cultuur en cultuurhistorie biedt daarvoor kansen. Ook wordt ingezet op een betere toegankelijkheid van het landelijk gebied, voor zowel de eigen bewoners als de toerist. Op diverse plaatsen in Fryslân wordt hieraan invulling gegeven. Met deze inspanningen wordt tevens de multifunctionaliteit van het landelijk gebied vergroot.

Toeristische recreatieve visie Skarsterlân

De voormalige gemeente Skarsterlân beschikte over de toeristische recreatieve visie Skarsterlân (4 februari 2008). De gemeente heeft de ambitie om binnen 10 jaar de werkgelegenheid in de toeristisch recreatieve sector met 2% boven het Friese gemiddelde te laten uitkomen. Het Friese gemiddelde (2008) is 6%, het aandeel van het plangebied is 5.3%. Om deze ambitie te realiseren moet het aantal recreanten en toeristen en hun bestedingen toenemen. Een van de punten om de ambitie te verwezenlijken is dat de gemeente De Fryske Marren zich primair richten op de Nederlandse dag- en verblijfstoeristen (circa 80% van de aankomsten (Bron CBS, voor het Friese, Groningse en Drentse merengebied) en secundair op de Duitse en Belgische toeristen aan De Fryske Marren (circa 75% van de buitenlandse aankomsten (bron CBS voor het Friese, Groningse en Drentse merengebied).

In de toeristische recreatieve visie van de voormalige gemeente Skarsterlân zijn twee ontwikkelingslijnen: waterbeleving en natuur- en landschapsbeleving opgenomen. Hierin is aangegeven om het toeristisch- recreatieve aanbod te verbeteren en te verbreden welke is gericht op het water en dat kansen biedt voor het aantrekken van nieuwe, meer bestedende doelgroepen zowel in het

zomerseizoenen als daar buiten. Hierbij kan de beleving van het water centraal worden gesteld. Ook kunnen nieuwe producten (klein of groot) worden toegevoegd. De ontwikkelingslijn waterbeleving richt zich primair op de driehoek Joure, Sint Nicolaasga, Langweer en de waterrijke westkant van Idskenhuzen tot en met Goïngarijp en Terkaple.

Besluit minicampings

De gemeenteraad heeft op haar vergadering van 28 november 2007 het besluit minicampings vastgesteld. Door het besluit zijn de bestemmingsplannen 'Buitengebied Skarsterlân' (2001) en 'Passantenhaven c.a. aan de Zijlroede', gedeeltelijk herzien in verband met het vervallen van de Wet op de Openluchtrecreatie. Door het besluit zijn de regels aangepast op het gebied van het kamperen alsmede voor het gelijktijdig actualiseren van de strafbepalingen van de voorschriften. In het verlengde hiervan heeft de gemeente De Fryske Marren in maart 2015 de Verkenningsfase toeristisch-recreatieve visie (met een voorlopige uitvoeringsagenda Súdwesthoeke 2016-2020) opgesteld.

2.6

Niet-agrarische bedrijvigheid

2.6.1

Huidige situatie

Niet agrarische bedrijvigheid komt verspreid voor in het plangebied. De bedrijven zijn veelal gesitueerd in de bebouwingslinten. De voorkomende bedrijven zijn divers van aard. Een aantal bedrijven betreft aan de landbouw gelieerde bedrijvigheid, zoals onder andere loonbedrijven, landbouwmechanisatiebedrijven, aannemingsbedrijven, melkbedrijf en grondverzet. Ook zijn er tuinentra, hoveniersbedrijven, maneges, een visserijbedrijf en bouw- en klusbedrijven in het gebied gesitueerd.

In het plangebied komen meerdere garagebedrijven, transportbedrijven en een autosloopbedrijf en een fietsen- en motorwinkel voor.

Incidenteel komen ook adviesbureaus, sauna, klokmakerij, accountancy, bakkerijen, kapsalon voor. Tevens bevinden zich enkele groothandels en horecagelegenheden in het plangebied.

Een groot deel van deze bedrijven heeft een bedrijfswoning of is gevestigd in voormalige boerderijen. In een aantal gevallen is de bedrijvigheid niet of nauwelijks waarneembaar, doordat het ondergeschikt is aan de woonfunctie.

2.6.2

Beleid

Nota Ruimte

De komende jaren zal het aantal vrijkomende gebouwen in het buitengebied blijven stijgen. Tot vrijkomende bebouwing wordt niet alleen de agrarische bebouwing gerekend. Het kan gaan om allerlei soorten bebouwing, zoals zorginstellingen of kazernes die hun oorspronkelijke functie verliezen. De provincie Fryslân heeft hierover beleid opgenomen in het Streekplan Fryslân 2007.

Streekplan Fryslân 2007 en Verordening Romte Fryslân 2014

Het vestigen van bedrijven in het landelijk gebied is mogelijk via de kwaliteitsarrangementen en wanneer dat om functionele redenen nodig is. Functionele binding kan betrekking hebben op recreatiebedrijven, bedrijven voor beheer van natuur en landschap. Met uitzondering kan het eveneens gaan om (een clustering van) bedrijven die sterk aan de landbouw verbonden zijn, zoals agrarische loonbedrijven en agrarische opslag, waarvan vestiging op een bedrijventerrein om diverse redenen ongewenst is. De provincie stelt hierbij een zorgvuldige ruimtelijke inpassing, waarbij rekening wordt gehouden met de kernkwaliteiten van het gebied als randvoorwaarde.

Voor bestaande bedrijven in het landelijke gebied, die daaraan niet functioneel zijn verbonden geeft de provincie in beperkte mate ruimte voor uitbreiding, onder voorwaarde dat de nieuwe (bedrijfs)situatie passend is in de omgeving.

2.7

Diverse voorzieningen en functies

2.7.1

Huidige situatie

Het buitengebied van de gemeente is qua voorzieningen divers van karakter . De gemeente heeft bijzondere begraafplaatsen en negen algemene (gemeentelijke) begraafplaatsen. In het plangebied liggen begraafplaatsen nabij Dijken, Doniaga, Legemeer, Teroele, Ouwster Nijega, Rotsterhaule, Rotstergaast en Vegelinsoord.

In het plangebied bevinden zich enkele molens. Bij Scharsterburg staat een achtkante grondzeiler. In Goïngarijp, Broek en Scharsterburg staan Amerikaanse windmolens. Tevens bevinden zich in het plangebied enkele windturbines in Rosterhaule en Vegelinsoord. In Tjerkgaast bij Spannenburg is een cluster van 6 windmolens vergund (deze zijn inmiddels verwijderd).

In het buitengebied zijn ten behoeve van de nutsvoorzieningen voorts transformatorstations, gasdrukmeet- en/of regelstations en gemalen aanwezig. Overige voorzieningen die in het plangebied voorkomen zijn een ontvangst- en zendstation, waterwinning en een brandweergarage.

Ten noorden van de A7, bij Oudehaske ligt een zandwinput met uitbreidingsgedeelten langs De Dolten. In het plangebied loopt een tweetal tracés hoogspanningsleidingen.

2.7.2

Beleid

Streekplan Fryslân en Verordening Romte Fryslân 2014

In het Streekplan Fryslân 2007 en Verordening Romte Fryslân 2014 is geen specifiek beleid opgenomen voor hoogspanningsleidingen.

De provincie Fryslân geeft een aantal zoekgebieden voor het plaatsen van windmolens aan. De verordening Romte Fryslân 2014 geeft regels voor het plaatsen van windturbines binnen de zoekgebieden. Buiten de zoekgebieden wordt geen cluster windturbines toegestaan. In het plangebied ligt geen zoekgebied.

Zandwinning

Het Streekplan Fryslân 2007 geeft aan dat voor winning van oppervlakedelfstoffen gebruik van worden gemaakt van bestaande (zand)winputten en (zand)winplaatsen op het vaste land, inclusief gepaste uitbreiding daarvan. Bij bestaande winlocaties is zowel functioneel als multifunctioneel ontgronden toegestaan. Bij uitbreiding van bestaande winlocaties wordt in het uitbreidingsdeel bij voorkeur multifunctioneel ontgrond, tenzij dat op onoverkomelijke bezwaren stuit.

Duurzaamheidsvisie 2013-2030

De gemeente De Fryske Marren heeft de Duurzaamheidsvisie 2013-2030 opgesteld. De duurzaamheidsvisie geeft een overzicht van bestaand beleid en activiteiten en een doorkijk naar de toekomst. De gemeente zet in op energiebesparing en energietransitie.

Voor 2030 heeft de gemeente de volgende ambities gesteld, die moeten doorwerken in onder meer het ruimtelijk beleid:

- In 2030 zijn we op ons grondgebied onafhankelijk van fossiele energiebronnen; we willen geen kernenergie en we streven tegelijkertijd naar CO₂-reductie (20% in 2020).
- In 2030 is elk dorp/kern actief op het gebied van duurzaamheid: creëren en onderhouden van de sociale verhoudingen die de gemeenschap toekomstbestendig maken.
- In 2030 is duurzaam materiaal gebruik en (lokale) kringlopen gemeengoed, daarbij Cradle to Cradle een belangrijk uitgangspunt is bij materiaal inzet/gebruik.

- In 2030 hebben we een robuust watersysteem (een systeem dat met weinig ingrepen draaiende gehouden kan worden) dat schoon, veilig en voldoende is.
- In 2030 is zowel de biodiversiteit als de hoeveelheid groen en natuur toegenomen.

2.8

Infrastructuur

2.8.1

Huidige situatie

Wegen

Het plangebied wordt ontsloten door, dan wel doorsneden door een groot aantal wegen van lokale en bovenlokale betekenis. De hoofdstructuur van de wegen is in Rijks- en provinciale wegenplannen vastgelegd. Er worden stroomwegen, gebiedsontsluitingswegen en erftoegangswegen onderscheiden. De stroomwegen A vormen het landelijke hoofdwegennet. Binnen het hoofdwegennet worden achterlandverbindingen, hoofdtransportassen en overige wegverbindingen onderscheiden. Een belangrijke verbinding binnen het plangebied is de wegverbinding A6-A7 (Randstad-Lemmer-Heerenveen-Groningen-Duitsland). Een andere hoofdweg in het plangebied is de A7 (Afsluitdijk-Joure), die een belangrijke verbinding vormt voor de ontsluiting van de Westergozone en de A7-zone. Daarnaast is deze verbinding uit het oogpunt van maaswijdte essentieel voor het watersportgebied Zuidwest-Fryslân. Momenteel wordt aan het knooppunt Joure gewerkt, waardoor de doorstroming op de A6 en de A7 zal verbeteren.

Naast stroomwegen zijn er in de provinciale gebiedsontsluitingswegen. Gebiedsontsluitingswegen hebben voor een groter gebied een ontsluitende functie. De gebiedsontsluitingswegen hebben een sterke verbindende kwaliteit; ze vervullen vooral de verbinding tussen regionale centra en stroomwegen of regionale centra onderling. Gebiedsontsluitingswegen zijn op dit moment vaak uitgevoerd als 80 km/uur weg.

Vaarwegen

Het vaarwegennet in Fryslân biedt goede mogelijkheden voor vrachtvervoer over water. Het beroepsvaartwegennet wordt niet alleen gebruikt voor vrachtvervoer, maar in toenemende mate ook voor personenvervoer. De vaarwegen in het netwerk hebben een doorgaande dan wel een ontsluitende functie. De belangrijkste as voor het goederenvervoer is het Prinses Margrietkanaal dat een doorgaande functie vanuit Zuidwest Nederland via Amsterdam en Lemmer naar Groningen en Duitsland heeft. Daarnaast heeft het kanaal een ontsluitende functie vanuit Duitsland via Kampen naar bestemmingen in Fryslân. Er zijn zijtakken naar Leeuwarden, Harlingen, Drachten, Heerenveen en Sneek.

2.8.2

Beleid

Wegen

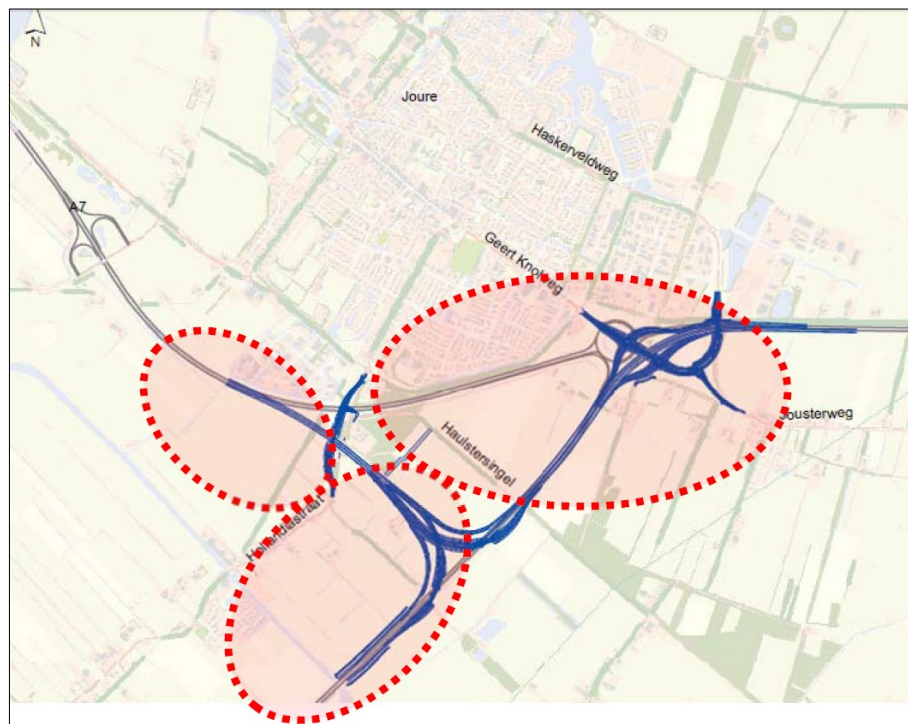
Provinciale wegenverordening Fryslân

Voor wat betreft de beheerzones langs provinciale wegen is de provinciale wegenverordening Fryslân (WVF) van belang. De WVF geeft aan dat er vanuit een oogpunt van doelmatig en verkeersveilig gebruik van de weg, behoefte bestaat om buiten het beheergebied van de weg invloed uit te oefenen op het gebruik van gronden. Per wegcategorie zijn de volgende beheerzones van toepassing, gemeten vanuit de beheersgrens van de weg: stroomwegen 30 meter en gebiedsontsluitingswegen 20 meter.

Project A6/A7 Knooppunt Joure

Het tracébesluit Knooppunt Joure is op 4 november 2013 door de minister vastgesteld. De ingestelde beroepen bij de ABRvS zijn verworpen waardoor het tracébesluit kan worden uitgevoerd. De werkzaamheden zijn inmiddels gestart.

Het besluit leidt tot een aanpassing van het knooppunt Joure, dat er globaal als volgt uitziet:

Het tracébesluit is in dit bestemmingsplan verwerkt. De gevolgen van het tracébesluit zijn naast het aanleggen van een nieuwe aansluiting van de A6 op de A7 en de herinrichting van de oostelijke entree van Joure dat diverse grenzen van bestemmingen zijn aangepast, een boerderij ter hoogte van de aansluiting A6 op A7 is gesloopt, de boerderij aan de Hollandiastraat 146 te Scharsterbrug

is herbestemd en de Langweerder Wielen zijn verdiept. Het opruimen van het oude stuk autosnelweg tussen de rotonde en de Hollandiastraat valt buiten dit bestemmingsplan. Hiervoor zal een apart bestemmingsplan worden opgesteld. De planning is dat het project begin 2018 geheel is afgerond.

Het betreft een gezamenlijk project van Rijkswaterstaat, provincie Fryslân en de gemeente De Fryske Marren. De gemeente is verantwoordelijk voor het onderliggende wegennet, de lokale wegen en fietspaden. Het aanpassen van de hoofdwegen heeft gevolgen voor de lokale aansluitingen, wegen en fietspaden. De gemeente en de provincie pakken de gebiedsontwikkeling Joure op. Het gaat dan bijvoorbeeld om de inpassing van het busstation bij de entree van Joure. Hierbij wordt ook naar parkeergelegenheid, carpool, bereikbaarheid voor fietsers en stallingsvoorzieningen gekeken.

Vaarwegen

Het Provinciaal Verkeer- en Vervoersplan 2006 (PVVP) geeft de volgende voor beroepsvaart van belang zijnde vaarverbindingen aan:

1. het Prinses Margrietkanaal;
2. vaarweg Heerenveen/Akkrum (CEMT - klasse IV).

Het PVVP richt zich op de vier grootste doelgroepen, met als hoogste categorie Azm en als laagste Dm:

1. grotere zeilschepen (Azm en Bzm);
2. open zeilboten en kleinere kajuitzeilboten (Czm);
3. (grotere) motorboten (Cm en DM);
4. snelle motorboten (aanwijzing gebieden).

De volgende voor de toervaart van belang zijnde recreatieve vaarverbindingen (Staat A) liggen in de gemeente:

1. Wâldfeart, geul Wite Brekken, Langwarder Feart, geul Langwarder Wielen, Skarster Rien en (westlike) geul Tsjûkemar;
2. Janesleat;
3. Geul Snitser Mar - Langwarder Wielen (Sibesleat, Goaingarypster Puollen, Noarder Alde Wei, Alde Wei);
4. Jouster Sylroede;
5. Fjouwerhúster Feart.

Gemeenten dienen ontwikkelingen die belemmerend zijn voor het functioneren en de verdere ontwikkeling van het beroepsvaarwegennet, te voorkomen. In de vaarwegverordening Friesland zijn 10-30 meter brede beheerzones aan weerszijden van alle beroep- en recreatievaarwegen vastgelegd waarbinnen een verbod geldt voor bouwwerken, houtopstanden, werkzaamheden, enz. tenzij hiervoor door de provincie een ontheffing is verleend.

GVVP

In het gemeentelijk Verkeers- en vervoerplan (2016) is het beleid van de gemeente voor het beheer van de gemeentelijke wegenstructuur bepaald. Het

doel is een duurzaam veilig verkeerssysteem. Dit betekent herkenbare en uniforme wegen, waarbij een tweedeling wordt toegepast (wegen primair voor verkeer en wegen primair voor verblijven) met een speciale aandacht voor routes die een belangrijke functie hebben voor het lokale verkeer. De gemeente is verder van plan om het fietsnetwerk en de fietsvoorzieningen te optimaliseren.

2.9

Cultuurhistorie

2.9.1

Ontwikkeling naar huidige situatie

Wording en eerste bewoning

In vroegere tijden, reeds voor de middeleeuwen was Friesland een welvarende kuststreek vanwege de handel op de Oostzee en de Rijn (Dorestad). De gunstige ligging aan de Middellzee en Zuiderzee maakte dit mogelijk en werd nog versterkt door de aanleg van binnenwateren (bijvoorbeeld de Scharsterrijn). Naast de rijkdom die het water via de handel bracht, was de agrarische productie van belang op de vruchtbare kleigronden langs de randen van de Middellzee. Deze producten werden eveneens verhandeld buiten Friesland. De eerste bewoning van het plangebied vond plaats op de overgang van water en land, langs kreken op de rijke kleigronden van het estuarium en op de hogere zandruggen van de stuwwaluitlopers en dekzanden nabij riviertjes als de Tsjonger, Lits en Dracht. Door zeespiegelrijzing genoodzaakt werden terpen opgeworpen in het zeekleigebied langs de kust ter bescherming tegen de frequente overstromingen of werd uitgeweken naar hogere gelegen delen in het Friese Woudengebied. Naast de verbindingen over water was de verbinding over land van belang over de hogere en drogere delen. De verbinding over de dekzandrug bij St. Nicolaasga tussen de Friese Wouden en Stavoren was vanouds een interregionale handelsroute over land. Nog zichtbare kenmerken van deze periode zijn: dekzandruggen en keileem, meren (stroomdalen van) riviertjes, kreken, veenrestanten, de waterweg Scharsterrijn. De oudste kern in de gemeente is Langweer op de dekzandrug.

Vestiging en bedijking

In de Middeleeuwen slibde de Middellzee dicht en stagneerde de handel op de Oostzee en Rijn, waardoor de betekenis van het land toenam als bron van door de bestaan. Het land van de Lage Midden werd echter bedreigd door de stagnerende afvoer van de riviertjes en de stijgende zeespiegel. waardoor het land vernatte en het veenmoeras kon aangroeien. Dijken werden opgeworpen in strijd tegen het water; zeedijken langs de Zuiderzee en binnendijken om delen van het land te beschermen tegen het opstuwende oppervlaktewater. Met de bedijking werd het mogelijk zich blijvend op het land te vestigen en het land te cultiveren. De hogere delen langs de riviertjes Lits, Dracht en Tjonger werden het eerst benut en vormden ontginningslinten in het landschap waar op

klenischalige wijze het veen werd ontgonnen. Door inklinking van het veen vond bodemdaling plaats waardoor het Lage Midden nog grotendeels uit water en veenmoeras bestond. Aan de oevers van de meertjes ontstonden uit de ontginningslinten kleine buurtschappen deels gericht op de visserij. Nog zichtbare kenmerken van deze periode zijn: de zeedijk en binnendijken (grotendeels verdwenen, herkenbaar in de verkaveling), zijlen (sluisjes) en haventjes. Oude kernen uit deze tijd zijn Rotstergaast, Oldeouwer, Haskerdijken, Akmarijp, Snikzwaag, Goïngarijp, Terkaple, Teroele en Jiskenhuizen langs oevers, meren en krekken. St. Nicolaasga is ontstaan op een zandrug.

Vervening en ontginning

Na de Middeleeuwen brak een periode aan van economische bloei waarin de steden en nijverheid ontwikkelden en daarmee de vraag naar brandstof. Op grotere schaal werd het veen ontgonnen en turf gewonnen, mede door middel van de zogenoemde Friese methode. Hierbij werd de techniek gebruikt waarin het veen werd bedijkt en bemalen met molens, zodat het droog kon worden gestoken. Turfvaarten werden gegraven voor het turftransport en dienden tevens voor de afwatering die via de boezemlanden en -wateren geschiedde. De boezemlanden in het merengebied werden benut als hooiland. Deze stonden soms tot ver in april onder water. Door de voortschrijdende technieken van waterhuishouding kon meer land worden gecultiveerd en ontstond een nieuw balans tussen water en land. Ontwatering had tot gevolg dat het proces van bodemdaling versnelde en bemaling op Frieslands boezem moest worden geïnvesteerd. De boezemlanden in het merengebied vernatten hierdoor aanzienlijk, waardoor de opbrengsten van het hooiland afnamen en de buurtschappen sterker aangewezen waren op de visvangst. Nog zichtbare kenmerken van deze periode zijn met name de boezemlanden en -water merengebied, de eendekooien, veendijken (Kadijk) en veenscheidingen, verveningsgebied Oosterschar, de schansen en waterwegen. Oude kernen uit deze periode zijn Joure met staete: centrum voor de turfhandel en nijverheid, Rohel, Haskerhorne, Oudehaske, Ouwsterhaule, St. Johannesga en Rottum.

Ontaarding en verwatering

De toenemende vraag naar brandstof en de ontwikkeling van drastischer verveningsmethoden deden na 1750 de balans naar het water verschuiven. De relatief arme landbouwgronden en overgebleven veengebieden werden volgens de Gieterse methode nat gewonnen. Hierdoor ontstonden uitgestrekte diepe veenplassen die niet meer konden verlanden. Door wind en golfslag breiden de veenmeren uit en verwaterde het land. Nog zichtbare kenmerken van deze periode zijn de veenplas het Nanneveld, de noordelijke uitbreiding van het Tjeukemeer, waarbij het buurtschap Rohel verdronk en een deel binnendijk verdween, de Vegelinweg als Grietenijverbinding en pestbosjes.

Inpoldering, zorg en ontwikkeling

Door de verwatering van het land en mede door een catastrofale overstroming in 1825 werden bestuurlijke maatregelen getroffen om het land en haar bewoners te beschermen. De veenmeren werden bedijkt, ingepolderd en verkaveld,

de zogenaamde veenpolders. Hierbij ontstond nieuwe veelal schrale cultuurgrond die later door de komst van kunstmest in waarde vermeerderde. De turfhandel werd afgebouwd doordat het veen reeds was geëxploiteerd en alternatieve energiebronnen werden gevonden. Resterende stukken onland werden ontgonnen om de verarmde veenbevolking nieuwe middelen van bestaand te geven in de werkverschaffing en landbouw. Gemengde bedrijven specialiseerden in melkveebedrijven en de eerst zuivelcoöperaties werden opgericht. In deze tijd werden de eerste ruilverkavelingen uitgevoerd om de verhouding tussen de landbouwpercelen en huiskavel in het verveenden gebied te verbeteren.

Doniaga is een streekdorp tussen Sint-Nicolaasga en Follega. De naam geeft aan dat het dorp ooit het bestuurscentrum van de grietenij is geweest. Ten westen van het dorp ligt in het landschap nog het tracé van de voormalige trambaan van Lemmer naar Sint-Nicolaasga. Nog zichtbare kenmerken van deze periode zijn: veenpolders met een regelmatige verkaveling en veelal verspreide erven (Grote St. Johannesgaaster Veenpolder, Haskerveenpolder met het Hornstermeer), de spoorlijn, Rijksstraatweg A7, N32, straatweg N354 en de trambaan. De vaarten Engelenvaart en Rotstersloot. Industriële monumenten waaronder molens, zuivelfabrieken, tramstation en gemalen. De landhuizen en de bos aanplant bij landgoed St Nicolaasga zijn ook gerealiseerd in deze periode (19de eeuw).

Schaalvergroting en ontsluiting

Na de Tweede Wereldoorlog bracht de ontwikkeling van de techniek en de globalisering van de economie nieuwe welvaart. Op het platteland voltrok zich een revolutie door mechanisatie en schaalvergroting in de landbouw. De daaraan gekoppelde intensieve ontwatering en bemesting gaven hoge opbrengsten. Boezemlanden werden eveneens ontwaterd en bemalen en de capaciteit van de boezemwateren moest worden verhoogd met nieuwe elektrische gemalen. De grens tussen land en water verschoof ten gunste van het gecultiveerde land. De natuurwaarde van het land voor flora en fauna, met name weidevogels nam als gevolg van de ruilverkaveling en intensivering drastisch af. Schaalvergroting bracht een trek van de plattelandsbevolking naar de steden teweeg. Woongebieden breidden uit met name bij voorzieningencentra als Joure, Sneek en Heerenveen en op knooppunten van de nieuw aangelegde infrastructuur. Voor deze woongebieden waren zandwinning en vuilstortplaatsen noodzakelijk. Ook in de waterinfrastructuur werd geïnvesteerd met de aanleg van het Prinses Margrietkanaal dat tevens een belangrijke functie als boezemwater heeft. Nieuwe energiebronnen als aardgas en elektriciteit brachten een infrastructuur van hoogspanningsleidingen in het landschap. Met de welvaart nam ook de behoefte aan recreatie toe waarbij de aantrekkingskracht van De Fryske Marren basis werd voor een belangrijke economische factor: het watertoerisme. De ontwikkeling van paardenfokkerijen en -sport is in het kader van recreatie verder ontwikkeld. Zichtbare kenmerken uit deze periode zijn: weilanden en sloten, ruilverkavelingsboerderijen en bosjes, hoogspanningsleiding, snelwegen, PTT toren Spannenburg.

Kentering en beleving

Vanaf de jaren 80 kwam er een kentering in de balans van land en water door de landbouwproblematiek en de economische ontwikkeling. De landbouw intensiverde of verbreedde met nevenfuncties als natuurbeheer en recreatie, dan wel maakte plaats voor natuurgebieden en stedenbouw. Het watertoerisme breidde uit met nieuwe voorzieningen als jachthavens en bungalowparken. Het wonen nam in betekenis toe in grotere, maar ook kleinere kernen. Dit bracht de uitbreiding van recreatieve voorzieningen als parken, golfbanen en fietspaden met zich mee. Door de verbetering van de infrastructuur van snelwegen, verrijzen bedrijventerreinen langs de A7 waar nieuwe werkgelegenheid wordt gecreëerd en een belangrijke impuls wordt gegeven aan de noordelijke regio. Hierbij zijn met name de kernen Joure en Heerenveen en tussenliggende plaats Oudehaske in ontwikkeling. Met de aandacht voor milieu zijn alternatieve energiebronnen in opkomst in de vorm van windmolens bij boerderijen en langs het Prinses Margrietkanaal. Het land is belangrijker geworden als plek om te wonen, te werken en te bewegen. Het water is vooral een bron van vermaak en rust en een bron voor natuurontwikkeling. Zichtbare kenmerken van deze periode zijn: nieuwe woongebieden en bedrijventerreinen, natuurgebied en recreatieve voorzieningen.

2.9.2

Bijzondere gebied: Haskerveenpolder

Korte geschiedenis

Binnen het veenlandschap aan de oostzijde van Joure ligt de Haskerveenpolder. In dit gebied heeft in de wederopbouwperiode een ruilverkaveling plaatsgevonden waarbij tevens een landschapsplan is opgesteld. De inrichting van 1948 is nog voor een groot deel gaaf en herkenbaar aanwezig. Daarom heeft de Rijksdienst voor Cultureel erfgoed de Haskerveenpolder, in de visie Erfgoed en Ruimte aangewezen als een van de 30 Wederopbouwgebieden. Dit om te voorkomen dat de "planmatige laag" uit die periode ongemerkt verdwijnt. Daardoor zouden ook de sociaaleconomische opvattingen uit de tijd van wederopbouw vervagen en zou deze markante periode uit onze geschiedenis in het veld verwaagd zijn.

Voor de Haskerveenpolder zijn de wederopbouwkenmerken in kaart gebracht en is verkend hoe die kenmerken een aanknopingspunt kunnen zijn voor verdere ontwikkelingen en transformatieopgaven in de toekomst. Volgens de systematiek van de Ruilverkavelingswet 1954 zijn de ruimtelijke maatregelen verdeeld naar de inrichtingsfactoren: ontsluiting, verkaveling (inclusief nieuwbouw boerderijen), ontwatering en landschapsbouw.

Vergeleken met eerdere ingrepen zoals de ontvening zijn de ruimtelijke effecten van de ruilverkaveling in de Haskerveenpolder redelijk beperkt gebleven. Een aantal meer radicale en monumentale ingrepen in het landschap hadden al in de voorgaande drie eeuwen plaatsgevonden, zoals de aanleg van de Vege-

linweg en de Vegelinstroken, de ontveningen met de daarop volgende herstelwerkzaamheden en het dempen van het Groot Hornstermeer.

De investeringen waren indertijd vooral gericht op:

1. het gelijktrekken van de waterbeheersing in de hele polder, met de aanleg van nieuwe hoofdwatgangen en een krachtig gemaal;
2. het beter bereikbaar maken van de landbouwkavels door de aanleg van een "boerderijweg" ten noorden van de rijksweg A7 en
3. het stichten van circa 40 nieuwe boerderijen verspreid over de polder.

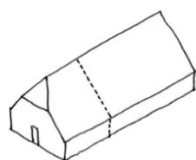
Hierbij is het essentiële verschil tussen de voorkant en de achterkant van het landschap, zoals karakteristiek is bij alle veenontginningen, in de Haskerveenpolder herkenbaar gebleven. De nieuwe boerderijweg werd aan "de voorkant" gelegd, en naar de achterkant van het gebied, tegen het kanaal aan, is de maat van de open ruimtes groter en liggen de boerderijen meer als "losse eilanden" in dat open landschap.

De Haskerveenpolder wordt nu, een halve eeuw na het uitvoeren van de ruilverkaveling, ervaren als een weids en gelijkmatig ingedeeld agrarisch productielandschap. Dit in contrast met de stedelijke bebouwing (bedrijventerreinen) van Joure en Heerenveen aan de zuidkant, en de natte graslanden en de poelen van de natuurgebieden aan de westrand.

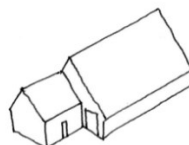
Door de ruime afstanden tussen de wegen en door het feit dat de boerderijen langs die wegen geen dichte linten vormen, maar steeds verspringen ten opzichte van elkaar, wordt het landschap als een continue doorgaande ruimte ervaren. De weidsheid en de gelijkmatigheid is een essentiële kwaliteit van de Haskerveenpolder.

Nieuwe wederopbouwbebouwing

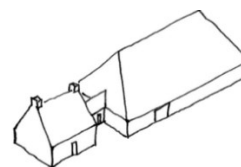
De wederopbouwkenmerken van de nieuwe boerderijen is herkenbaar in het kop-hals-romp type dat overal is toegepast en verschilt van de stelboerderijen die van oudsher in de Haskerveenpolder voorkomen. Het scheiden van huis en stal past bij het moderne principe van functiescheiding en hygiëne. De stal heeft in veel gevallen nog een traditioneel uiterlijk, met een rijzige oranje pannenkop, betonnen stalramen en met een op de top geplaatst 'uilenbord'. Alleen aan details als raamopeningen met ventilatiesleuven en aan het metselverband is af te lezen dat het om een wederopbouwstal gaat.

1. Onder 1 kap

2. Geluud

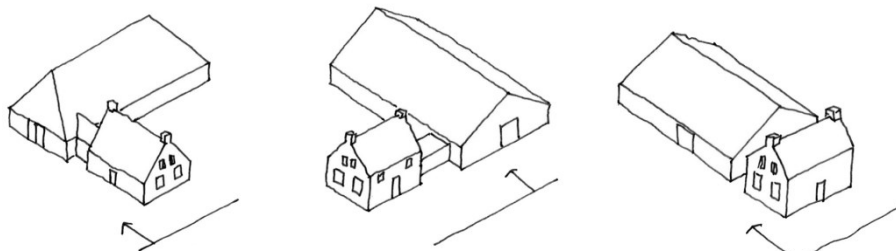
3. Kop-Hals-Romp

De transformatie van de stelboerderij naar de kop-hals-romp boerderij

Aan de vormgeving van de woonhuizen is de bouwperiode veel duidelijker af te lezen. De woningen zijn sober en doelmatig gebouwd, met een aantal typische wederopbouwkenmerken:

1. beide kopgevels zijn symmetrisch van opbouw;
2. in de kopgevel opgemetselde schoorstenen;
3. een steil pannendak, rood of zwart;
4. vier ramen in de kopgevels, twee grote ramen beneden en twee kleinere openslaande ramen op de eerste verdieping;
5. een formele voordeur symmetrisch geplaatst in de langsgevel, een achterdeur in het tussenlid naar de stal.

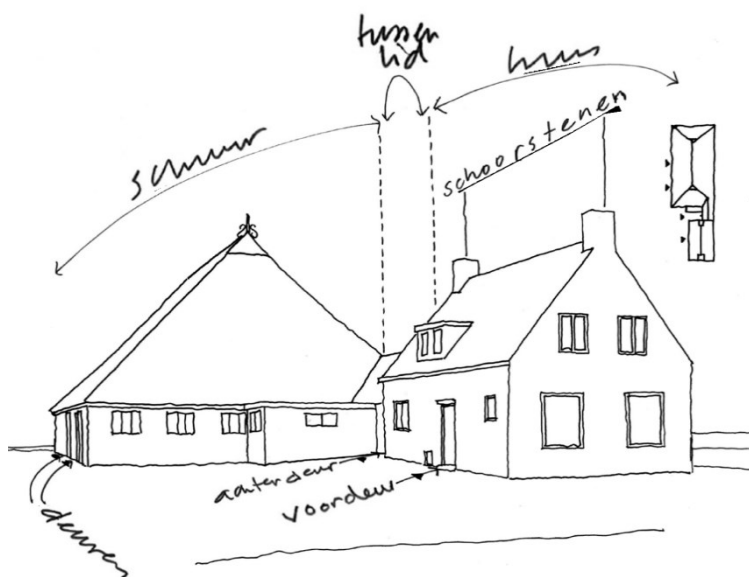

4. schuur gedraaid

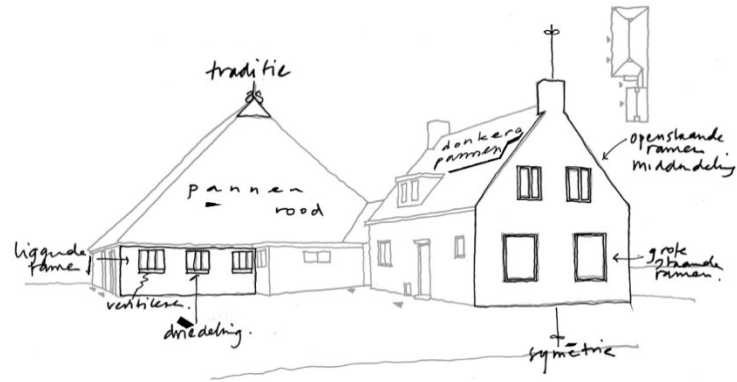
5. Parallel

6. Huis gedraaid.

Plaatsing van het woonhuis ten opzichte van de zon

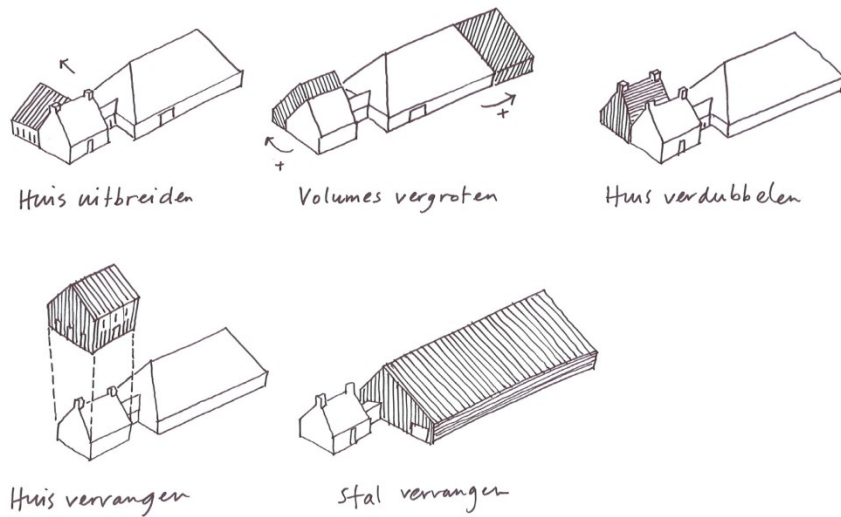

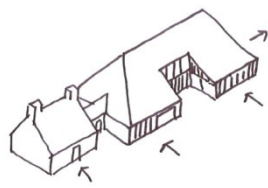
Kenmerken wederopbouwgevels

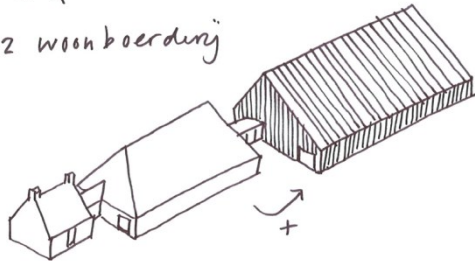
Transformatie wederopbouwbebouwing

Zoals is aangegeven is de 'tijdgeest' van de wederopbouwperiode in de Haskerveenpolder bij uitstek afleesbaar aan de nieuwe bouwwerken die toen zijn toegevoegd: het gemaal, de bruggen en de nieuwe bebouwing op de agrarische erven. Bij transformatie (uitbreiding, vernieuwing, functieverandering van die bebouwing zouden onderstaande voorbeelden een inspiratiebron kunnen zijn.

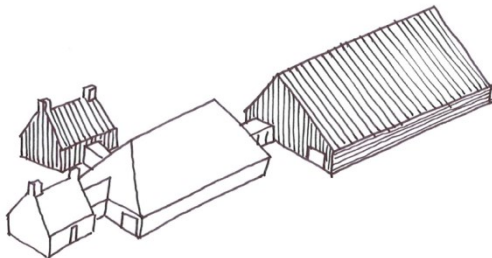

+2 woonboerderij

Nieuwe stal toevoegen

Ensemble uitbreiden

Naast deze formele bebouwingskenmerken zijn er ook ruimtelijke principes in de organisatie van de erven te onderkennen, die kenmerkend zijn voor de wederopbouwperiode:

- De woning en de stal zijn steeds zo ten opzichte van elkaar gedraaid dat de woning goed door de zon kan worden beschenen. Dit principe is in Haskerveen goed zichtbaar in de boerderijen die aan de zuidzijde van de nieuwe linten zijn gesitueerd. Bij de traditionele kop-hals-romp boerderij, is het huis op de straat georiënteerd en staat de stal daarachter. De hoge stal werpt echter schaduw op het woonhuis als hij aan de zuidkant van het huis staat. In de wederopbouwperiode is men de kop-hals-romp boerderij anders gaan schakelen, onder andere om het huis optimaal op de zon te oriënteren. De stal kan dan prominenter aan de straat komen te staan en het huis kan zijdelings geschakeld worden.
- In contrast met de openheid zijn de boerderijerven uit de wederopbouwperiode omzoomd door beplantingssingels, waardoor ze van een afstand als groene eilanden in het landschap worden ervaren. Met name de noordkant en de westkant van de erven zijn met dichte windsingels beplant. Erven die met hun voor wederopbouwgevels zijde aan de weg naar het noorden zijn georiënteerd hebben op het voorerf vaak een

groep grote bomen als windbeschutting. In die gestandaardiseerde erfinrichting verschillen de wederopbouwboerderijen van de oudere stelpboerderijen die al in de Haskerveenpolder aanwezig waren. De wederopbouwerven zijn bijna vierkant, maar meestal iets dieper dan breed. Door de schaalvergroting in de landbouw is er nieuwe bebouwing toegevoegd die niet altijd binnen de oorspronkelijke bouwperceel pastte.

- De datering van de planmatige laag die in de jaren '60 is toegevoegd is vooral zichtbaar in de bouwwerken: het gemaal, de bruggen en de boerderijen. De 40 wederopbouwboerderijen zijn hierin beeldbepalende accenten in de polder.

2 . 9 . 3

B e l e i d

Monumentenwet

De Monumentenwet is opgesteld door het Rijk en heeft als doel het bieden van bescherming aan karakteristieke monumenten (gebouwen zijnde), archeologische monumenten en stads- en dorpsgezichten. Door het verkrijgen van de beschermde status is het niet mogelijk zonder vergunning van burgemeester en wethouders aanpassingen aan de betreffende gebouwen, terreinen c.q. stads- en dorpsgezichten te verrichten. Op deze manier wordt aantasting van de karakteristieke en historische waarden tegengegaan.

De uitgangspunten van het Verdrag van Malta zijn opgenomen in de Monumentenwet. Een van de belangrijkste uitgangspunten van het Verdrag van Malta is dat er bij het opstellen en uitvoeren van ruimtelijke plannen rekening dient te worden gehouden met zowel de bekende als de te verwachten archeologische waarden.

Als gevolg van het rijksbeleid ten aanzien van de monumentenzorg, is per 1 januari 2012 een wijziging van het Besluit ruimtelijke ordening van kracht. De wijziging betreft artikel 3.1.6, tweede lid, onderdeel a, als gevolg waarvan alle cultuurhistorische waarden uitdrukkelijk dienen te worden meegewogen bij het vaststellen van bestemmingsplannen. Dit betekent dat de cultuurhistorische waarden moeten worden betrokken in het bestemmingsplan.

Streekplan Fryslân en Verordening Romte Fryslân

Het Streekplan streeft naar het in stand houden en waar mogelijk verder ontwikkelen van de belangrijke cultuurhistorische kwaliteiten en waarden in de provincie. Deze vormen een wezenlijk onderdeel van de identiteit, de leefbaarheid en de toeristische aantrekkelijkheid. Cultuurhistorische waarden vormen volgens de provincie geen belemmering voor ruimtelijke ontwikkelingen, maar kunnen juist als inspiratiebron dienen om de kwaliteit van ruimtelijke ontwikkelingen te versterken.

In de verordening Romte Fryslân is opgenomen dat in het bestemmingsplan wordt aangegeven op welke wijze het plan rekening houdt met cultuurhistori-

sche elementen en structuren, zoals aangegeven op de Cultuurhistorische kaarten en de wijze van onderzoek naar en bescherming van archeologische waarden en verwachtingswaarden zoals aangegeven op de Friese Archeologische Monumentenkaart Extra (FAMKE).

In hoofdstuk 4 in paragraaf 12 staat beschreven de keuzes voor archeologie en cultuurhistorie en wordt er ingegaan op de wijze waarop dit is vertaald in de regels.

2.10

Waterhuishoudkundige aspecten

2.10.1

Huidige situatie

De waterhuishouding is voor de verschillende gebruiksfuncties van de gronden in het buitengebied (landbouw, natuur, wonen en recreatie) van groot belang.

Het water uit het gebied wordt geloosd op de boezem. De verschillende gebieden lozen via diverse hoofdwatgangen op de boezem. De hoofdwatgangen en boezemkaden vormen het hoofdstelsel voor de waterhuishouding van het plangebied en zijn tevens sterk bepalend voor de landschappelijke structuur. In het plangebied kan onderscheid worden gemaakt in het merengebied, het zandgebied en de veenpoldergebieden.

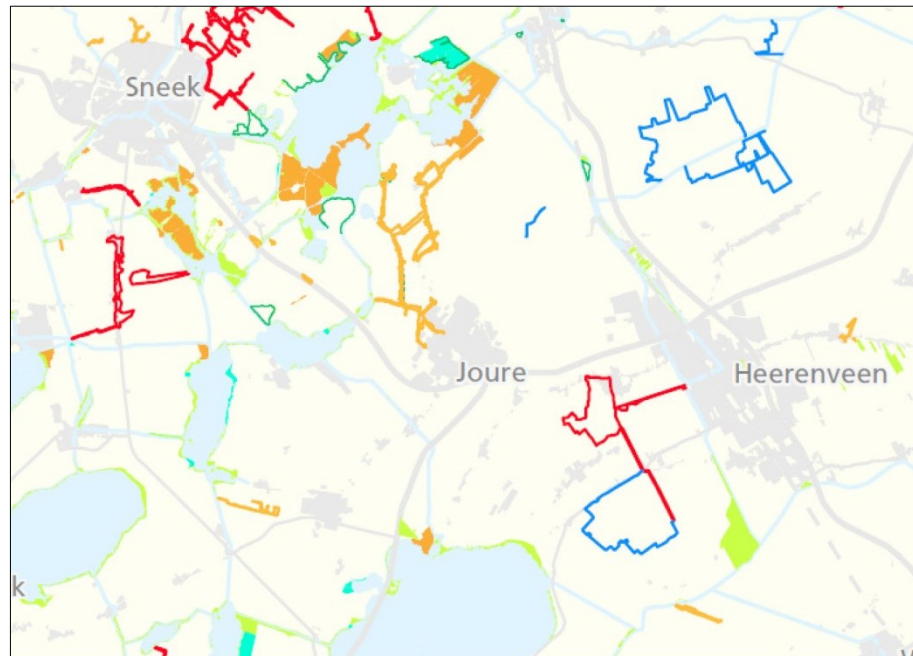
Het merengebied is een watersportgebied met nationale waarde. Het is een open en waterrijk gebied, met weinig bebouwing en een hoge belevingswaarde op het gebied van landschap en natuur. De bodem bestaat voornamelijk uit kleiige veengronden of klei op veengronden. De hoogte van het maaiveld varieert van 1,0 tot 2,0 beneden NAP. Het gebied bestaat uit een tiental polders, welke doorsneden worden door boezemwateren.

Het zandgebied is gelegen tussen het merengebied en het veenpoldergebied. Het gebied kenmerkt zich voornamelijk uit zandgebieden. Ten noorden van St. Nicolaasga is de hoogte >0 meter N.A.P. Dit is het centrale deel van het gebied en vrij afstromend. Door de bodemopbouw kan het water hier infiltreren naar het grondwater. Rondom het centrale deel liggen de polders waarin de hoogte varieert van - 1,50 m tot 2,0 m + N.A.P. Waterafvoer is alleen mogelijk in de polders.

De veenpoldergebieden worden gekenmerkt door grootschalige weidegronden. In het gebied liggen de natuurgebieden Nanneviid met o.a. open water en het laagveenmoeras Oosterschar. Het Tjeukemeer is een grote veenplas die, bij uitzondering, niet is ingepolderd, maar deel uitmaakt van de Friese Boezem. Het beeld wordt bepaald door de grote waterplas met omringende kades die de veenpolders tegen het water beschermen.

Het plangebied kent een hoeveelheid aan waterlopen, die van belang zijn voor de waterhuishouding. In het plangebied liggen de volgende Kaderrichtlijn Water (KRW) waterlichamen oppervlaktewateren: polderveenvaarten, zoete polderkanalen, laagveenplassen, het Sneekermeergebied e.o. en de Nannewijd. De Nannewijd bestaat uit middelgrote gebufferde zoete plassen in laagveen- of zeeleigebied, maar ook in duinen en in de vorm van afgesloten zeearmen. Het water wordt gevoed door regen, grondwater en/of instromend oppervlaktewater. De waterstand kan tot wel 1 meter fluctueren, waardoor er (grote) vloedvlaktes ontstaan. De bodem bestaat uit zand, veen en/of klei, met kale oevers in de golfslagzone.

Binnen de Friese Boezem liggen in de gemeente De Fryske Marren de KRW-waterlichamen oppervlaktewateren: grote diepe kanalen, grote ondiepe kanalen, regionale kanalen met en zonder scheepvaart en overige meren.

lokale keringen gelegen binnen de regionale keringen

- kade beheerste boezem
- kade gestuwde gebieden
- kade peilscheidend
- kade tussenboezem

**lokale keringen gelegen buiten de regionale keringen
(direct langs de Friese boezem)**

- polder buiten regionale waterkering
- zomerpolder
- boezemland
- lokale keringen gelegen buiten de regionale keringen

(bron: Wetterskip Fryslân)

In het plangebied komen de volgende aspecten voor die een waterhuishoudkundige rol vervullen:

- a. enkele lokale keringen;
- b. een rioolwaterzuivering bij Joure;
- c. een grondwaterbeschermingsgebied bij Spannenburg.

2.10.2

Beleid

Streekplan

De provincie streeft naar goede ruimtelijke condities voor een veilige en bewoonbare provincie en voor gezonde en veerkrachtige duurzame watersystemen waarin sociaaleconomische en ecologische ontwikkelingen met elkaar in evenwicht zijn. Water is een belangrijk medeordenend principe in de ruimtelijke inrichting van Fryslân. Voor een goede waterbeheersing worden de nodige ruimtelijke maatregelen getroffen. Door klimaatverandering, bodemdaling en de toename van verhard oppervlak kan in veel gevallen voor een goede waterbeheersing niet meer worden volstaan met technische maatregelen. Voor een robuust en veerkrachtig watersysteem, dat zowel wateroverschotten als watertekorten goed kan opvangen, zullen de (on)mogelijkheden van het watersysteem medebepalend zijn voor de functionele bestemming en inrichting van de ruimte. Een goed functionerende Friese boezem is cruciaal voor de waterhuishouding van heel Fryslân.

Vierde Waterhuishoudingsplan Fryslân

Het Vierde Waterhuishoudingsplan Fryslân (20 april 2016) geeft de doelen weer die de provincie in de periode van 2016 - 2021 wil bereiken. Het waterhuishoudingsplan staat centraal in de provinciale besluitvorming. Het Wetterskip Fryslân ontvangt dit provinciale plan als kader voor het waterbeheer in Fryslân. Het plan geeft eveneens de kaders aan voor het rioleringsbeheer van gemeenten en het eigen provinciale beleid. Het waterhuishoudingsplan is de verbindende schakel tussen het ruimtelijke en economische beleid van de provincie en het waterbeheer. Bovendien is het een structuurvisie voor het ruimtelijke beleid. Dit houdt in dat het plan op de onderdelen die hierop betrekking hebben dezelfde status heeft als het streekplan.

De hoofddoelstelling voor het waterbeleid in Fryslân luidt als volgt: ‘Het hebben en houden van een veilige en bewoonbare provincie en het instand houden en versterken van gezonde, veerkrachtige watersystemen, zodat een duurzaam gebruik blijft gegarandeerd’.

Ruimtelijke visie Tsjûkemar

De Tsjûkemar is het grootste binnenmeer van de provincie Fryslân. De Tsjûkemar ligt in een veenpoldergebied. De kwaliteit van dit gebied ligt in de combinatie van landschap en natuur. De Tsjûkemar kent veel waarden en heeft tal van ontwikkelingsmogelijkheden die zowel de gemeente als de provincie willen benutten. De Tsjûkemar maakt deel uit van de Friese Boezem. Het doel van de

ruimtelijke visie Tsjûkemar is om de ambities van de gemeenten ten aanzien van de ruimtelijk ontwikkeling van de Tsjûkemar te beschrijven en te verbeelden. In de visie zijn de voorgenomen ontwikkelingen en nieuwe ontwikkelingskansen opgenomen. In het Uitvoeringsplan 'De kracht van de Tsjûkemar benutten' van de Club van aanjagers van de Tsjûkemar (2016) worden nieuwe vormen van recreatie voorgesteld en onderzocht.

2.10.3

W a t e r t o e t s

Op grond van artikel 3.1.6. van het Besluit ruimtelijke ordening dient in de toelichting op ruimtelijke plannen een waterparagraaf te worden opgenomen welke een beschrijving bevat van de wijze waarop rekening is gehouden met de gevolgen van het plan voor de waterhuishoudkundige situatie. In die paragraaf dient te worden uiteengezet of en in welke mate het plan in kwestie gevolgen heeft voor de waterhuishouding, dat wil zeggen het grondwater en het oppervlaktewater. Het is de schriftelijke weerslag van de zogenaamde watertoets: 'het hele proces van vroegtijdig informeren, adviseren (door de waterbeheerder), afwegen en beoordelen van waterhuishoudkundige aspecten in ruimtelijke plannen'.

Het kader voor de watertoets is het vigerend beleid (onder andere Nationaal Waterplan, Waterbeleid 21e eeuw, Europese Kaderrichtlijn water). De watertoets wordt uitgevoerd binnen de bestaande wet- en regelgeving op het gebied van ruimtelijke ordening en water.

Het plan is in het kader van het overleg ex artikel 3.1.1 Bro aangeboden aan het Wetterskip Fryslân. Het Wetterskip heeft in dat kader een overlegreactie toegestuurd met daarin haar advies over dit plan. De inhoud van de reactie is in de bijlage 'Uitkomsten van inspraak en overleg' bij deze toelichting samengevat. De adviezen van het Wetterskip zijn in het plan verwerkt. Daarmee is de watertoets afgerond.

Planologische beperkingen

Dit hoofdstuk geeft een overzicht van de planologische beperkingen die gelden in het plangebied.

3.1

Resultaten uit het planMER

In het kader van voorliggende bestemmingsplan is een planMER (het rapport) opgesteld. De plan-m.e.r. (de procedure) is erop gericht inzicht te krijgen in de verwachte milieueffecten van de m.e.r.-(beoordelings)plichtige activiteiten waarvoor het bestemmingsplan het kader vormt, maar is niet tot alleen deze activiteiten beperkt. In samenhang met de niet-m.e.r.-(beoordelings)plichtige activiteiten moet het milieueffectrapport ook inzicht geven in de schaal waarop effecten van de verschillende activiteiten elkaar versterken of verzwakken (de zogenoemde cumulatie). In het planMER is daarom met name verslag gedaan van de milieueffecten van de agrarische activiteiten zoals die in dit bestemmingsplan mogelijk worden gemaakt. Overige aspecten zijn in het kader van een goede ruimtelijke ordening echter wel onderzocht. Hiervan wordt verslag gedaan verderop in dit hoofdstuk.

In het planMER is onderzoek uitgevoerd naar de milieueffecten die (worst-case) het gevolg zouden kunnen zijn van de uitvoering van het voorontwerpbestemmingsplan (in MER-termen wordt dit de beoordeling van het voornemen genoemd). Uit de beoordeling van de effecten van het voornemen blijkt dat er vooral effecten op de natuur en de geur verwacht worden.

VOORNEMEN

De effecten op (een deel van) de natuur zijn als zeer negatief beoordeeld. Uit de beoordeling blijkt dat de effecten als zeer negatief zijn beoordeeld door de toename van de ammoniakdepositie (als stikstofverbinding) in Natura 2000-gebieden. Vooral deze milieueffecten zijn een probleem voor het vaststellen van dit bestemmingsplan. Zoals uit de passende beoordeling (zie planMER) blijkt zijn zogenoemde 'significant negatieve effecten' op Natura 2000-gebieden door een toename van de ammoniakdepositie in het voornemen niet uit te sluiten. Dit betekent dat het voorontwerpbestemmingsplan (op basis waarvan het voornemen is uitgewerkt) in strijd is met de Natuurbeschermingswet 1998 (Nbw) en dan ook niet zo kan worden vastgesteld.

Op basis van de resultaten van het onderzoek naar de milieueffecten van het voornemen is een alternatief bepaald. In dit alternatief is geen sprake van een 'negatief effect' op Natura 2000-gebieden en is daarmee niet in strijd met de

ALTERNATIEVEN

Nbw. De andere milieueffecten van het alternatief zijn als nihil tot negatief beoordeeld. Omdat het alternatief niet in strijd is met de Nbw kan een bestemmingsplan op basis van dit alternatief worden vastgesteld. De keuze is gemaakt om het voorontwerpbestemmingsplan op basis van het alternatief aan te passen. Het voorliggende bestemmingsplan is daarvan het resultaat.

In het alternatief zijn verschillende maatregelen opgenomen op basis waarvan de regels van het bestemmingsplan zijn aangepast. De belangrijkste maatregel is de op basis waarvan een 'negatief effect' als gevolg van een toename van stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden wordt voorkomen.

AMMONIAKEMISSIE

In het alternatief is de maatregel beoordeeld om een 'negatief effect' op Natura 2000-gebieden door ammoniakemissie te voorkomen. Uit dat onderzoek is gebleken dat dit effect met een adequate stikstofemissieregeling in het plan geheel kan worden voorkomen.

De in het planMER beoordeelde regeling is echter niet geheel in overeenstemming met recente jurisprudentie. Naar aanleiding van de uitspraak in het beroep tegen het bestemmingsplan Buitengebied van de gemeente Weststellingwerf van 1 juni 2016 (Uitspraak 201501041/1/R4) is de regeling nog iets aangepast. In dat kader is in de bestemming 'Agrarisch' bepaald dat *"tot een gebruik, strijdig met deze bestemming in ieder geval wordt gerekend:*

a. het gebruik van gronden en bouwwerken van een agrarisch bedrijf ten behoeve van het houden van vee indien dit leidt tot een toename van de bestaande ammoniakdepositie vanwege dat agrarisch bedrijf op de maatgevende voor stikstof gevoelige habitats in Natura 2000-gebieden

met dien verstande dat:

- 1. het bepaalde in sub a niet geldt voor het gebruik waarbij de ammoniakdepositie toeneemt en deze toename niet leidt tot een zodanige toename van de stikstofdepositie op de maatgevende voor stikstof gevoelige habitats in Natura 2000-gebieden dat deze de waarde overschrijdt zoals vastgesteld in artikel 2.12 lid 2 van het Besluit Natuurbescherming.*
- 2. het bepaalde in sub a eveneens niet geldt voor het gebruik waarbij de ammoniakdepositie toeneemt ten opzichte van de bestaande situatie en deze toename niet leidt tot een zodanige toename van de stikstofdepositie op de maatgevende voor stikstof gevoelige habitats in Natura 2000-gebieden dat deze de waarde overschrijdt zoals vastgesteld in artikel 2.12 lid 1a onder 1 van het Besluit Natuurbescherming."*

Verder is in de regels bepaald dat *"het bevoegd gezag bij een omgevingsvergunning van het bovenstaande kan afwijken voor een toename van de bestaande ammoniakdepositie, mits:*

a. vooraf een schriftelijke verklaring van het wettelijke bevoegde gezag ter zake van de speciale bescherming van het te betrekken Natura 2000-gebied is afgegeven, waaruit blijkt dat uit oogpunt van deze bescherming, tegen de betreffende toename van de bestaande ammoniakdepositie geen bedenkingen zijn. Bij ontbreken van deze verklaring blijft deze afwij-

kingsbevoegdheid buiten toepassing en wordt een aanvraag buiten behandeling gelaten c.q. wordt deze geweigerd;

- b. is aangetoond dat geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de milieusituatie (waaronder geurhinder), de waterhuishoudkundige situatie, de natuurlijke en landschappelijke waarden, de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden en de ontwikkelingsmogelijkheden van nabijgelegen bedrijven.”*

Op grond van deze regels is het gebruik van de gronden beperkt tot een gebruik waarbij geen sprake is van een ‘negatief effect’ op Natura 2000-gebieden wat betreft de stikstofdepositie vanwege het houden van vee op een agrarisch bedrijf. Daarbij is rekening gehouden met de mogelijkheden die de PAS (Programmatische aanpak stikstof) aan agrariërs biedt om enige stikstofdepositie te veroorzaken.

Dit betekent dat de ammoniakdepositie die het gevolg is van

1. het houden van vee op de gronden en in het totaal van de gebouwen van een agrarisch bedrijf in beginsel beperkt moet worden tot de depositie zoals die kan worden berekend op het moment waarop het plan is vastgesteld óf
2. die het gevolg is van het houden van vee dat op grond van een melding of een vergunning op grond van de Nbw mogelijk is.

Hiermee sluit het bestemmingsplan aan op de Nbw en de vergunningspraktijk. Ook op grond van de Nbw is het gebruik van gronden en bouwwerken beperkt tot dat gebruik waarbij er geen sprake is van een negatief effect op een Natura 2000-gebied door de stikstofdepositie.

In die zin is er dan ook geen sprake van een aanvullende voorwaarde in het bestemmingsplan. Ook wanneer de regel niet in het bestemmingsplan zou zijn opgenomen, mag het gebruik niet in strijd zijn met de Nbw. Het lijkt dan ook niet zo zinvol om een dergelijke regel in het bestemmingsplan op te nemen. De Nbw stelt echter dat een plan op de wet dient te zijn afgestemd. Door bovenstaande bepaling in de regels op te nemen, voldoet het aan plan aan de eisen van de Nbw en kan dit bestemmingsplan worden vastgesteld.

Mede als gevolg van de beperkte ontwikkelingsmogelijkheden in verband met de natuurwetgeving zijn de agrarische bedrijven beoordeeld op hun ontwikkelingsmogelijkheden. Wanneer agrarische bedrijven als gevolg van de strenge PAS-regels worden beperkt in hun groeimogelijkheden, dan kunnen veel veehouderijbedrijven slechts in beperkte mate groeien en is er minder behoefte aan grote bouwvlakken. Om het plan uitvoerbaar te maken, is daarom in het plan een tweedeling aangebracht tussen de agrarische bedrijven: bedrijven met beperkte groeipotentie en bedrijven met een grotere groeipotentie. Dit onderscheid komt tot uitdrukking in de omvang van het bouwvlak waarbinnen de bedrijfsgebouwen dienen te worden gebouwd. In paragraaf 4.2 is dit verder uitgewerkt.

GEUR In het planMER zijn de milieueffecten van het alternatief op geur als negatief beoordeeld. Uit de beoordeling blijkt dat de effecten als negatief zijn beoordeeld door de toename van de geurhinder in het bestemmingsplangebied binnen de grenswaarden op grond van de Wet geurhinder en veehouderij (Wgv). Binnen de grenswaarde voor het landelijk gebied is door de toename van de geurhinder een afname van de waardering van de woon- en leefomgeving mogelijk tot 'slecht'. In de bestaande situatie is deze waardering in een groot deel van het landelijk gebied 'zeer goed'.

Op grond van de Wgv wordt een onaanvaardbare geurhinder vanwege (afzonderlijke) veehouderijbedrijven voorkomen door:

- een ten hoogste toegestane geurbelasting in gebieden binnen en buiten de dorpen;
- of een ten minste te waarborgen afstand tussen een veehouderijbedrijf en een geurgevoelig gebouw.

Op basis hiervan zijn bij de verdere ontwikkeling van veehouderij al maatregelen op grond van de Wgv en de verordening nodig, zoals het gebruik van stalsoorten waarbij de geuremissie wordt beperkt. Het is dan ook niet noodzakelijk om in het bestemmingsplan aanvullende maatregelen op te nemen ten einde geurhinder te voorkomen. Met andere woorden: de Wgv en de verordening bieden wat betreft de geur de mogelijkheden voor de ontwikkeling van veehouderijbedrijven binnen een agrarisch bouw- en ontwikkelingsvlak.

3.2

Luchtkwaliteit

Nederland heeft de Europese regels ten aanzien van luchtkwaliteit geïmplementeerd in de Wet milieubeheer. De in deze wet gehanteerde normen gelden overal, met uitzondering van een arbeidsplek.

Op 15 november 2007 is het onderdeel luchtkwaliteit van de Wet milieubeheer in werking getreden. Kern van de wet is het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (NSL). Hierin staat wanneer en hoe overschrijdingen van de luchtkwaliteit moeten worden aangepakt. Het programma houdt rekening met nieuwe ontwikkelingen zoals bouwprojecten of de aanleg van infrastructuur. Projecten die passen in dit programma, hoeven niet meer te worden getoetst aan de normen (grenswaarden) voor luchtkwaliteit. De ministerraad heeft op voorstel van de minister van VROM ingestemd met het NSL. Het NSL is op 1 augustus 2009 in werking getreden.

Ook projecten die 'niet in betekenende mate' (nibm) van invloed zijn op de luchtkwaliteit hoeven niet meer te worden getoetst aan de grenswaarden voor luchtkwaliteit. De criteria om te kunnen beoordelen of er voor een project sprake is van nibm, zijn vastgelegd in de AMvB-nibm. In de AMvB-nibm is vastgelegd dat na vaststelling van het NSL of een regionaal programma een grens

van 3% verslechtering van de luchtkwaliteit (een toename van maximaal $1,2 \mu\text{g}/\text{m}^3$ NO_2 of PM_{10}) als niet in betekenende mate wordt beschouwd.

In de Regeling beoordeling Luchtkwaliteit 2007 worden de (nauwkeurigheds)eisen ten aanzien van metingen van de luchtverontreinigende stoffen nader uitgewerkt. Onder andere is in deze regeling de hoeveelheid fijn stof van natuurlijke oorsprong opgenomen welke mag worden afgetrokken van de gemeten of berekende fijnstofconcentraties in de lucht. Dit wordt in de praktijk ook wel de 'zeezoutaftrek' genoemd.

Grootschalige concentratiekaarten

Het RIVM produceert jaarlijks de Grootschalige Concentratiekaarten Nederland. Deze kaarten geven een beeld van de luchtkwaliteit in Nederland en betreffen zowel recente als toekomstige jaren. Per kilometervak worden de concentraties voor de verschillende luchtverontreinigende stoffen weergegeven waarvoor Europese regelgeving bestaat. Deze kaarten hebben een juridisch-formele status. Uit de Grootschalige Concentratiekaarten blijkt dat het plangebied in de volgende achtergrondniveaus heeft gemeten en verwacht voor stikstof (NO_2) en fijnstof (PM_{10}).

Stikstof (NO_2):

- 15,7 en 19,6 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ NO_2 in 2010.
- 8,6 en 11,2 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ NO_2 in 2020.
- 8,2 en 10,9 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ NO_2 in 2030.

Fijnstof (PM_{10}):

- 20,6 en 22,3 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ in 2010.
- 18,4 en 19,2 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ in 2020.
- 18,4 en 19,1 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ in 2030.

De hoogste achtergrondconcentraties voor zowel stikstof en fijnstof worden gemeten nabij de A7 en de A6. Op de grootschalige concentratiekaarten voor stikstof is in 2010 duidelijk de contour van de A7 en A6 zichtbaar. In 2020 en 2030 is enkel de contour van de A7 tussen rotonde Joure en Heerenveen zichtbaar.

Uit de gemeten en berekende achtergrondconcentraties blijkt dat deze ruim onder de wettelijke normen van $40 \mu\text{g}/\text{m}^3$ (zullen) blijven. Op basis van de grootschalige concentratiekaart is te zien dat er in het plangebied sprake is van een afname van zowel stikstof en fijnstof. Dat geldt overigens niet alleen voor PM_{10} , maar ook voor $\text{PM}_{2.5}$. Het bestemmingsplan geeft ruimte voor nieuwe ontwikkelingen. Door deze ontwikkelingen wordt de grens van 3% verslechtering van de luchtkwaliteit (een toename van maximaal $1,2 \mu\text{g}/\text{m}^3$ NO_2 , PM_{10} of $\text{PM}_{2.5}$) niet overschreden. De ontwikkelingen kunnen als 'niet in betekenende mate' worden beschouwd. De Wet milieubeheer verzet zich wat betreft het onderdeel luchtkwaliteit niet tegen de uitvoering van het bestemmingsplan.

Voor het planMER bij het voorliggende bestemmingsplan is onderzoek uitgevoerd naar de effecten op de lucht vanwege de in het plan opgenomen ontwikkelingsmogelijkheden voor veehouderijbedrijven. In dit onderzoek is gebruik gemaakt van een modelbedrijf om de effecten te bepalen.

In het onderzoek is opgemerkt dat in het algemeen de NO₂-emissie van veehouderijbedrijven beperkt is waardoor er in het landelijk gebied nauwelijks sprake is van overschrijdingen van de grenswaarden. Zoals opgemerkt blijkt uit de GCN dat de NO₂-concentratie in het bestemmingsplangebied ten hoogste 19,6 µg/m³ is. Alles in overweging nemende wordt een overschrijding van de grenswaarden voor de NO₂-concentratie op grond van de Wm (40 µg/m³ en 50 µg/m³) in de directe omgeving van veehouderijbedrijven niet verwacht. Ook ter plaatse van de zogenoemde “plattelandswoningen” is dan ook geen sprake van een overschrijding.

Uit de resultaten van het onderzoek blijkt dat in de omgeving van een modelveehouderijbedrijf de PM₁₀-concentratie ten hoogste 19,91 µg/m³ is. Ook een overschrijding van de grenswaarden voor de PM₁₀-concentratie op grond van de Wm (40 µg/m³ en 50 µg/m³) worden niet verwacht. Ter plaatse van de “plattelandswoningen” is dan ook geen sprake van een overschrijding van de PM₁₀-concentratie.

3.3

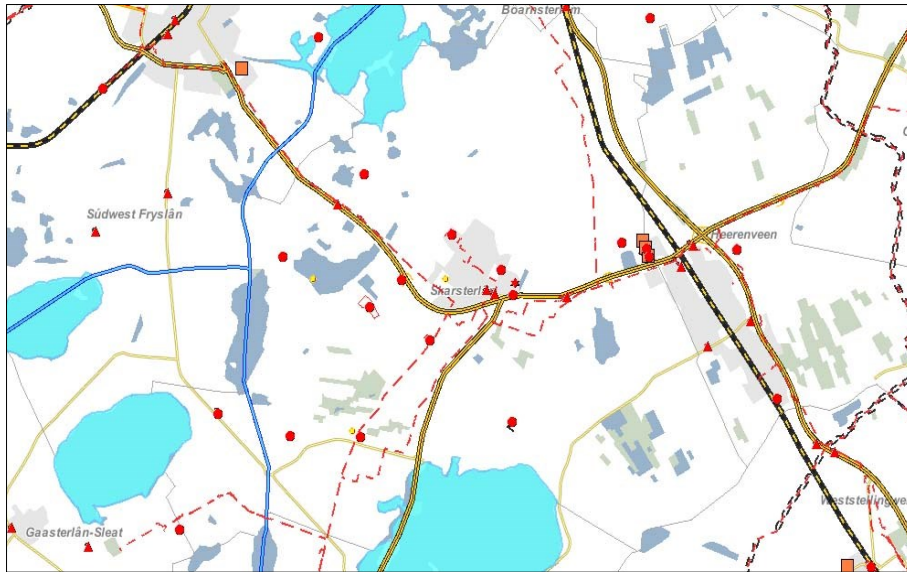
Externe veiligheid

De gemeente De Fryske Marren heeft het Bureau Externe Veiligheid Fryslân (Bureau EVF) verzocht om een advies externe veiligheid op te stellen ten behoeve van het bestemmingsplan Buitengebied Noord 2017. Dit advies (dat als separate bijlage bij deze toelichting is gevoegd) is in het plan verwerkt.

3.3.1

Inrichtingen

In het plangebied liggen een aantal risicovolle inrichtingen die onder het Besluit externe veiligheid inrichtingen (Bevi) vallen en daarmee invloed (kunnen) hebben op nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen.

Voor het plangebied is een tweetal LPG-tankstations van invloed op het bestemmingsplan buitengebied. Beide LPG-tankstations zijn gelegen aan de A7 (Rijksweg 2, Haskerhorne en Rijksweg 1, Boornzwaag). De tankstations hebben de volgende PR 10^{-6} -contouren: 40 meter (Boornzwaag) en 35 meter (Haskerhorne) voor het vulpunt, 25 meter voor het LPG reservoir en 15 meter voor de LPG afleverzuilen (de afstanden zijn gewijzigd per 29 juni 2016). De PR 10^{-6} -contouren liggen allen binnen de bestemming Verkeer-Wegverkeer en Natuur. Het voorliggende bestemmingsplan maakt het niet mogelijk dat binnen PR 10^{-6} contour kwetsbare of beperkt kwetsbare objecten in de zin van het Besluit externe veiligheid opgericht kunnen worden (toename personendichtheid in het algemeen is niet voorzien).

Desalniettemin kennen deze inrichtingen vanwege het rondom geldende invloedsgebied van 150 meter ten aanzien van het groepsrisico wel een gebied waar rekening mee moet worden gehouden. Er bevindt zich binnen het invloedsgebied respectievelijk geen en weinig bebouwing (een enkele boerderij), waardoor de LPG-tankstations geen groepsrisico veroorzaken. Er zijn planologisch geen nieuwe ontwikkelingen te verwachten, omdat het hier een conserverend bestemmingsplan betreft.

Tevens ligt het invloedsgebied van het LPG-tankstation ten noorden van het plangebied (in de gemeente Heerenveen) voor een klein deel over het plangebied.

De aanwezigheid van LPG-tankstations in het plangebied vormt geen belemmering om het bestemmingsplan ten uitvoer te brengen. In het plangebied zelf zijn er geen risicovolle inrichtingen, wel zijn er buiten het plangebied twee bedrijven die onder het Bevi vallen, respectievelijk aan de Energielaan 8 in Nijehaske en de Innovatielaan 1 in Nijehaske. De 10^{-6} -contour ligt buiten het

plangebied, maar het invloedsgebied valt wel voor een deel over het plangebied.

Ten slotte ligt ten zuiden van Joure een inrichting (Meerweg 13, Rohel) waar een propaantank van 40 m³ aanwezig is die hiermee onder het Bevi valt. Deze inrichting beschikt over een plaatsgebonden risicocontour (10⁻⁶-contour) die buiten de inrichtingsgrens valt en daarmee voor planologische beperkingen zorgt. Deze contour is op de verbeelding weergegeven en voorzien van een passende regeling. Het groepsrisico ligt onder de oriënterende waarde. Bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen dient het groepsrisico opnieuw te worden beschouwd.

Geconcludeerd kan worden dat de aanwezigheid van risicovolle inrichtingen en de aanwezigheid van propaantanks geen belemmering vormen voor het bestemmingsplan.

3.3.2

Vervoer van gevaarlijke stoffen

Wegen

Ten aanzien van het vervoer van gevaarlijke stoffen over de weg zijn de rijkswegen A6 en A7 van belang. Deze wegen zijn opgenomen in het landelijke Basisnet en liggen (gedeeltelijk) in het plangebied.

De wegvakken hebben geen van allen een veiligheidszone. Bij het vervoer van gevaarlijke stoffen over de weg geldt dat zich binnen de contour van de veiligheidszone geen kwetsbare objecten mogen bevinden. Voor de gemeente De Fryske Marren betreft dit de voornoemde wegen. De risicocontouren van de rijkswegen liggen op het wegvlak zelf en leggen hiermee geen planologische beperkingen op aan de omgeving. Ook hebben de wegen geen Plasbrandaandachtsgebied (PAG). Wel dient bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen binnen 200 meter van de weg aandacht te worden geschonken aan het groepsrisico.

Over overige wegen in het plangebied, waaronder de provinciale wegen N354, N927 en N924, vindt een dusdanig laag aantal transporten met gevaarlijke stoffen plaats dat geen planologische beperkingen op de omgeving worden gelegd.

Geconcludeerd kan worden dat het transport van gevaarlijke stoffen over de Rijksweg A6 en A7 geen belemmering vormt voor het bestemmingsplan. Voor het volledige advies wordt verwezen naar het Advies Externe Veiligheid dat als bijlage bij de toelichting is gevoegd.

Spoor

Ten aanzien van het vervoer van gevaarlijke stoffen over het spoor is de spoorweg Wolvega - Leeuwarden van belang. De spoorlijn loopt van noord naar zuid door het plangebied.

Bij de beoordeling van risico's van vervoer van gevaarlijke stoffen over het spoor zijn met name het Besluit externe veiligheid transportroutes (Bevt) en de Regeling Basisnet (Rbn) van belang.

De spoorweg in het plangebied wordt niet genoemd in de Regeling Basisnet spoor. De aanwezigheid van de spoorweg vormt geen belemmering om het bestemmingsplan ten uitvoer te brengen. Voor het volledige advies wordt verwezen naar het Advies Externe Veiligheid dat als bijlage bij de toelichting is gevoegd.

Vaarwegen

Tenslotte liggen in het plangebied het Prinses Margrietkanaal en de vaarweg Heerenveen/Akkrum. Deze waterwegen zijn opgenomen in het Basisnet Water. Het Prinses Margrietkanaal valt binnen de binnenvaartverbinding chemische clusters en achterlandverbindingen met toetsafstand. De vaarweg Heerenveen/Akkrum is een binnenvaartcorridor zonder toetsafstand.

De PR 10^{-6} -contour van het Prinses Margrietkanaal ligt op het water en kan reiken tot de oeverlijn. Dit betekent dat er geen nieuwe kwetsbare bestemmingen binnen de waterlijnen gerealiseerd mogen worden. Voor beperkt kwetsbare bestemmingen geldt dit als richtwaarde.

Langs het Prinses Margrietkanaal is een plasbrandaandachtsgebied (PAG) van 25 meter, gerekend vanaf de waterlijn. Aan het oprichten van kwetsbare objecten in het PAG dient een zorgvuldige afweging aan ten grondslag te liggen. Bij nieuwe ruimtelijke ontwikkeling binnen 200 m van de waterweg is een verantwoording van het groepsrisico nodig. Bij een bevolkingsdichtheid beneden de 1500 pers/ha dubbelzijdig en 2250 pers/ha enkelzijdig is een berekening van het groepsrisico echter niet verplicht.

Voorliggend bestemmingsplan is een conserverend plan. Hierdoor kan een groepsrisicoberekening achterwege blijven.

Langs de vaarweg Heerenveen/Akkrum is geen plaatsgebonden risicocontour (10^{-6}) of een PAG aanwezig. Daarnaast hoeft het groepsrisico niet te worden verantwoord vanwege de nauwelijks merkbare effecten op het groepsrisico. Deze waterweg brengt derhalve geen ruimtelijke beperkingen met zich mee.

Geconcludeerd kan worden dat het transport van gevaarlijke stoffen over het water geen belemmering vormt voor het bestemmingsplan.

3.3.3

Aardgastransportleidingen

In de gemeente liggen tien aardgastransportleidingen van de Gasunie.

Code	Diameter (Inch)	Druk (bar)	Belemmerende zone (m)	1% letaliteit
<i>Gasunie</i>				
N 501-23	6	40	5	50
N 501-24	12,76	40	5	140
N 501-26	8,62	40	5	95
N 502-29	8,62	40	5	95
N 501-31R	8,26	40	5	95
N 501-33	4,49	40	5	45
N 501-40	8,62	40	5	95
N 501-41	4	40	5	45
N 501-42	6	40	5	70
N 506-02-	12,76	40	5	140

In het plangebied ligt bij de aardgastransportleiding N 501-31-KR op drie punten het plaatsgebonden risicocontour (10^{-6}) gedeeltelijk buiten de belemmeringsstrook van de leiding. Binnen de plaatsgebonden risicocontour gelden planologische beperkingen ten aanzien van de oprichting van kwetsbare bebouwing. De contouren zijn niet weergegeven op de verbeelding. De belemmeringsstrook is voorzien van een passende regeling en weergegeven op de verbeelding.

Van alle aardgastransportleidingen is het groepsrisico berekend. Hieruit blijkt dat de hogedruk aardgastransportleidingen geen belemmeringen vormen voor het groepsrisico van het bestemmingsplan.

3.3.4

Windturbines

In het plangebied staan diverse windturbines. Deze vallen niet onder het Bevi, waardoor er geen grens- en richtwaarden van toepassing zijn in het kader van externe veiligheid.

Wel moet bij vervanging van oude windturbines door nieuwe windturbines rekening gehouden met de maximale werpafstand, als gevolg van een afbrekend rotorblad. Met name langs rijkswegen en aardgastransportleidingen moet deze in acht worden genomen.

3.3.5

Bestrijding en beperken van rampen en zelfredzaamheid

Op 22 juli 2015 heeft de Brandweer Fryslân een advies uitgebracht omtrent de externe veiligheid. Hieronder volgt een korte samenvatting.

Bestrijdbaarheid

Onder bestrijdbaarheid van een (dreigende) calamiteit vallen alle maatregelen die invloed hebben op de bestrijdbaarheid van een calamiteit ten gevolge van een risicovolle activiteit.

De bluswatervoorzieningen binnen het plangebied kunnen als voldoende worden beschouwd. Er zal wel in veel gevallen sprake zijn van een overschrijding van de bereikbaarheidsnorm (opkomsttijden). Dit zal echter niet direct leiden tot knelpunten.

Gezien de landelijke ligging van de aanwezige bebouwing binnen het bestemmingsplan concludeert Brandweer Fryslân dat de bereikbaarheid van objecten binnen het plangebied niet direct tot knelpunten zal leiden.

Zelfredzaamheid

De zelfredzaamheid heeft betrekking op de mogelijkheid voor personen in het invloedsgebied om zichzelf in veiligheid te brengen (of in veiligheid gebracht te worden). Niet zelfredzame personen binnen een invloedsgebied van een risicobron zijn vanuit hulpverleningsperspectief onwenselijk.

Binnen enkele invloedsgebieden binnen het plangebied bevinden zich verminderd zelfredzame personen. Brandweer Fryslân constateert echter geen directe aandachtspunten in het kader van de zelfredzaamheid.

Risicobronnen

Brandweer Fryslân merkt op dat er geennieuwe knelpunten en/of aandachtspunten zijn voor wat betreft het persoonsgebonden risico en het groepsrisico. De bebouwingsdichtheid binnen het plangebied is beperkt en levert geen knelpunten op voor wat betreft de zelfredzaamheid en de bestrijdbaarheid. De effecten van mogelijke externe veiligheidsincidenten bij de risicobronnen zijn dan ook relatief gering. Tevens sluit het plan de vestiging van nieuwe risicovolle inrichtingen uit.

Conclusie

Ondanks maatregelen ter verhoging van de veiligheid kunnen risico's nooit voor 100% worden weggenomen. Ook na het nemen van veiligheid verhogende maatregelen zal er een restrisico blijven bestaan.

Het bevoegd gezag dient, met behulp van het uitvoeren van de verantwoordingsplicht voor het groepsrisico en het advies van de Brandweer Fryslân, zich nog uit te spreken over de aanvaardbaarheid van het restrisico. Voor wat betreft de acceptatie van het restrisico dient ook het belang van de ontwikkeling meegewogen te worden.

3.3.6

Beleid

Besluit externe veiligheid inrichtingen

Op 27 oktober 2004 is het Besluit externe veiligheid inrichtingen in werking getreden. Het Besluit externe veiligheid inrichtingen (Bevi) richt zich, zoals uit de naam reeds blijkt, primair op inrichtingen als bedoeld in de Wet milieubeheer. Deze inrichtingen brengen risico's met zich mee voor de in de omgeving gelegen risicogevoelige objecten. Het besluit onderscheidt twee categorieën

risicogevoelige objecten, namelijk kwetsbare en beperkt kwetsbare objecten (Bevi artikel 1, lid 1, sub a en m). Dit onderscheid is gebaseerd op maatschappelijke opvattingen over de groepen mensen die in het bijzonder moeten worden beschermd en op gegevens, zoals het aantal personen en de verblijfstijd van groepen mensen. Het besluit geeft waarden voor het risico dat toelaatbaar wordt geacht voor deze objecten. Hierbij worden twee vormen van risico onderscheiden.

Allereerst het plaatsgebonden risico. Het plaatsgebonden risico is een maat voor het overlijdensrisico op een bepaalde plaats waarbij het niet van belang is of op die plaats daadwerkelijk een persoon aanwezig is. In het besluit is het plaatsgebonden risico gedefinieerd als de kans per jaar dat een persoon die onafgebroken en onbeschermd op een bepaalde plaats in de omgeving van een inrichting zou verblijven, overlijdt als rechtstreeks gevolg van een ongewoon voorval met een gevaarlijke stof.

Ten tweede kent het besluit het zogenaamde groepsrisico. Hierbij gaat het om de kans per jaar dat een groep mensen in minimaal een bepaalde omvang slachtoffer wordt van een ongeval. In het besluit wordt dit gedefinieerd als de (cumulatieve) kansen dat ten minste 10, 100 of 1.000 personen overlijden als direct gevolg van hun aanwezigheid in het invloedsgebied van de inrichting en van één ongeval in die inrichting, waarbij gevaarlijke stoffen zijn betrokken. Het groepsrisico moet worden bepaald binnen het invloedsgebied van de inrichting. Voor het groepsrisico gelden, anders dan voor het plaatsgebonden risico, geen grenswaarden, maar slechts oriënterende waarden. Het gaat om een maatschappelijke verantwoordingsplicht aan de hand van het risico. Ten aanzien hiervan moet een belangenafweging plaatsvinden. De wijze waarop met het groepsrisico moet worden omgegaan, blijkt uit de Regeling externe veiligheid inrichtingen en de beschikbare 'Handreiking Groepsrisico'.

Op 13 februari 2009 is het gewijzigde Bevi in werking getreden. Deze wijzigingen betreffen een uitbreiding van de lijst met (beperkt) kwetsbare objecten en risicovolle inrichtingen. Ook is de Wet ruimtelijke ordening in het Bevi doorgevoerd.

Besluit externe veiligheid transportroutes

Zoals bij inrichtingen het Bevi voorwaarden stelt aan de omgang met externe veiligheid, zo zijn bij vervoer van gevaarlijke stoffen deze voorwaarden opgenomen in het Besluit externe veiligheid transportroutes (Bevt met als uitvloeisel het zogeheten Basisnet voor de beoordeling van de risico's vanwege transport van gevaarlijke stoffen. De nieuwe wetgeving is van toepassing op de rijksinfrastructuur die onderdeel uitmaakt van de Basisnetten Weg, Water en Spoor. Hierbij wordt vastgehouden aan de volgende zaken:

- vaste afstanden voor het plaatsgebonden risico;
- vaste invoergegevens voor de berekening van het groepsrisico;
- aanwijzing plasbrandaandachtsgebieden.

Het Bevt is eveneens van toepassing op wegen die door provincies zijn aange-
wezen voor het vervoer van gevaarlijke stoffen indien Provinciale Staten bij
verordening deze drie onderwerpen heeft vastgesteld.

Conform het Bevt dient bij nieuwe ontwikkelingen rekening te worden gehou-
den met de veiligheidszone (PR-max gebied). Deze zone wordt gemeten vanaf
de rechterkant van de weg. Binnen de veiligheidszone is oprichting van nieuwe
kwetsbare objecten niet toegestaan en nieuwe beperkt kwetsbare objecten
mogen alleen in uitzonderingsgevallen worden opgericht. Het plasbrandaan-
dachtsgebied (PAG) is een zone van 30 m bij een weg en een spoorlijn en 25-40
m bij een waterweg. Het PAG is het gebied waarbinnen de oprichting van ob-
jecten ten behoeve van minder zelfredzame personen zoveel mogelijk dient te
worden tegengegaan. Het GR-aandachtsgebied is een gebied tussen de 0-200
m. Voor ontwikkelingen binnen dit gebied dient een groepsrisicoberekening te
worden gemaakt.

Buisleidingen

Op 1 januari 2011 is het Besluit externe veiligheid buisleidingen (Bevb) in wer-
king getreden met de bijbehorende Regeling externe veiligheid buisleidingen
(Revb). Dit besluit omvat de nieuwe regelgeving op het gebied van buisleidin-
gen waardoor gevaarlijke stoffen worden vervoerd. In plaats van de bebou-
wings- en toetsingsafstanden waar in de oude circulaire van werd uitgegaan,
dienen nu de belemmerende strook (5 m), de plaatsgebonden risicocontour
(10^{-6}) en het invloedsgebied van het groepsrisico in acht te worden gehouden
bij ruimtelijke ontwikkelingen.

Verder is van belang de Structuurvisie buisleidingen. Deze bevat een langeter-
mijnvisie op het buisleidingstransport van gevaarlijke stoffen (gas, olie, chemi-
caliën en CO₂), zoals de reservering van ruimte voor toekomstige buisleidingen.
Het Ministerie van Infrastructuur en Milieu heeft een visiekaart ontwikkeld met
de hoofdverbindingen die van nationaal belang zijn.

Streekplan Fryslân

In het Streekplan wordt aangegeven dat bij ruimtelijke planvorming rekening
moet worden gehouden met de normstelling voor individuele plaatsgebonden
risico's en voor groepsrisico's. met daarop gebaseerde risicocontouren en vei-
ligheidsafstanden. Dit geldt voor zowel kwetsbare (verblijfs)functies zoals wo-
nen, recreatie en zorgvoorzieningen, als voor de risicovolle activiteiten. De
provincie geeft aan dat waar mogelijk wordt door de ruimtelijke situering van
functies een hogere ambitie dan de wettelijke risiconorm gerealiseerd.

In de verordening Romte Fryslân 2014 is geen specifiek beleid opgenomen over
externe veiligheid.

3.4

Geluidhinder

3.4.1

Wegverkeerslawaai

Het landelijke gebied van de gemeente De Fryske Marren kent diverse wegen met een geluidzone. Een zone geeft aan in welke gevallen wel of niet geluidsonderzoek moet worden verricht. Voor het bouwen van woningen of een ander geluidsgevoelig object buiten de 'geluidzone' is een geluidsonderzoek niet verplicht. Voor ontwikkelingen binnen deze zones, waarbij geluidsgevoelige functies worden aangepast of gerealiseerd, dient een akoestisch onderzoek te worden uitgevoerd. Nieuwe geluidgevoelige functies dienen te voldoen aan de voorkeursgrenswaarde van L_{den} 48 dB.

Het plan maakt geen nieuwe geluidgevoelige functies bij recht of bij afwijkingsbepalingen mogelijk.

3.4.2

Industrielawaai

Voor terreinen die de vestiging van inrichtingen als bedoeld in artikel 40 juncto artikel 1 van de Wet geluidhinder (voormalige categorie A-inrichtingen) mogelijk maken, dient rondom die terreinen een zone te worden vastgesteld waarbuiten de geluidsbelasting op de gevels de waarde van 50 dB(A) niet te boven mag gaan.

In Scharsterbrug staat een zuivelfabriek. De geluidzone ligt deels in het plangebied. Ten oosten van Joure ligt Businesspark Friesland West en Ecopark de Wierde. Ten westen van Business park Friesland en ten noorden van Ecopark de Wierde ligt in de bestemming Agrarisch met waarden 1 en Agrarisch een geluidzone - industrie. Het voorliggende bestemmingsplan brengt geen wijzigingen van de zone met zich mee. Ook maakt dit plan geen nieuwe geluidgevoelige functies bij recht of bij afwijkingsbepalingen mogelijk.

Het plan mag uitvoerbaar worden geacht voor wat betreft het aspect geluidhinder.

3.5

Bodem

Het voorliggende bestemmingsplan is conserverend van aard. Uit de beoordeling van de informatie uit het Bodemloket kan worden geconcludeerd dat de status quo met betrekking tot bodemverontreiniging acceptabel is en dat er van vervuilde locaties die urgente sanering behoeven geen sprake is. De aanwezigheid van 'potentieel' vervuilde locaties vormt geen belemmering voor

voorliggend bestemmingsplan. In het kader van in de toekomst voorziene projecten dient waar nodig nader onderzoek te worden verricht.

Voor wat betreft het aspect bodem mag worden geconcludeerd dat het plan uitvoerbaar is.

3.6

Milieuozonering bedrijven

Alhoewel in de huidige situatie niet in alle gevallen zal worden voldaan aan de richtafstanden die de VNG adviseert in haar brochure 'Bedrijven en milieuozonering', is in alle gevallen sprake van bedrijven die naar hun aard en schaal in het landelijk gebied passen. Uit milieuoogpunt kan worden vastgesteld dat de bedrijven in de huidige omvang en op grond van de huidige bedrijfsvoering acceptabel zijn. Dit bestemmingsplan is conserverend van aard, waarbij niet rechtstreeks in nieuwe ontwikkelingen wordt voorzien waarbij milieubelastende activiteiten nabij hindergevoelige functie worden geplaatst. Indien in een toekomstige situatie een hinder veroorzakend bedrijf wordt gerealiseerd of wanneer een bestaand bedrijf wordt uitgebreid, is dit enkel mogelijk onder de voorwaarde dat hindergevoelige objecten niet worden gehinderd.

Voor wat betreft het aspect milieuozonering bedrijven mag worden geconcludeerd dat het plan uitvoerbaar is.

3.7

Overige milieutechnische belemmeringen

3.7.1

Hoogspanningsleidingen

Ten oosten van het plangebied doorkruisen twee bovengrondse hoogspanningsleidingen het plangebied. Dit betreft de hoogspanningsleidingen Heerenveen - Rauwerd en Louwsmeer - Oudehaske.

De hoogspanningsleiding Heerenveen - Rauwerd heeft een spanning van 110 kV en een indicatieve zone van 2x50 meter. De hoogspanningsleiding Louwsmeer - Oudehaske heeft een spanning van 220 kV en een indicatieve zone van 2x125 meter. De indicatieve zone moet als bebouwingsvrije zone worden gehanteerd. Hierbinnen mogen geen bebouwing, obstakels en hoge beplanting worden aangebracht.

3.7.2

Aandachtsgebied radarverstoring

Ten noorden van Joure is een aandachtsgebied radarverstoring van kracht. Ter voorkoming van radarverstoring worden in het bestemmingsplan geen mogelijkheden geboden om gebouwen hoger dan 45 meter te realiseren.

4.1

Vormgeving

Bij het opstellen van dit bestemmingsplan zijn de Wet ruimtelijke ordening (Wro), het Besluit ruimtelijke ordening (Bro) (in werking getreden per 1 juli 2008) en de Standaard Vergelijkbare BestemmingsPlannen (SVBP 2012) toegepast.

De regels van het bestemmingsplan zijn eveneens afgestemd op de op 1 oktober 2010 in werking getreden Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo). In de Wabo worden begrippen als bouwvergunning, ontheffing en aanlegvergunning vervangen door de omgevingsvergunning.

Relatie met Wabo

In de Wabo wordt een aantal begrippen gehanteerd die ook in dit bestemmingsplan voorkomen, maar daarin een andere betekenis hebben. Dit betreft met name het begrip erf dat in dit bestemmingsplan vooral gerelateerd wordt aan het parkeren op eigen erf en aan het erf behorend bij oorspronkelijke boerderijen. Ook wordt in het bestemmingsplan nu het begrip bijbehorende bouwwerken gehanteerd in plaats van aan- en uitbouwen en bijgebouwen.

In het Bro is een formulering opgenomen ten aanzien van de anti-dubbel-telregel en het overgangsrecht. Deze teksten zijn neergelegd in de planregels.

Digitaal uitwisselbaar plan

Het bestemmingsplan is zodanig vormgegeven dat er sprake is van een digitaal uitwisselbaar plan, hetgeen betekent dat:

- aan alle verschillende objecten op de verbeelding IMRO2012-coderingen zijn toegekend;
- de digitale kaart is vertaald naar de standaard techniek van uitwisseling GML;
- de toelichting en regels in digitale vorm aan de verbeelding zijn gekoppeld.

Gebruik van de IMRO2012-coderingen zorgt ervoor dat de bestemmingen in de verbeelding eenduidig worden geclassificeerd en dat, met behulp van een conversieprogramma, de kaart met regels ook door de ontvanger kan worden gelezen.

Bij de vormgeving van de verbeelding is aangesloten bij het standaardrenvooi, zoals dat is opgenomen in het rapport 'Standaard Vergelijkbare Bestemmingsplannen'.

4.2

Inhoud bestemmingsplan

Op grond van artikel 3.1.3 Bro en artikel 3.1.6 Bro moet een bestemmingsplan worden vervat in:

1. een beschrijving van de bestemmingen, waarbij per bestemming het doel of de doeleinden worden aangegeven;
2. bestemmingen die bij of krachtens wet kunnen worden voorgeschreven;
3. regels die bij of krachtens wet kunnen worden voorgeschreven;
4. voor zover nodig uitwerkings-, wijzigings- en afwijkingsbepalingen.

Daarnaast dient een dergelijk plan vergezeld te gaan van een toelichting ex artikel 3.1.6 Bro, waarin de aan het plan ten grondslag liggende gedachten, de uitkomsten van het onderzoek, de uitkomsten van het overleg en de rapportering van de inspraak zijn vermeld.

Verbeelding en regels vormen derhalve de essentiële onderdelen van het bestemmingsplan. Tussen deze beide onderdelen bestaat een zeer nauwe wisselwerking. De regeling van de diverse kaart aanduidingen vindt plaats door middel van de (verbale) planregels (het blauwe gedeelte van het plan), terwijl anderzijds de regels kunnen verwijzen naar aanduidingen op de kaart.

De relatie tussen verbeelding en regels komt zeer sterk tot uitdrukking in de bij de kaart behorende verklaring. In deze verklaring vindt men een opsomming van de aangewezen bestemmingen, die correspondeert met de regeling van de bestemmingen in de regels.

Bovendien zijn in deze verklaring een aantal aanduidingen opgenomen, die van belang zijn voor de (juridische) regeling in de regels (bijvoorbeeld de aanduidingen bouwvlak en bestemmingsvlak).

De verbeelding

Sinds inwerkingtreding van de digitale verplichtingen van de Wro geldt dat de digitale verbeelding van een plan leidend is. Daartoe is de verbeelding opgesteld conform de daarvoor geldende eisen in de SVBP. Het digitale bestemmingsplan is via www.ruimtelijkeplannen.nl raadpleegbaar.

Hoewel het digitale plan leidend is, moet ook nog altijd een verbeelding op papier beschikbaar zijn. Hoewel met de digitale raadplegingsmogelijkheden de leesbaarheid daarvan minder van belang is, is er voor gekozen ook de papieren versie in een goed leesbaar formaat beschikbaar te stellen.

De regels

De regels regelen, in relatie tot de aan de gronden toegekende bestemmingen, het toegelaten gebruik van grond en opstallen en de bouwmogelijkheden. Ook de afwijkings- en wijzigingsmogelijkheden zijn in de regels opgenomen. De regels vormen een zorgvuldig samengesteld geheel van bepalingen die enerzijds gericht zijn op de instandhouding en waar mogelijk versterking van de bestaande kwaliteiten van het plangebied en anderzijds voldoende (economische) ontwikkelingsruimte bieden aan agrarische en andere vormen van bedrijvigheid.

Uitgangspunt van de ruimtelijke ordeningsregelgeving is nog altijd dat regels alleen verbieden of toestaan (eventueel onder voorwaarden). Een verplichting tot bouwen of een bepaald gebruik kent een bestemmingsplan niet.

De bestemmingsplanregels zijn als volgt opgebouwd. Het eerste hoofdstuk bevat de inleidende bepalingen. Deze bestaan uit:

1. begripsbepalingen (artikel 1), waarin een aantal in de planregels gehanteerde begrippen nader is omschreven om misverstanden over de interpretatie ervan te voorkomen;
2. wijze van meten (zie artikel 2), waarin, ten behoeve van een uniforme toepassing van het plan, wordt aangegeven hoe maten als goothoogte, bouwhoogte en dakhelling dienen te worden gemeten.

Deze bepalingen worden overigens ook deels voorgeschreven door de SVBP 2012.

Bestemmingsbepalingen en subbestemmingen

In hoofdstuk 2 zijn de bestemmingen opgenomen, waaronder een aantal dubbelbestemmingen.

De afzonderlijke bestemmingen kennen de volgende indeling:

- bestemmingsomschrijving;
- bouwregels;
- nadere eisen;
- afwijken van de bouwregels;
- specifieke gebruiksregels;
- afwijken van de gebruiksregels;
- omgevingsvergunning voor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde of van werkzaamheden;
- wijzigingsbevoegdheden.

Niet elk onderdeel komt bij elke bestemming voor.

Bestemmingsomschrijving

In lid 1 van ieder artikel is de omschrijving opgenomen van het doel of doeleinden die aan de betreffende bestemming zijn toegekend. Deze nadere om-

schrijving is van essentieel belang, aangezien zij de basis vormt voor de overige op de bestemming betrekking hebbende planregels en regels.

Bouwregels

In de bouwregels wordt geregeld:

1. de situering van de toegelaten bebouwing (voor gebouwen is de plaats veelal aangegeven door middel van een bouwvlak of bestemmingsvlak);
2. maatvoering waaraan de toegelaten bebouwing zal moeten voldoen (eisen omtrent goothoogte, bouwhoogte, dakhelling en soms ook oppervlakte en inhoud).

Deze regels vormen een belangrijk toetsingskader voor het beoordelen van bouwaanvragen.

Nadere eisen

Op grond van artikel 3.6 lid 1 sub d Wro kunnen ten opzichte van in een bestemmingsplan omschreven punten nadere eisen worden gesteld door burgemeester en wethouders. Nadere eisen kunnen alleen worden opgenomen als het bestemmingsplan zelf de basiseisen bevat. Het stellen van andere eisen biedt de mogelijkheid het bestemmingsplan op bepaalde punten bij te sturen. Dit geldt vooral voor de situering van bebouwing.

Bij het stellen van een nadere eis dienen burgemeester en wethouders de reden daarvan te motiveren. Wanneer bijvoorbeeld in het uitzicht van burens wordt gebouwd, kunnen burgemeester en wethouders een nadere eis stellen op grond van hun beoordeling dat 'de gebruiksmogelijkheden van aangrenzende gronden' onevenredig geschaad worden. Of er sprake is van onevenredige aantasting zal dan steeds moeten worden onderbouwd. Er is in ieder geval sprake van onevenredige aantasting wanneer het uitzicht vanuit de woonkamer ernstig wordt belemmerd.

Afwijken van de bouwregels

Op grond van artikel 3.6 lid 1 sub c Wro kan bij een bestemmingsplan worden bepaald, dat burgemeester en wethouders met inachtneming van bepaalde van bij het plan aangegeven planregels bevoegd zijn omgevingsvergunning ten behoeve van afwijking van de bouwregels te verlenen. Met deze mogelijkheid wordt beoogd om op ondergeschikte punten van de planregels af te kunnen wijken om een soepele toepassing ervan mogelijk te maken. De omgevingsvergunning zal in ieder geval niet zover mogen strekken, dat de gegeven bestemming (en daarmee de door de gemeente gedane beleidskeuze) wezenlijk geweld wordt aangedaan. Daarom dient de omgevingsvergunning te worden gebonden aan een objectieve begrenzing, waaruit valt af te lezen in welke mate afwijken van de bouwregels is toegestaan.

Aangezien de omgevingsvergunning bedoeld is voor uitzonderingsgevallen, zullen burgemeester en wethouders de verschillende in het geding zijnde belangen zorgvuldig moeten afwegen. Hierin moet bijvoorbeeld ook de noodzaak

voor de aanvrager worden betrokken om voor omgevingsvergunning ten behoeve van afwijking van de bouwregels in aanmerking te komen. Per bestemming is een afwegingkader opgenomen voor het verlenen van omgevingsvergunning. Omgevingsvergunningen ten behoeve van afwijking van de bouwregels, zoals hier bedoeld, zijn op diverse plaatsen in het plan opgenomen.

Gebruiksregels

In de bepalingen over het gebruik staat aangegeven welke vormen van gebruik van gronden en gebouwen binnen de gegeven bestemming niet toelaatbaar zijn. Tevens is voor de duidelijkheid aangegeven welk gebruik in ieder geval als strijdig met de bestemming wordt gerekend. Overigens komen deze specifieke gebruiksregels wel aanzienlijk minder voor dan in het verleden, omdat de wet zelf nu al expliciet het gebruik in strijd met de bestemming verbiedt.

Afwijken van de gebruiksregels

Toepassing van het instrument omgevingsvergunning ten behoeve van afwijken van de bouwregels is hierboven in het algemeen reeds voldoende uiteengezet. Bij de diverse bestemmingen zal eventueel een nadere toelichting worden gegeven op de specifieke afwijkingen van de gebruiksregels die daarbij zijn opgenomen.

Omgevingsvergunning voor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde of van werkzaamheden

Op grond van artikel 3.3 Wro kan bij een bestemmingsplan worden bepaald, dat het verboden is binnen een bij het plan aan te geven gebied bepaalde werken, geen bouwwerken zijnde, of werkzaamheden uit te voeren, zonder of in afwijking van een omgevingsvergunning. Een zodanig vergunningstelsel dient alleen te worden opgenomen, voor zover dat noodzakelijk is:

1. om te voorkomen dat een terrein minder geschikt wordt voor de verwerking van een bij het plan gegeven bestemming;
2. ter handhaving en ter bescherming van een verwerkelijkte bestemming.

Het omgevingsvergunningstelsel is bedoeld voor werken en werkzaamheden, die weliswaar in beginsel binnen de gegeven bestemming niet ontoelaatbaar zijn, maar waarbij eerst na beoordeling van de plaats, vorm en wijze van uitvoering de toelaatbaarheid in het concrete geval kan worden vastgesteld. In die zin vormt het voor de gemeente een instrument om soepel in te kunnen spelen op de concrete situatie en te kunnen bijsturen door bijvoorbeeld het verbinden van voorwaarden aan de vergunning.

Wijzigingsbevoegdheden

Op grond van artikel 3.6 lid a Wro kan bij een bestemmingsplan worden bepaald, dat burgemeester en wethouders binnen bij het plan te bepalen grenzen het plan kunnen wijzigen. Met deze mogelijkheid kan worden bereikt, dat het gemeentebestuur soepel kan inspelen op situaties, die weliswaar in het algemeen verwacht kunnen worden, maar waarvan de plaats en de vorm in concreto niet op voorhand zijn in te schatten. Door de mogelijkheid tot wijziging

van de bestemming op te nemen kan worden ingespeeld op de concrete situatie. De mogelijkheid tot wijziging is ingrijpender van aard dan de mogelijkheid tot afwijken van de bouw- of gebruiksregels. Wijziging kan zowel bestemmingen als planregels betreffen, afwijken kan alleen plaatsvinden van planregels

Van de aard van de afwijking is afhankelijk welk instrument moet worden gekozen. In ieder geval mag de wijziging niet zover strekken, dat de structurele opzet van het plan wordt aangetast. Voor zodanige wijzigingen zal het bestemmingsplan moeten worden herzien via eenzelfde procedure als voor de totstandkoming van het plan is vereist. In het onderhavige plan is een aantal algemene wijzigingsbevoegdheden opgenomen, die gelden voor meerdere bestemmingen, alsmede wijzigingsbevoegdheden die gelden voor één bepaalde bestemming; deze zijn bij de betreffende bestemming opgenomen.

Bij de diverse wijzigingsbevoegdheden zijn steeds duidelijke begrenzings opgenomen, waaruit blijkt tot hoever de wijziging mag reiken.

Algemene bepalingen

Het plan bevat een aantal algemene bepalingen, waarvan vooral de algemene gebruiksregels, algemene aanduidingsregels, algemene afwijkingsregels en algemene wijzigingsregels nog een belangrijke inhoudelijke impact op het plan hebben.

Overgangsbepalingen

Het plan kent de wettelijk verplichte overgangsbepaling. De tekst van deze bepalingen is in overeenstemming met het Besluit ruimtelijke ordening.

Wijzigingsbevoegdheden

Voor verschillende bestemmingen kan het gebruik of de bebouwingsmogelijkheid via het toepassen van een in dit plan opgenomen wijzigingsbevoegdheid worden gewijzigd. Deze wijzigingen hebben betrekking op meer ingrijpende veranderingen die op zich de structuur van het bestemmingsplan niet aantasten, maar waarvan gezien de aard en omvang in de concrete situatie een nadere belangenafweging gewenst is. Dit betreft onder andere het wijzigen van de bestemming van een voormalige boerderij op zodanige wijze dat na sloop van de nodige bebouwing elders of op het perceel ter compensatie van de bedrijfsbeëindiging woningen mogen worden gebouwd (ruimte voor ruimte). Verder hebben de algemene wijzigingsmogelijkheden onder andere betrekking op het vergroten van het bestemmingsvlak van bestaande bedrijven, het toestaan van een nieuwe stedelijke functie in of aansluitend aan een bestaand bebouwingslint of bebouwingscluster en het toestaan van een prostitutiebedrijf.

Staat van bedrijven

Ten slotte is bij de planregels de bijlage Staat van Bedrijven opgenomen, waarnaar in de planregels wordt verwezen. In die zin maakt deze bijlage deel uit van de planregels.

In gevallen waarin de planregels verwijzen naar de genoemde bijlagen, dient de inhoud van de betreffende bijlage als nadere aanwijzing te worden geïnterpreteerd bij de toepassing van de betreffende regel.

Additionele voorzieningen

In het plan zijn de al dan niet in directe relatie met een bestemming staande voorzieningen, zoals ondergrondse leidingen, verhardingen, bermen, geluidswerende voorzieningen, centrale installaties ten behoeve van de energievoorziening, voorzieningen ten behoeve van de waterbeheersing in de vorm van watergangen, duikers, waterkeringen en kleinschalige voorzieningen ten behoeve van de fauna en dergelijke bij de bestemming inbegrepen zonder dat dit uitdrukkelijk is vermeld.

4.3

Uitgangspunten voor het plan

Uitgangspunten voor het gebruik

Dit bestemmingsplan is in eerste instantie vormgegeven als een planologische regeling voor de bestaande situatie. Daarnaast is bepaald welke ontwikkelingen binnen de bestaande beleidskaders passen. Daarbij is rekening gehouden met het geldende regelgeving, rijks-, provinciaal en gemeentelijk beleid en de belangen van het waterschap. Vervolgens zijn in het plan keuzes gemaakt ten aanzien van de planologische ruimte die geboden wordt. Sommige ontwikkelingen worden bij recht mogelijk gemaakt en andere zijn gebonden aan een omgevingsvergunning of wijzigingsbevoegdheid.

Iedere functie die legaal aanwezig is, is in beginsel als zodanig bestemd. Het bestemmingsplan geeft de grenzen van de gebruiksmogelijkheden en bebouwingmogelijkheden aan door middel van de regels in combinatie met in de verbeelding aangegeven vlakken. Bij het bepalen van de planologische regeling voor de aanwezige functies is uitgegaan van de regels van het bestemmingsplan Buitengebied uit 2001 (nu opgenomen in de Beheersverordening Joure, Langweer, Nijehaske, Oudehaske en het Buitengebied, vastgesteld 23-6-2013). Ook is rekening gehouden met de ontwikkelingen die nadien hebben plaatsgevonden op basis van de verleende vrijstellingen en de wijzigingsplannen. Verder zijn de regels verwerkt van het Parapluplan Recreatie (vastgesteld 28-11-2007) en het Parapluplan Ontheffingen (nu opgenomen in bovengenoemde Beheersverordening).

Voor verschillende beleidsterreinen is door de gemeenteraad beleid vastgesteld. Dit betreft bijvoorbeeld recreatie, milieu, landschap en wonen. Dit beleid is in hoofdstuk 2 uitgebreid beschreven en wordt hier bij de verschillende functies vertaald naar de keuzes die in dit bestemmingsplan zijn gemaakt.

Uitgangspunten voor het bouwen

In algemene zin geldt voor de bebouwingsregelingen in de verschillende bestemmingen dat de regeling qua vormgeving gericht is op traditionele woningen en bedrijfsgebouwen (gebouwen met een kap en een overwegend een lage gootlijn). Met dit bestemmingsplan Buitengebied wil het gemeentebestuur namelijk de bestaande relatie (het landelijk beeld) tussen de bebouwing en het landschap behouden en waar mogelijk versterken. Wel staat het bestemmingsplan uitzonderingen toe waar het gaat om bebouwing die niet aan het traditionele beeld voldoet, maar wel kwaliteit toevoegt aan het gebied.

Bij de beschrijving van de verschillende functies is waar nodig verder ingegaan op de bouw mogelijkheden die worden geboden.

Wijze van bestemmen

De bestemmingen in het bestemmingsplan zijn op basis van de functies begrensd. Dat betekent dat ieder perceel overeenkomstig de huidige functie een bestemming heeft gekregen. De bestemmingen heten dan ook bijvoorbeeld 'Agrarisch', 'Wonen' etc. Door middel van planregels zijn regels gesteld die betrekking hebben op het gebruik, het bouwen en/of het inrichten van de betreffende bestemming.

Functiegewijs bestemmen betekent niet altijd dat binnen een bestemming slechts één functie is toegestaan. In het plan is de agrarische bestemming en de woonbestemming bijvoorbeeld niet alleen gericht op het bieden van een regeling voor het agrarisch gebruik respectievelijk het wonen, maar ook voor andere vormen van gebruik.

Op de verbeelding kunnen de bestemmingen worden herkend aan de eigen kleur die aan iedere specifieke bestemming is toegekend. Tevens is in ieder bestemmingsvlak een hoofdlettercode gezet, zodat ook personen die kleuren niet goed van elkaar kunnen onderscheiden toch de bestemming kunnen aflezen.

Binnen de bestemmingen kunnen nadere aanduidingen op de verbeelding verschijnen. Aanduidingen zijn bedoeld om een deel van de betreffende bestemming aan te wijzen waarvoor een specifieke regeling geldt. Aanduidingen zijn altijd zwart en voorzien van een kleine lettercode.

Planflexibiliteit

Het plan biedt de nodige flexibiliteit, hetgeen betekent dat:

- in de praktijk ruimte wordt geboden om van de primaire bestemmingsplanregels af te wijken (door middel van de mogelijkheid tot het afwijken van de bouwregels en gebruiksregels bij omgevingsvergunning en het toepassen van wijzigingsbevoegdheden), of:
- om de ruimte binnen de primaire regel in te perken (door het stellen van nadere eisen).

Hiertoe zijn diverse afwegingscriteria benoemd die ook gehanteerd worden voor wat betreft het verlenen van omgevingsvergunning voor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden (voorheen aanlegvergunning). Het doel van de in het bestemmingsplan geboden planflexibiliteit is aan de ene kant om volop ontwikkelingsruimte te geven voor functies in het buitengebied. Aan de andere kant dient ervoor gewaakt te worden dat dit niet leidt tot onaanvaardbare aantasting van de ruimtelijke kwaliteit of tot beperking van de gebruiksmogelijkheden van functies in de buurt.

Het is van belang dat in de praktijk bij de toepassing van de bestemmingsplanregels duidelijk is op welke wijze de afweging aan de hand van de diverse criteria kan plaatsvinden. Het invullen van de ruimte bij een concreet plan vraagt lokaal maatwerk. Om bij het lokale maatwerk voldoende handvatten te hebben voor sturing op basis van de criteria is de betekenis en de werking van de criteria in deze paragraaf beschreven. Het lokale maatwerk kan op basis hiervan in de praktijk worden ingevuld. Er worden in het hiernavolgende aanknopingspunten geboden om met de diverse afwegingscriteria tot een aanvaardbare uitkomst te komen.

Afwegingscriteria

De algemeen opgenomen afwegingscriteria in het plan gaan er van uit dat geen onevenredige aantasting plaatsvindt van:

1. het ruimtelijk beeld;
2. de gebruiksmogelijkheden van aangrenzende gronden;
3. de verkeersveiligheid.

Ad 1.

In het geval een nieuwe ontwikkeling zich in het buitengebied voordoet, wordt landschappelijk gezien naar een aanvaardbaar ruimtelijk beeld gestreefd.

Concrete aanwijzingen en instructies voor een goede ruimtelijk-landschappelijke inpassing van bijvoorbeeld agrarische bedrijven kunnen worden ontleend aan het provinciale project 'De Nije Pleats yn Fryslân' (zie ook hoofdstuk 2). De aanwijzingen en instructies zijn eveneens toepasbaar op diverse andere functies in het buitengebied.

Ad 2.

Als gevolg van een nieuw plan dienen onredelijke beperkingen van de gebruiksmogelijkheden van gronden in de omgeving van een plangebied te worden voorkomen. In het buitengebied kan bijvoorbeeld gedacht worden aan het vermijden van een verslechtering van de milieuhygiënische woon- en leefkwaliteit. Een uitbreiding van een hinderveroorzakende functie mag niet leiden tot onevenredige nadelige gevolgen voor gevoelige functies in de directe omgeving van een plan. Zo mag bijvoorbeeld een agrarisch bedrijf met een minimaal aan te houden geurcirkel van 50 m geen uitbreidingen plegen die nadelig is voor een nabijgelegen hindergevoelige functie als wonen. Andersom geldt ook dat nieuwe of te wijzigen woonbestemmingen niet mogen leiden tot een verslechtering van de bestaande bedrijfsvoering van een agrarisch bedrijf.

Ad 3.

Bij het criterium verkeersveiligheid staat een aanvaardbare toename van de hoeveelheid en zwaarte van het verkeer op omliggende wegen in combinatie met de weginrichting centraal. Indien met een plan een toenemend aantal en/of zwaardere verkeersbewegingen plaatsvindt, dienen bestaande wegen daarop berekend te zijn. Het is dan ook van belang om de omliggende weginfrastructuur te bestuderen op geschiktheid vanwege een planvoornemen. Hierbij dient de ontsluiting van een erf op de aangrenzende weg eveneens betrokken te worden, waarbij gekeken wordt naar de inrichting van de weg (is de weg verkeersveilig genoeg) en de kwaliteit van het wegfundament (kan de weg de grotere belasting wel aan). Voor wat betreft agrarische bedrijven is in het kader van een efficiënte bedrijfsvoering en veiligheid veelal een tweede ontsluiting van het erf gewenst. Hiermee worden diverse verkeersstromen gescheiden. Ingeval het uitbreiden van een (agrarisch) bedrijf bijvoorbeeld aan de orde is, dient ook gekeken te worden naar de logistiek op het erf zelf. Indien een plan tot een verkeersaantrekkende werking leidt, is het in bepaalde gevallen tevens verstandig om te bestuderen of er een gunstige ligging ten opzichte van bebouwingsconcentraties bestaat. Voor wat betreft (agrarische) bedrijvigheid is het uit oogpunt van verkeersveiligheid bijvoorbeeld niet wenselijk om met zwaar materieel in toenemende mate bebouwd gebied te doorkruisen.

Dubbelbestemmingen

Daarnaast zijn incidenteel bij diverse (dubbel)bestemmingen specifieke afwegingscriteria benoemd, waarbij ervan uit wordt gegaan dat geen onaanvaardbare aantasting plaatsvindt van:

- a. het verlichtingsniveau tijdens avond- en nachturen;
- b. het behoud, het herstel en/of de ontwikkeling van de landschappelijke en/of natuurlijke waarden van de gronden;
- c. de natuurwaarden die de bestemming beoogt te beschermen;
- d. het doelmatig functioneren van een aanwezige leiding.

Ad a.

Duisternis hoort samen met onder andere rust en ruimte tot een van de kernkwaliteiten van het buitengebied. Het beleid is er op gericht om verstoring van lichtgevoelige functies (zoals natuur en wonen) terug te dringen. Het criterium verlichtingsniveau tijdens avond- en nachturen gaat ervan uit dat in de afweging rekening wordt gehouden met lichthinder die kan worden veroorzaakt door (agrarische) bedrijvigheid. Voor wat betreft lichthinder zijn geen strikte normen met afstandsbepalingen bekend. Thans bekende regel- en wetgeving is uitsluitend gericht op lichtbronnen. Gesteld mag worden dat het verlichtingsniveau tijdens avond- en nachturen van een aanvaardbaar niveau is indien voldaan wordt aan de algemene richtlijnen zoals die door de Nederlandse Stichting Voor Verlichtingskunde (NSVV) worden voorgeschreven. Dit is in een uitspraak van de Raad van State van 21 juli 2007 geconsolideerd.

Ad b. en c.

Voor wat betreft het behoud, het herstel, de ontwikkeling van natuurlijke waarden en bescherming van natuurwaarden zijn in geval van Natura 2000-gebieden de provinciale Beheerplannen voor deze gebieden leidend. In de beheerplannen wordt precies geformuleerd welke natuurwaarden waar bescherming moeten krijgen en hoe dat dient plaats te vinden. Voor gebieden waar ontwikkelingen zijn voorzien die niet zijn opgenomen in de provinciale Beheerplannen dient een ecologische inventarisatie of onderzoek de basis te vormen voor de uitvoerbaarheid van een plan.

Voor het behoud, het herstel en/of de ontwikkeling van al dan niet aanwezige of bestaande landschappelijke waarden, wordt verwezen naar de onder Ad 1. opgenomen toelichting.

Ad d.

In geval gas- en/of hoogspanningsleidingen in de directe omgeving bij het planvoornemen zijn betrokken, dient in dergelijke gevallen aan de beherende instantie om advies gevraagd te worden. Gasleidingen zijn veelal in beheer bij N.V. de Nederlandse Gasunie. Hoogspanningsleidingen worden beheerd door Tennet. De beherende instantie kan aangeven in hoeverre een planvoornemen aanvaardbaar is ten opzichte van de gas- en/of hoogspanningsleiding in kwestie.

Overigens dient er voor de goede orde op te worden gewezen dat naast de bovengenoemde afwegingscriteria ook wettelijke verplichtingen bestaan waaraan getoetst dient te worden ingeval wordt afgeweken van onderliggend bestemmingsplan. Onderzocht dient te worden hoe een ontwikkeling zich bijvoorbeeld verhoudt in relatie tot mogelijke cultuurhistorische en archeologische waarden, ecologische waarden, het waterschapsbelang en milieuhygiënische aspecten als geluid, luchtkwaliteit, bodem en externe veiligheid.

4.4

Bestemmingen

4.4.1

Agrarische bedrijven

Alle gronden die in agrarisch gebruik zijn, alsmede de agrarische bedrijfspercelen, hebben de bestemming 'Agrarisch' gekregen. De glastuinbouw is geregeld in de bestemming 'Agrarisch - Kwekerij'. In deze paragraaf is ingegaan op alle aspecten die relevant zijn voor de agrarische bedrijfsvoering.

Bouwen bestaande bedrijven

Ieder agrarische bedrijf is op de verbeelding voorzien van een bouwvlak. De omvang van het bouwvlak heeft in alle gevallen de grootte van 1,5 hectare, dan wel een grotere oppervlakte wanneer die noodzakelijk is om het bestaan-

BOUWVLAK

de bedrijf geheel binnen een bouwvlak te kunnen houden. Alle bebouwing moet namelijk binnen het bouwvlak zijn gebouwd.

Het bouwen van gebouwen mag uitsluitend plaatsvinden binnen een bouwvlak. De oppervlakte van de bouwvlakken is voor veel agrarische bedrijven 1,5 ha, ook de niet-grondgebonden (intensieve) veehouderijbedrijven, dan wel de bestaande oppervlakte, wanneer het huidige erf al groter is dan 1,5 ha. Het bouwvlak kan voor grondgebonden melkveehouderijbedrijven door middel van een wijzigingsbevoegdheid zo nodig worden vergroot tot maximaal 3 ha.

Volgens de regels is het bouwen van gebouwen voor de voorgevel van de bedrijfswoning niet toegestaan. Binnen het bouwvlak wordt de oppervlakte waarbinnen gebouwd mag worden, dan ook berekend op basis van de oppervlakte vanaf deze imaginaire grens. Als gevolg van het raadsbesluit zijn de bouwvlakken op de verbeelding zo vergroot dat altijd een te bebouwen oppervlakte van 1,5 ha beschikbaar is.

AMMONIAKDEPOSITIE

Uit het milieuonderzoek in het kader van planMER is gebleken dat verschillende veehouderijbedrijven de ruimte van 3 ha niet kunnen benutten zonder in strijd met de Nbw 1998 te handelen. Sommige bedrijven hebben zelfs voldoende ruimte aan een bouwvlak van 1 ha. Om een goede afstemming te bewerkstelligen tussen het bestemmingsplan en de bepalingen in de Nbw 1998 is ervoor gekozen om de agrarische bedrijven te verdelen in twee groepen:

1. de agrarische bedrijven die binnen het wettelijk kader van de Nbw 1998 mogelijk voldoende hebben aan 15.000 m² bouwvlak;
2. de agrarische bedrijven die binnen het wettelijk kader van de Nbw 1998 mogelijk meer ruimte dan 15.000 m² bouwvlak nodig hebben.

Voor de eerste groep agrarische bedrijven is bepaald dat deze binnen het bouwvlak 1 ha mogen bebouwen. Wanneer daartoe de noodzaak is gebleken, kan bij afwijking worden toegestaan dat meer oppervlakte mag worden bebouwd (totdat het gehele bouwvlak is benut).

Voor de tweede groep bedrijven geldt dat deze het gehele bouwvlak van 15.000 m² mogen gebruiken. Via een wijzigingsprocedure kan het bouwvlak worden vergroot tot maximaal 3 ha. Bij het gegeven dat bij recht is voorzien in een bouwvlak van 1,5 ha, waarbinnen 1 ha mag worden bebouwd, moet worden opgemerkt dat - als uitvloeisel van de resultaten uit het planMER - een ammoniakdepositieregeling is opgenomen om het bestemmingsplan in overeenstemming te brengen met de Natuurbeschermingswet.

Het onderscheid tussen de beide groepen is in het plan gemaakt, door de tweede groep van bedrijven te vermelden in de lijst 'Overzicht grote bouwvlakken Buitengebied Skarsterlân 2016'. Dit overzicht vormt een bijlage bij de regels.

De indeling in twee groepen van bedrijven vloeit voort uit het feit dat in het kader van de Nbw 1998 de ammoniakdepositie niet mag toenemen ten opzichte van de bestaande situatie³. Op deze manier wordt voorkomen dat een significant effect op voor verzuring en vermesting kwetsbare Natura 2000-gebieden wordt veroorzaakt. Het beperken van de emissie tot de bestaande situatie leidt er overigens niet toe dat bedrijven niet zouden kunnen uitbreiden. Aanpassing van het stalsysteem door het toepassen van emissiearme systemen, biedt dan de belangrijkste mogelijkheid voor uitbreiding van de veestapel. Op basis van de bestaande situatie is berekend wat de maximale bedrijfsomvang per bedrijf kan worden wanneer het meest emissiearm systeem voor een bedrijf wordt toegepast. Op grond van die berekening is de indeling in de beide groepen bepaald. Agrarische bedrijven die op grond van deze berekeningen geen bouwvlak nodig hebben van meer dan 15.000 m², zijn in de eerste groep ingedeeld. De andere bedrijven zijn in de tweede groep ingedeeld.

Sinds 1 juli 2015 maakt het Programma Aanpak Stikstof (hierna: PAS) toch enige toename van de ammoniakdepositie vanuit een agrarisch bedrijf mogelijk. De voorwaarde is dat de depositie die daarmee gepaard gaat, onder de grenswaarde blijft (0,05 mol N/ha/jaar) die is opgenomen in het Besluit grenswaarden PAS. Wanneer er voor een bepaald gebied nog voldoende depositieruimte is (deze wordt beheerd door de provincie waarbinnen het gebied ligt), kan de depositie nog hoger worden. Op dit moment geldt voor deposities onder de 1 mol N/ha/jaar een meldingsplicht. Voor hogere deposities (tot maximaal 3 mol N/ha/jaar) kan een Nbw-vergunning worden verleend.

In het kader van de PAS is een prognose gemaakt van de ontwikkeling van de stikstofdepositie in de periode van zes jaar waarvoor het programma is vastgesteld. Na deze zes jaar kunnen de waarden worden herzien. Indien binnen deze zes jaar de depositieruimte in een bepaald gebied voor 95% benut is, wordt de grenswaarde van 1 mol/ha/jaar voor dat gebied teruggebracht naar 0,05 mol/ha/jaar.

Ten behoeve van het PAS is (door het rijk) een zelfstandige Passende Beoordeling uitgevoerd. De gemeente hoeft dat niet nog eens te herhalen. Om die reden is de PAS-regeling in dit bestemmingsplan opgenomen. In artikel 3 in de gebruiksbepaling opgenomen dat de ammoniakdepositie niet mag toenemen ten opzichte van de bestaande situatie. Daarin is tevens bepaald dat enige ammoniakdepositie kan worden toegestaan, zolang de grenswaarde van het Besluit grenswaarden PAS niet wordt overschreden.

In de afwijking van de gebruiksregels in datzelfde artikel 3 is hierop een afwijkingmogelijkheid opgenomen. Daarin is bepaald dat een verdere toename van de ammoniakdepositie kan worden toegestaan tot een niveau waarvoor het wettelijk bevoegd gezag (i.c. GS) een Nbw-vergunning heeft verleend dan wel

---

³ De bestaande situatie is afgeleid uit de Landbouwtelling 2015 en de Regeling Ammoniak en Veehouderij.

een schriftelijke verklaring heeft afgegeven waaruit blijkt dat er uit het oogpunt van de bescherming van het te betrekken Natura 2000-gebied geen bedenkingen zijn tegen een toename van de bestaande ammoniakdepositie.

De extra emissie die als gevolg van de toepassing van de PAS-regels kan worden veroorzaakt, heeft geen rol gespeeld bij het bepalen van de maximaal te bereiken oppervlakte van het bouwvlak voor een agrarisch bedrijf.

Mocht tijdens de uitvoering van het plan blijken dat de ontwikkelingsmogelijkheden groeien zonder dat dit leidt tot onaanvaardbare milieugevolgen, dan biedt het plan de mogelijkheid om deze bedrijven alsnog op de lijst 'Overzicht grote bouwvlakken Buitengebied Skarsterlân 2016' in de bijlage bij de regels te kunnen plaatsen.

LANDSCHAPPELIJKE
INPASSING

Voor de uitbreiding van de bouwvlakken geldt steeds dat een goede ruimtelijke en landschappelijke inpassing vereist is. In de regels is dit vereiste vastgelegd in een voorwaardelijke verplichting.

Bij onder andere het vergroten van een bouwvlak waardoor een vlak van meer dan 15.000 m² ontstaat, dient bij het bepalen van wat een goede landschappelijke inpassing is, de werkwijze volgens de "nijepleatsmethode" worden gevolgd (artikel 3, lid 3.8.2). Hierbij wordt de werkwijze bedoeld zoals die in het project 'De Nije Pleats in Fryslân' (www.nijepleats.nl) door provincie Fryslân is ontwikkeld. Bij deze werkwijze gaan de partijen die een rol spelen in het bereiken van een optimaal resultaat (de boer en zijn adviseur, de gemeente, welstand, de provincie en de landschapsarchitect) bij de start van de plannenmakerij om tafel zitten om in een gezamenlijke werksessie, het liefst bij de boer op het erf, tot een gedragen oplossing te komen. De boer heeft de mogelijkheid om zijn ideeën en plannen op tafel te leggen waarna in overleg met de overheid en deskundigen tot een gezamenlijk inrichtingsplan wordt opgesteld. Deze werkwijze leidt tot betere plannen, is doelmatiger en leidt tot kortere plantrajecten. Ten slotte wordt er ook draagvlak bereikt voor het resultaat. De gemeente voert de regie in het hele traject.

De voorwaarde voor het toepassen van de "nijepleatsmethode" is van toepassing op diverse afwijkings- en wijzigingsbevoegdheden. Zo wordt de "nijepleatsmethode" doorlopen bij de afwijking van de bouwregels voor het bouwen van gebouwen, overkappingen en andere bouwwerken voor het agrarisch bedrijf binnen het bouwvlak en/of gedeeltelijk buiten het bouwvlak tot een oppervlakte van meer dan 10.000 m² en maximaal 15.000 m² (artikel 3, lid 3.4.6). Ook voor het mogelijk maken van opslag buiten het agrarische bouwvlak (artikel 3, lid 3.6.4) wordt de "nijepleatsmethode" doorlopen. Bij uitbreiding van intensieve veehouderijbedrijven is de methodiek tevens van toepassing (artikel 3, lid 3.8.4). Dit geldt ook voor de oprichting van mestvergistingsinstallatie (artikel 3, lid 3.8.5) en bedrijfsverplaatsingen (artikel 3, lid 3.8.7).

Uitgangspunt voor het stellen van regels is dat gebouwen voldoende ruimte bieden, zodat de gebruikelijke activiteiten kunnen plaatsvinden en bedrijfsgebouwen toegankelijk zijn voor modern vrachtverkeer. De hoogte van (bedrijfs)gebouwen dient aan te sluiten bij het huidige beeld, waarbij 14 m de uiterste grens is. De goothoogte is gesteld op maximaal 5 m.

De oppervlakte van de gebouwen voor een ondergeschikte intensieve neventak wordt in de bestemming 'Agrarisch' beperkt tot 2.000 m² (0,2 hectare) bij recht met een afwijkingmogelijkheid naar 3.000 m² (0,3 hectare).

Een zorgvuldige landschappelijke inpassing van de nieuwe agrarische bebouwing is wel van belang. Via het stellen van nadere eisen kan het bevoegd gezag zorgen voor een goede inpassing.

Flexibiliteit bouwen en gebruik

In de bouwregels zijn diverse mogelijkheden opgenomen voor het verruimen van de maten van bebouwing, zoals een hogere bouwhoogte. Ook de bouw van niet voor bewoning bestemde gebouwen buiten het bouwvlak is mogelijk door een omgevingsvergunning ten behoeve van afwijking van de bouwregels. Deze mogelijkheid komt alleen voor in de bestemming 'Agrarisch'.

De bouw van serrestallen/boogstallen is niet bij recht toegestaan, maar uitsluitend na afwijken van de bouwregels bij omgevingsvergunning. Hiervoor is gekozen vanwege de vrij grote invloed van die nieuwe vorm van bebouwing op het omliggende landschap, terwijl het ook niet wenselijk is deze nieuwe ontwikkeling op voorhand uit te sluiten. Een zorgvuldige inpassing is vereist.

De boerderijen zijn vanwege hun afmetingen en verschijningsvorm sterk bepalend voor het ruimtelijke beeld van het buitengebied. De intrede van de vergistingsinstallaties maakt deel uit van de ontwikkeling van schaalvergroting en uitbreiding van nevenactiviteiten van boerenbedrijven. Voor zover er bij mest- of biomassavergisting sprake is van een installatie die overwegend draait op mest en plantaardige producten van het eigen agrarisch bedrijf, moet deze worden beschouwd als deel uitmakend van het agrarisch bedrijf. Deze vergistingsinstallaties kunnen uitsluitend binnen een bouwvlak worden gebouwd. Een dergelijke (neven)activiteit is bij afwijking van de gebruiksregels mogelijk. Er wordt uitsluitend medewerking verleend indien:

- deze activiteiten ten dienste staan van of verband houden met de bedrijfseigen agrarische activiteiten;
- de bebouwing en het gebruik ondergeschikt is aan de agrarische activiteiten en een zorgvuldige inpassing in de omgeving gewaarborgd is.

Binnen alle agrarische bouwvlakken, met uitzondering van de glastuinbouwbedrijven in de bestemming 'Agrarisch - Kwekerij', is de bouw van kassen uitgesloten.

Met deze bebouwingsregeling en de bijbehorende flexibiliteitsregels kan goed invulling worden gegeven aan het beleid met betrekking tot agrarische bedrijvigheid in de gemeente. Wanneer zich situaties voordoen die niet passen binnen de kaders van de bestemmingsplanregeling kan er in bijzondere gevallen voor worden gekozen om medewerking te verlenen via de in het plan opgenomen wijzigingsbevoegdheid voor bedrijfsverplaatsing of door het opstellen van een postzegelbestemmingsplan. Dit geldt bijvoorbeeld voor het eventueel medewerking verlenen aan de vestiging van een nieuw agrarisch bedrijf op een nieuw bouwvlak als gebleken is dat er geen vrijgekomen agrarisch bedrijf beschikbaar is en er een goede ruimtelijke motivering voor is.

Onderscheid grondgebonden en niet-grondgebonden activiteiten

In dit bestemmingsplan wordt onderscheid gemaakt tussen de ontwikkelingsmogelijkheden voor grondgebonden agrarische activiteiten (zoals de melkveehouderij) en niet-grondgebonden agrarische activiteiten (intensieve veehouderij). Uitgangspunt is dat ieder agrarisch bouwvlak voor grondgebonden bedrijvigheid mag worden gebruikt, inclusief een ondergeschikte neventak van intensieve veehouderij.

Voor de grondgebonden agrarische bedrijven (voor een goede definitie daarvan: zie de bijlage bij de regels) vormt het voortbrengend vermogen van de bij het bedrijf behorende landbouwgronden de basis van het bedrijf. Het kan gaan om akker- of tuinbouwbedrijven of om zogenaamde graasdierbedrijven. Er is bij graasdierbedrijven sprake van grondgebondenheid wanneer het voor het vee benodigde ruwvoer grotendeels afkomstig is van de bij het bedrijf behorende gronden. Daarbij acht de gemeente het van belang dat het bedrijf deze gronden structureel ter beschikking heeft en dat deze gronden zijn gelegen in de omgeving van het bedrijf.

Binnen de agrarische bouwvlakken mag ook een intensief veehouderijbedrijf zijn gevestigd. Het gaat hier om bestaande intensieve veehouderijbedrijven. De omvorming van een intensief bedrijf naar een grondgebonden agrarisch bedrijf is bij recht toegestaan, andersom niet. De bestaande intensieve veehouderijen zijn op de verbeelding aangeduid.

Glastuinbouw

Bij bestaande glastuinbouwbedrijven (kwekerijen) is bij recht een bebouwd oppervlak van 6.000 m² (0,6 hectare) toegestaan, dan wel de bestaande oppervlakte als die meer bedraagt. De glasopstanden mogen bij recht worden uitgebreid met 20% van de bestaande omvang. Een grotere uitbreiding tot een maximum van 50% is bij afwijking mogelijk. Dit is in overeenstemming met het beleid van de provincie. Glastuinbouwbedrijven kunnen hun bedrijf bij afwijking uitbreiden naar 15.000 m².

Nieuwe ontwikkelingen op agrarische erven

Het aantal agrarische bedrijven loopt terug. Verwacht wordt dat deze afname de komende jaren doorzet. De behoefte aan verdere schaalvergroting is hiervan de voornaamste oorzaak. Dit bestemmingsplan anticipeert niet alleen op die ontwikkeling door uitbreiding van agrarische bouwvlakken mogelijk te maken, maar ook door al dan niet bij recht verschillende nevenactiviteiten toe te staan, dan wel door wijziging in een andere bestemming mogelijk te maken.

In het verlengde van het provinciaal beleid wordt daarom ruimte geboden aan niet-agrarische nevenactiviteiten bij agrarische bedrijven. Bij recht worden een beroep aan huis en kleinschalige niet-agrarische bedrijfsactiviteiten toegestaan. Dit betreft onder andere kleinschalig kamperen tot 15 standplaatsen en (ruimtelijk) ondergeschikte nevenactiviteiten in de vorm van ambachtelijke bedrijvigheid, zakelijke dienstverlening en dagrecreatieve activiteiten. Ook is een b&B & brochje bij recht mogelijk.

Het gebruik van bestaande bedrijfsgebouwen voor niet-agrarische nevenactiviteiten wordt mogelijk gemaakt door een omgevingsvergunning voor het afwijken van de gebruiksregels. De bestaande situaties zijn aangeduid. Aan het gebruik en de bebouwing worden regels gesteld om te waarborgen dat de activiteiten ondergeschikt blijven en zorgvuldig worden ingepast in de omgeving.

Zoals aangegeven is er niet alleen behoefte aan de mogelijkheid om nevenactiviteiten uit te oefenen, maar komen er door de schaalvergroting in de agrarische sector ook agrarische bedrijfspercelen vrij voor een andere invulling. Afhankelijk van de aard van de bedrijfsbebouwing is dat wenselijk of onwenselijk. Wanneer een agrarisch bedrijf stopt, biedt het plan de mogelijkheid om de functie te wijzigen in een woonfunctie, een gebruiksgerichte paardenhouderij of manege of een andere passende niet-woonfunctie.

Tenslotte biedt het bestemmingsplan de mogelijkheid voor wijziging van het gebruik van de bedrijfswoning ten behoeve van het bedrijf naar een woonfunctie (zogenaamde plattelandswoning). In dat geval wordt het agrarisch bedrijf voortgezet, maar mag de woning worden bewoond door iemand die geen functionele binding heeft met het agrarische bedrijf. De woning geniet geen bescherming tegen de nadelige milieueffecten van de bedrijfsvoering van het agrarisch bedrijf waartoe de woning voorheen behoorde. Wel moet worden aangetoond dat er sprake is van een aanvaardbaar woon- en leefklimaat ten aanzien van geur, geluid en luchtkwaliteit.

Ruimte-voor-ruimteregeling

Met het oog op het vergroten van de ruimtelijke kwaliteit van het landelijke gebied stimuleert dit bestemmingsplan de sloop van landschapsontsierende agrarische (bedrijfs)bebouwing en landschappelijke inpassing van de compensatielocatie. Vooral bij agrarische bedrijfsbeëindiging zal dit een rol gaan spelen.

Wanneer een agrarisch bedrijf voldoende overtollige bebouwing sloopt, wordt ter compensatie van het waardeverlies van de gesloopte bebouwing het recht geboden een woning te bouwen op een bestaand solitair bouwperceel. De gemeente bepaalt of een locatie geschikt is. Hierbij worden door de gemeente naast de ruimtelijke geschiktheid (inclusief landschappelijke aspecten) ook milieukundige aspecten en omgevingsaspecten betrokken zoals lichtvervuiling, ecologie, cultuurhistorie, veiligheid, geluidshinder, aansluitingsmogelijkheden op infrastructuur e.d.

De regeling gaat uit van de sloop van ten minste 1.000 m² aan beeldverstorende bebouwing van een voormalig agrarisch bedrijf of ten minste 3.000 m² aan kassen van een voormalig glastuinbouwbedrijf.

Om ervoor te zorgen dat bij de uitvoering van de ruimte voor ruimte-regeling ook daadwerkelijk een bijdrage wordt geleverd aan de verbetering van de ruimtelijke kwaliteit is het noodzakelijk dat er voor zowel de slooplocatie als de compensatielocatie een goed inrichtingsplan wordt opgesteld. Dit plan dient aan te geven hoe de nieuwe situatie er uit komt te zien en op welke wijze de nieuwe locatie op een goede wijze wordt ingepast in de omgeving en aansluit bij de bestaande ruimtelijke structuur. De gemeentelijke compensatielocaties zijn zorgvuldig uitgezocht en ruimtelijk goed ingepast in de omgeving. Derhalve wordt een inrichtingsplan op een gemeentelijke compensatiekavel niet nodig geacht.

4.4.2

Niet-agrarische bedrijven

Toegelaten gebruik

Ieder niet-agrarisch bedrijf wordt aangemerkt als een bedrijf. De bestaande activiteit is, mits zij legaal plaatsvindt uiteraard, zonder meer toegelaten. In z'n algemeenheid is de gemeente voorstander van de vestiging van niet-agrarische bedrijven op een bedrijventerrein. Toch bieden verschillende voormalige agrarische bedrijven de mogelijkheid voor vestiging van niet-agrarische bedrijven. Het beleid is er op gericht om deze voormalige agrarische bebouwen een nieuwe bestemming te geven, zonder het bebouwingsbeeld van het erf ernstig aan te tasten. Bedrijfsactiviteiten zijn hier toegelaten die beperkt milieuhinderlijk zijn, en derhalve in een gewone woonbuurt kunnen worden toegelaten.

Milieucategorie 1 en 2

In de geactualiseerde publicatie 'Bedrijven en milieuzonering' (2009) van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) zijn alle bedrijven in een milieucategorie ingedeeld. Er bestaan een zestal verschillende milieucategorieën. Toelaatbaar zijn de bedrijven die ook in een woonomgeving toelaatbaar worden geacht en waarvan de verkeersaantrekkende werking beperkt is. Het betreft dan een selectie van de bedrijven in de milieucategorieën 1 en 2. Bij het bestemmingsplan is een zogenoemde Staat van Bedrijven gevoegd waarin de

selectie van deze bedrijven is vastgelegd. Bestaande bedrijven waarvan de activiteit legaal is maar niet past binnen de genoemde milieucategorieën, worden binnen dit plan opnieuw bestemd. Zij hebben de mogelijkheid om deze activiteit voort te zetten of te switchen naar een activiteit uit de milieucategorie 1 of 2 die genoemd is in de bij dit plan behorende Staat van Bedrijven.

Milieucategorie 3.1

In sommige gevallen kan ook bedrijvigheid uit milieucategorie 3.1 worden toegestaan. Deze bedrijven hebben een hinderafstand van ten hoogste 50 meter. Voor de toelaatbaarheid geldt dat deze bedrijven naar aard en effecten op het woon- en leefklimaat van de aangrenzende woongebieden gelijkgesteld moeten kunnen worden met de bedrijven in milieucategorie 1 of 2 uit de Staat van Bedrijven.

Detailhandel

Binnen het plan is detailhandel uitsluitend mogelijk waar deze als hoofdfunctie reeds legaal is gevestigd. Ook is detailhandel mogelijk wanneer het ondergeschikt is aan de hoofdfunctie. Zo mag een agrarisch bedrijf altijd z'n uit het bedrijf voortspruitende producten verkopen.

Bouwregels

Bij recht mag de oppervlakte aan gebouwen niet worden uitgebreid. Een uitbreiding tot maximaal 50% van de bestaande bedrijfsbebouwing - of tot meer dan 50% als het bestemmingsvlak grenst aan bestaand stedelijk gebied, is onder voorwaarden mogelijk na verlening van een omgevingsvergunning ten behoeve van afwijking van de bouwregels. De bestaande bedrijfswoning(en) is in de bestemming begrepen.

In de algemene wijzigingsregels is de mogelijkheid opgenomen om het bestemmingsvlak te vergroten met maximaal 50%. Dit kan uitkomst bieden als het bestaande bestemmingsvlak geen mogelijkheid meer heeft voor de uitbreiding van de bedrijfsbebouwing. Hierbij geldt wel restrictie dat het totale oppervlak aan bedrijfsbebouwing met niet meer dan 50% mag worden uitgebreid ten opzichte van de bestaande situatie.

Paardenhouderij

In de Notitie Paardenhouderij is het toetsingskader opgenomen aangaande het bestaan van hobbymatige en bedrijfsmatige paardenhouderij. Het in deze beleidsnotitie opgenomen afwegingskader voor de paardenhouderij is in dit bestemmingsplan verder uitgewerkt.

In de regels worden drie typen paardenhouderijen onderscheiden. Ten eerste komen agrarische vormen van het houden van paarden voor, zoals een paardenfokkerij. Dergelijke bedrijven worden in het bestemmingsplan gelijkgesteld met een agrarisch bedrijf en als zodanig bestemd. Andere vormen van paardenhouderij (pensionstal, entrainment of handels-, sport-, en/of africhtingsstal) worden specifiek bestemd door middel van de bestemming 'Bedrijf - Paardenhouderij'. Als derde vorm komt ten slotte nog de manege voor. Deze

wordt bestemd als 'Sport - Manege'. In de agrarische bestemming wordt ook de mogelijkheid geboden om de bestemming te wijzigen in de bestemming 'Bedrijf - Paardenhouderij' of 'Sport - Manege'.

4.4.3

Wonen

Alle percelen die voor wonen zijn bestemd, zijn voorzien van een bestemmingsvlak, waarvan de grenzen aansluiten bij de topografische situatie. De voormalige boerderijen zijn apart bestemd. Dit zijn veelal de boerderijen met een karakteristieke verschijningsvorm die groter van omvang zijn dan de 'gewone' woningen.

Hoofdgebouw

Voor woningen gelden de volgende uitgangspunten:

De oppervlakte van de woning, inclusief aan- en uitbouwen en bijgebouwen bedraagt niet meer dan 300 m² of niet meer dan de bestaande oppervlakte. Het hoofdgebouw wordt gebouwd in een bouwlaag met kap, waarbij de goothoogte niet meer dan 4,5 m en de bouwhoogte niet meer dan 9 m mag bedragen. Deze goot- en bouwhoogten gelden ook voor aangebouwde bijbehorende bouwwerken.

Bijgebouwen

Voor bijbehorende bouwwerken gelden de volgende uitgangspunten:

- Bijbehorende bouwwerken zijn alleen toegestaan tot een gezamenlijke oppervlakte van het hoofdgebouw en bijbehorende bouwwerken, van 300 m².
- Vrijstaande bijbehorende bouwwerken worden gebouwd in een bouwlaag met of zonder kap met een maximale goothoogte van 3 m en een maximale bouwhoogte van 6 m.
- Overkappingen hebben een maximale bouwhoogte van 3 m.
- De bouwhoogte van bijbehorende bouwwerken die binnen een afstand van 3 m van de bouwperceelgrens worden gebouwd mag niet meer dan 5 m bedragen.

Nevenactiviteiten

In een woning mag worden gewoond. Daarnaast is bij recht een beroep of bedrijf aan huis toegestaan. Het ruimtebeslag van deze activiteiten bedraagt maximaal 30% van de oppervlakte van de woning of niet meer dan 50 m².

Verder zijn bij recht een bêd & brochje en een kleinschalig kampeerterrein met maximaal 15 standplaatsen toegestaan. Bij afwijking mag het kleinschalig kampeerterrein worden vergroot en kunnen recreatieappartementen binnen de bestaande bebouwing worden gerealiseerd.

Mantelzorg

In de beide woonbestemmingen en in de bedrijfswoningen van andere bestemmingen is mantelzorg bij recht mogelijk in de woning en in bijgebouwen.

Voormalige boerderij

De bouw- en gebruiksmogelijkheden van het hoofdgebouw van voormalige boerderijen die als woning worden gebruikt, wijken af van een gewone woning. Ten gevolge van de bijdrage aan het landschap kennen woonboerderijen extra bouw- en gebruiksmogelijkheden. In de woonboerderij mag worden gewoond en er mogen bij recht een beroep aan huis of een bedrijf worden uitgeoefend. Bij afwijking is het mogelijk om andere bedrijfsmatige nevenactiviteiten uit te oefenen en om de oppervlakte voor deze bedrijvigheid te vergroten. Ook de regeling voor bijbehorende bouwwerken (bij afwijking) is ruimer dan voor gewone woningen.

4.4.4

Sport-, horeca en recreatievoorzieningen

Sport

Sportvoorzieningen zijn als zodanig bestemd, waarbij aanduidingen worden gebruikt die weergegeven welke specifieke sportactiviteit ter plekke plaatsvindt. Het kan daarbij gaan om een ijsbaan, skeeler-, tennis- of een golfbaan.

De maneges in het plangebied zijn bestemd als 'Sport - Manege'.

De bedrijfsbebouwing kan via een afwijkingmogelijkheid worden uitgebreid met 50%.

Horeca

Daarnaast worden in het plangebied enkele horecabedrijven aangetroffen. Dit betreft cafés, restaurants en een zeilschool.

De bedrijfsbebouwing kan via een afwijkingmogelijkheid worden uitgebreid met 50%.

Recreatieve voorzieningen

De verblijfsrecreatieve functies zijn bestemd in de bestemming 'Recreatie - Verblijfsrecreatie' en 'Recreatie - Jachthaven', met uitzondering van de kleinschalige campings en béd en brochje, die geregeld zijn in de agrarische en woonbestemming. De bebouwing van recreatiebedrijven kan via een afwijkingmogelijkheid worden uitgebreid met 50%.

De verblijfsrecreatieve voorzieningen in het buitengebied komen voor in de vorm van hotels, recreatiewoningen en -appartementen, kampeerboerderijen en kampeerterreinen.

De dagrecreatieve voorzieningen, zoals locaties voor oeverrecreatie, picknickplaatsen en recreatieve fiets- en voetpaden zijn zo nodig geregeld in de bestemming 'Recreatie - Dagrecreatie'. Voorts is (extensief) dagrecreatief gebruik meegenomen in de agrarische bestemmingen.

4.4.5

Maatschappelijke functies

De functies die als maatschappelijke dienstverlening zijn beoordeeld, hebben een maatschappelijke bestemming toegewezen gekregen. De woonzorgvoorziening Westersyden in Scharsterbrug is nader aangeduid als “zorginstelling”. De begraafplaatsen hebben de bestemming ‘Maatschappelijk - Begraafplaats’ gekregen.

In navolging van de bestemming voor (niet-agrarische) bedrijven wordt voor wat betreft de oppervlakte van de gebouwen uitgegaan van de bestaande oppervlakte vermeerderd met een uitbreidingsmogelijkheid van 50% bij afwijking.

4.4.6

Landschap

Landschappelijke en cultuurhistorische waarden zijn in belangrijke mate bepalend voor het karakter van het landelijk gebied. Behoud hiervan is in vele opzichten belangrijk, niet het minst in verband met de toeristisch-recreatieve ambities van de gemeente. Onzorgvuldig gebruik en eenzijdige inrichting leiden tot aantasting van de identiteit.

Landschappelijke en cultuurhistorische kwaliteiten binnen de bestemmingen zijn daarom via de bestemmingsomschrijving of via een gebiedsaanduiding beschermd. Stimulering van landschappelijke en cultuurhistorische kwaliteiten leidt uiteindelijk tot een verdere verbetering van de ruimtelijke kwaliteit en een betere herkenbaarheid van het gebied. Dit komt de beleefbaarheid van het gebied voor de burgers en de bezoekers ten goede.

4.4.7

Natuur en bos

Natuur- en bosgebied hebben in overeenstemming met hun functie een eigen bestemming gekregen. In het geval van productiebos is de bestemming gericht op het handhaven van het bos, zoals bedoeld in de Boswet, en is de bosbestemming toegekend. Wanneer bos als natuurgebied wordt beheerd, heeft het echter de natuurbestemming toegekend gekregen. Voor de natuurbestemming geldt dat de bestemming gericht is op de instandhouding en ontwikkeling van de aanwezige en nieuwe natuurwaarden.

De volgende gebieden zijn als ‘Natuur’ bestemd:

1. Alle natuurgebieden die in de vigerende bestemmingsplannen zijn voorzien van een natuurbestemming (voor zover dit nog actueel was).
2. Gebieden die zijn aangewezen als natuur en in eigendom zijn van een natuurbeschermingsorganisatie of van particulieren waarbij een duurzame natuurfunctie van het gebied voorop staat.
3. Gebieden die in het Streekplan Fryslân zijn aangewezen als EHS en in eigendom zijn van een natuurbeschermingsorganisatie of particulieren en die zijn ingericht als natuur.

De beheergebieden die in agrarisch gebruik zijn, hebben een agrarische bestemming gekregen. Met de boeren zijn afspraken gemaakt om de natuur te ontzien. Deze gebieden zijn voorzien van de aanduiding 'Waarde - Grasland', waarbij de inrichtingsmogelijkheden van het gebied mede op de natuurwaarde zijn afgestemd.

Natura 2000-gebied

De Natura 2000-gebieden Sneekermeergebied, de Witte en Zwarte Brokken en Deelen zijn bestemd als 'Natuur'. Het beleid voor Natura 2000-gebieden zal worden gevoerd op basis van de beheerplannen.

Ecologische Hoofdstructuur

De natuurterreinen, bossen en grotere wateren die deel uitmaken van de Ecologische Hoofdstructuur zijn als 'Natuur' bestemd.

De gronden in de Ecologische Hoofdstructuur die nog niet zijn ingericht als natuur zijn voorzien van de aanduiding "wetgevingzone - wijzigingsgebied" (zie algemene wijzigingsregels) en kunnen worden gewijzigd in 'Natuur'.

Ecologische verbindingzones

Gebieden die in het Streekplan Fryslân zijn aangewezen als ecologische verbindingzone kennen geen natuurbestemming (tenzij deze in handen zijn van een natuurbeschermingsorganisatie). Dat geldt ook voor inmiddels gerealiseerde zones. Indien deze zones (vanwege de grootte) het karakter van een natuurgebied hebben, hebben zij echter wel een natuurbestemming. Plas-drasbermen en dergelijke, die feitelijk deel uitmaken van een watergang, zijn niet bestemd als natuur.

4.4.8

Waterhuishouding

Het water in de gemeente heeft over het algemeen genomen een eigen bestemming. Binnen deze bestemming zijn de verschillende functies opgenomen die het water vervult, zoals voor de scheepvaart, waterrecreatie en waterhuishouding.

Oeververdediging

Het beleid met betrekking tot de oeververdediging is erop gericht om mee te werken aan die oeververdediging, waarbij het beeld van de oever zoveel mogelijk overeen dient te komen met dat van een natuurlijke oever. Voor het aanbrengen van walbeschoeiing en het aanleggen van verhardingen dient daarom eveneens een omgevingsvergunning voor het uitvoeren van werken en werkzaamheden te worden aangevraagd.

Watergangen

De watergangen, in met name de agrarische bestemming, die in verband met de waterhuishouding een belangrijke functie vervullen als hoofdwatergang, zijn specifiek aangeduid. Deze aanduiding heeft uitsluitend betekenis als waar-

schuiving: bij eventuele werken of werkzaamheden in of nabij deze watergangen dient de regelgeving van het Wetterskip Fryslân (de Keur) te worden betrokken.

Aanleggelegenheid

De bestemming voorziet in het kunnen realiseren van aanleggelegenheid en dergelijke voor die boezemwateren die tevens een functie vervullen voor de watersport.

Compensatie verlies infiltrerend vermogen van de bodem

Wanneer de bodem wordt 'afgedekt' door middel van een geheel of gedeeltelijk gesloten verharding of door het realiseren van een bouwwerk, verliest de bodem een deel van het infiltrerend vermogen. Dat kan gevolgen hebben voor de oppervlaktewaterhuishouding. Wetterskip Fryslân hanteert het beleid dat wanneer tenminste 200 m² van de bodem wordt 'afdekt', dit verlies moet worden gecompenseerd. Om precies te bepalen hoe de compensatie moet plaatsvinden, dient hiervoor het Wetterskip Fryslân te worden benaderd. Het kan noodzakelijk zijn dat hiervoor een watervergunning moet worden verleend. Het beleid wordt vanuit het bestemmingsplan zo goed mogelijk ondersteund, maar aan de verplichtingen die voortvloeien uit de Waterwet dienen in geval van bouwen en inrichten ook steeds door initiatiefnemers zelf gevolgd te worden gegeven.

Waterveiligheid

In verband met de waterveiligheid is het van belang dat bij het bouwen nadrukkelijk het boezempeil wordt overwogen. Wanneer wordt gebouwd ruim boven het boezempeil dan is er niet onmiddellijk grote schade te verwachten wanneer een lokale boezemwaterkering bezwijkt of wanneer door (zeer) hoge waterstanden de boezem over de kering loopt.

4.4.9

Infrastructuur

Wegen

De in het buitengebied voorkomende doorgaande wegen zijn bestemd voor 'Verkeer - Wegverkeer'. Dat geldt ook voor de aanpassing van de A6 en A7 zoals die voortvloeit uit het tracébesluit Knooppunt Joure. Binnen deze bestemming zijn de verschillende functies opgenomen die de weginfrastructuur in de gemeente vervult. Binnen de bestemming wordt uitgegaan van het bestaande aantal rijstroken.

De landbouwontsluitingswegen zijn opgenomen in de agrarische bestemmingen.

Voor zover tankstations aan de (autosnel)weg liggen, zijn deze binnen de verkeersbestemming meegenomen.

Fiets- en wandelpaden

In het buitengebied is een uitgebreid stelsel van fietspaden en recreatieve wandelpaden aanwezig. Deze paden kunnen naast de verkeersbestemming deel uitmaken van diverse bestemmingen (zoals de agrarische en natuurbestemmingen en dagrecreatie) en zijn niet op de verbeelding aangegeven.

4.4.10

Nutsvoorzieningen

Leidingen en hun beschermingsstroken hebben, voor zover planologisch relevant, een op behoud gerichte regeling gekregen. Het gaat hierbij om hogedrukaardgastransportleidingen en hoogspanningsleidingen (respectievelijk de bestemmingen 'Leiding - Gas' en 'Leiding - Hoogspanningsverbinding'). De regeling voorziet erin dat de ligging van de leiding planologisch is beschermd.

De bestemming 'Bedrijf - Nutsvoorziening' omvat diverse in het plangebied gelegen voorzieningen, als dan niet met een specifieke aanduiding, die onder de noemer nutsvoorziening geschaard kunnen worden. Het betreft onder andere een waterwinlocatie, transformatorstations, gasdrukmeet- en regelstations, gemalen, ontvangst- en zendstation, een brandweergarage en een windturbinepark.

De rioolwaterzuiveringsinstallatie heeft een eigen bestemming gekregen, namelijk 'Bedrijf - Waterzuivering'. Tevens is hier de geurcontour aangegeven. Binnen deze contour mogen geen woningen worden gerealiseerd.

De persleidingen die in het gebied liggen hebben geen aanduiding of bestemming op de verbeelding gekregen. Deze leidingen zijn planologisch niet relevant, evenals bijvoorbeeld de water(transport)leidingen. Bij graafwerkzaamheden kan bijvoorbeeld via een zogenaamde KLIC-melding worden nagegaan waar leidingen liggen.

4.4.11

Cultuurhistorie en archeologie

Cultuurhistorische waarden

In het bestemmingsplan zijn de volgende cultuurhistorisch waardevolle aspecten geïnterpreteerd:

- dijken, kaden en wegtracés, die in het plangebied hun functie hebben verloren;
- molens;
- natuurlijke waarden, gebaseerd op de aanwezigheid van landschapselementen in de vorm van kleine bouselementen en singels.

Met het oog op de bescherming van de cultuurhistorische waarde is een op die bescherming gerichte (dubbel)bestemming noodzakelijk. Voor wat betreft de dijken, kaden en wegtracés gaat het om de instandhouding van de herkenbaarheid van een dijk- of kadetalud of een wegtracé.

Archeologische waarden

In het voorliggende bestemmingsplan zijn de bekende archeologisch waardevolle gebieden voorzien van een specifieke beschermingsregeling. Deze regeling is erop gericht om de mogelijk aanwezige archeologische waarden te behouden door te eisen dat bij het realiseren van bouwwerken met een oppervlakte van meer dan 50 m² een waarderend archeologisch onderzoek wordt verricht. Met een dergelijk onderzoek dient de uitvoerbaarheid van een bouwvoornemen ten aanzien van het archeologische aspect aangetoond te worden.

4.4.12

Energie

Windenergie

Binnen de gemeente zijn twee windturbineparken aanwezig. Deze zijn respectievelijk bestemd in de bestemming 'Agrarisch' en 'Bedrijf - Nutsvoorziening'. De solitaire turbines zijn aangeduid als "windturbine". Nieuwe windturbines worden niet mogelijk gemaakt.

Via de algemene afwijkingsregels wordt de bouw van kleine windturbines op daken van gebouwen mogelijk gemaakt. Er moet daarbij sprake zijn van een innovatieve pilot.

Mest- en biomassavergistingsinstallaties

Vergistingsinstallaties zijn een betrekkelijk nieuw fenomeen op het Friese platteland. Deze relatief omvangrijke installaties hebben een eigen verschijningsvorm. De meest voorkomende installaties bestaan doorgaans uit twee silo's en een aantal secundaire elementen. De intrede van de vergistingsinstallaties maakt deel uit van de ontwikkeling van schaalvergroting en uitbreiding van nevenactiviteiten van boerenbedrijven.

Voor zover er bij mest- of biomassavergisting sprake is van een installatie die overwegend draait op mest en plantaardige producten van het eigen agrarisch bedrijf, moet deze worden beschouwd als deel uitmakend van het agrarisch bedrijf. Deze vergistingsinstallaties kunnen enkel binnen een bouwvlak worden gebouwd. Een dergelijke (neven)activiteit is bij afwijking van de bouwregels mogelijk.

Zonne-energie-installaties

Zonne-energie-installaties zijn binnen het plangebied zonder meer op daken toegestaan voor zover er sprake is van vergunningsvrije installaties. Het plaatsen van zonne-energie-installaties op de grond is niet toegestaan. Dat geldt ook voor installaties binnen agrarische bouwvlakken.

4.5

Bestemmingsplanprocedure

De bestemmingsplanprocedure is geregeld in de Wet ruimtelijke ordening (Wro) en het Besluit ruimtelijke ordening (Bro). In de procedure zijn verschillende fasen te onderscheiden:

Vorbereidingsprocedure

Voor het opstellen van een voorontwerpbestemmingsplan verricht de gemeente onderzoek naar de toekomstige ruimtelijke ontwikkelingen, naar de bestaande toestand en naar mogelijke en wenselijke ontwikkelingen binnen een gemeente. Het voorontwerpbestemmingsplan wordt voor overleg gezonden aan de in artikel 3.1.1 van het Bro genoemde instanties. Bovendien wordt het voorontwerp ter inzage gelegd voor inspraak op de wijze zoals die in de gemeentelijke inspraakverordening is vastgelegd.

De gemeente reageert vervolgens op het overleg ex artikel 3.1.1 Bro en de inspraak door in de toelichting van het plan op de gemaakte op- en aanmerkingen in te gaan en aan te geven welk standpunt de gemeente daarover inneemt.

Terinzageleggingsprocedure

Na aankondiging in de Staatscourant en in één of meer plaatselijke dag-, nieuws- of huis-aan-huisbladen, wordt het ontwerpbestemmingsplan gedurende zes weken ter inzage gelegd. Gedurende deze periode kan een ieder zienswijzen omtrent het ontwerp naar voren brengen. Bij de terinzagelegging van het bestemmingsplan wordt tevens het planMER ter inzage gelegd.

Vaststellingsprocedure

Na afloop van de termijn van de terinzagelegging stelt de gemeenteraad het bestemmingsplan al dan niet gewijzigd uiterlijk twaalf weken na de termijn van terinzagelegging vast.

Beroepsprocedure

Na de vaststelling van het bestemmingsplan maakt de gemeenteraad het vaststellingsbesluit bekend en legt het vastgestelde bestemmingsplan ter inzage. Indien Gedeputeerde Staten of de VROM inspectie een zienswijze hebben ingediend die door de gemeenteraad niet volledig is overgenomen of indien de gemeenteraad het bestemmingsplan gewijzigd heeft vastgesteld, geschiedt bekendmaking en terinzagelegging uiterlijk zes weken na vaststelling. Uiterlijk zes weken na bekendmaking van het vaststellingsbesluit kan er beroep worden ingesteld bij de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State.

Indien het bestemmingsplan ongewijzigd is vastgesteld en er gehoor is gegeven aan zienswijzen van Gedeputeerde Staten en/of de VROM inspectie wordt het vaststellingsbesluit door de gemeenteraad uiterlijk twee weken na vaststelling

bekend gemaakt. Tevens wordt uiterlijk twee weken na vaststelling het bestemmingplan ter inzage gelegd.

Uitvoerbaarheid

5

5.1

Economische uitvoerbaarheid

Het voorliggende bestemmingsplan heeft in de eerste plaats met name tot doel de bestaande situatie te actualiseren. De kosten voor het opstellen van dit plan komen voor rekening van de gemeente.

Nieuwe ontwikkelingen

In het plan wordt een aantal kleinschalige ontwikkelingsmogelijkheden geboden voor met name de agrariërs. Deze ontwikkelingen kunnen hoofdzakelijk mogelijk worden gemaakt door middel van het afwijken van bouwen en/of gebruiksregels of het toepassen van een wijzigingsbevoegdheid. Het betreft in alle gevallen particulier initiatief waaraan in beginsel geen kosten voor de gemeente zijn verbonden, afgezien van kosten van het ambtelijk apparaat voor de begeleiding en toetsing van aanvragen. Deze laatste kosten worden door middel van leges gedekt. Mochten er andere kosten zijn die op grond van artikel 6.13 Wro dienen te worden verhaald, dan zal uitsluitend worden meegewerkt aan de afwijking of wijziging nadat een exploitatieovereenkomst is gesloten.

Overeenkomst voor een tegemoetkoming in de schade

De enige kosten die verder uit dit plan kunnen voortvloeien, zijn aanvragen voor een tegemoetkoming in de schade. Deze zijn op voorhand niet uit te sluiten. De gemeente zal daarom bij iedere aanvraag bezien of er een tegemoetkoming in de schade kan ontstaan. Indien dit het geval kan zijn, zal met de belanghebbende aanvrager een overeenkomst worden gesloten zoals bedoeld in artikel 6.4a van de Wro. Daarmee kan worden voorkomen dat de gemeenschap de planschadekosten moet betalen die worden gemaakt in het belang van de aanvrager.

Geen exploitatieplan

Gezien het bovenstaande is een exploitatieplan voor het voorliggende bestemmingsplan niet nodig. Mochten zich in de toekomst toch ontwikkelingen voordoen waarbij de gemeente kosten moet maken dan zullen die uitsluitend onder de wijzigingsbevoegdheden vallen. Er zal dan eerst worden bezien of er een kostenverhaalovereenkomst kan worden gesloten. In het uiterste geval kan worden overwogen om bij wijzigingsbevoegdheden een exploitatieplan vast te stellen. Dat is geen uitgangspunt en gezien de ontwikkelingsmogelijkheden niet de verwachting.

5.2

Inspraak en overleg

Het voorontwerpbestemmingsplan heeft van 15 oktober 2012 gedurende 6 weken ter inzage gelegen voor inspraak en voor overleg ex artikel 3.1.1 Bro. De gemeente heeft van 130 personen en instanties een inspraakreactie en van vijf instanties een overlegreactie ontvangen. De resultaten van de inspraak en het overleg zijn samengevat, beantwoord en weergegeven in de bijlage bij deze toelichting. De uitkomsten en de wijze waarop deze in het bestemmingsplan zijn verwerkt, zijn eveneens in deze bijlage vermeld. De aanpassingen hebben vooral betrekking op de vormgeving van bouwvlakken en grenzen van bestemmingen, die nu meer aansluiten bij wensen van insprekers. De gemeente heeft in veel gevallen aan verzoeken van insprekers en overlegpartners kunnen voldoen.

De door de gemeente ontvangen reacties zijn - voor zover schriftelijk ontvangen - integraal opgenomen in een separate bijlage bij dit plan.